

aleatoriu. În limita din spate a parcelei, se evidențiază existența unui al patrulea corp (p+1+m), modern, ridicat după 1990. Toate interioarele sunt prevăzute cu tavan. Clădirea este prevăzută, sub corpul B, cu un subsol de mici dimensiuni, boltit cu bolțișoare pe șine metalice.

Str. I. G. Duca nr. 36

Datare: 2/2 sec. XIX ?

Clădire de factură rurală compusă dintr-un corp dreptunghiular dispus pe latura din stânga parcelei. La stradă se află fațada este organizată în două axe. Cele două ferestre sunt dreptunghiulare, prevăzute cu ancadramente din tencuială, pervazuri. Spre dreapta, într-o împrejmuire din zidărie protejată de țigle apare axul porții în arc aplatizat. Poarta, executată din scânduri de lemn dispuse vertical, este carosabilă și are două canaturi. Acoperișul este în trei ape, o apă spre stradă prevăzută cu o lucarnă de pod semicirculară din tablă.

Str. I. G. Duca nr. 38

Datare: 1/4 sec. XIX

Clădire de factură rurală compusă dintr-un corp de plan dreptunghiular dispus pe dreapta parcelei. Nivelul de călcare al străzii s-a ridicat foarte mult. Fațada este organizată în trei axe. Ferestrele sunt dreptunghiulare în 6 ochiuri cu deschidere tradițională spre exterior. Deasupra ferestrelor apare o cornișă protejată de țigle, urmată de un fronton trapezoidal prevăzut cu două lucarne de pod, înguste, dreptunghiulare. Lucarnele sunt înscrise într-un chenar subțire din tencuială, alături de care sunt realizate în aceeași tehnică alte două chenare în arc semicircular. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Poarta comună cu casa de la nr. 40 este carosabilă cu două canaturi din metal, străină de spiritul arhitecturii tradiționale.

Str. I. G. Duca nr. 40

Datare: sec. XIX ?

Corp dreptunghiular dispus pe stânga parcelei. La parter ni se relevă o fațadă modestă din punct de vedere arhitectonic cu o ușă flancată de două ferestre (4+2 ochiuri), toate dreptunghiulare. Deasupra apare o cornișă profilată, ondulată, protejată de țigle. Frontonul trapezoidal are două mici lucarne de pod, iar acoperișul în două ape cu coama perpendiculară pe fațadă este teșit spre stradă. Accesul în curte se face prin poarta comună cu casa nr. 38.

Strada Johannes Honterus

Stradă principală a orașului ce face legătura dintre turnul de poartă Steingässer (al Uliței pietruite – fosta denumire a străzii Honterus) și Piața

Mică (Piața George Enescu), iar de aici spre Piața Mare (Regele Ferdinand), pe direcția nord-sud.

Parcellele vestice de pe această stradă se întind până la zidul de incintă. Traseul străzii este ascendent dinspre turnul de portă urmând ca apoi să coboare spre piețele menționate. Caracteristică mai multor străzi din Mediaș este retragerea succesivă a frontului fațadelor, care se sesizează aici mai ales pe latura estică. De asemenea, se remarcă lărgirea treptată a străzii, care formează o piațetă în fața intrării în Castel. Asemenea lărgiri de străzi se observă și la străzile Mihai Viteazul, I. G. Duca, N. Iorga, chiar și Petőfy și Roth

Str. Johannes Honterus nr. 1

Datare: 2/2 sec. XIX

Casă formată din două corpuri, planul dispus în L, cu latura lungă pe dreapta parcelei. Fațada este organizată pe 1 + 2 axe. Un plan al orașului de la sfârșitul sec. XIX dezvăluie faptul ca fațada nu era continuă, axul porții fiind, probabil, ulterior realizat. În dreapta, se situează două ferestre tradiționale (6 ochiuri), cu ancadramente din tencuială, cornișe drepte, pervazuri, parapete decorate cu câte o casetă ce conține în câmpul central o mască. Soclul este prevăzut cu două răsuflătoare de pivniță dreptunghiulare. Paramentul este apareiat cu bosaje dreptunghiulare, flancurile fațadei și limita dintre spațiul rezervat porții și axele 2-3, fiind delimitate prin pilaștri bosaji. Golul porții este înalt, în arc semicircular, cu ancadrament în treimea superioară, capitel schițat, distanțiere din piatră la nivelul solului; poarta din lemn este carosabilă, canaturile având motive decorative casetate. Streașina este sprijinită pe o friză de denticule, iar acoperișul în două ape are coama paralelă cu fațada. În interior, gangul porții este prevăzut cu tavan. La stradă se situează o cameră (două axe), având spre dreapta o altă încăpere, la un nivel mai înalt, plasată deasupra gangului porții. Ambele camere au tavan. Subsolul cu acces din gang în dreapta, este împărțit în două, spre stradă și înspre curte, fiind boltit semicilindric.

Str. Johannes Honterus nr.2

Datare: în jur de 1800

Clădire cu planul în formă de L, având latura lungă pe stânga parcelei. Fațada este organizată pe 3+1 axe. Soclul este înalt cu răsuflătoare de pivniță plasate în axul ferestrelor. Ferestrele sunt înalte, protejate de obloane din șipci reglabile, încadrate de ancadramente din tencuială semicirculare în partea superioară. În dreapta se plasează golul înalt și îngust al gangului porții pietonale din lemn, suprapus de un motiv circular stucat. Streașina este susținută de o friză de denticule, acoperișul fiind în două ape cu coama paralelă cu fațada. Pe acoperiș se află o amplă lucarnă dreptunghiulară acoperită prin rupere de pantă. Camerele de la stradă au tavan. Pivnița este lungă până la stradă, fiind boltită semicilindric.

Str. Johannes Honterus nr.3

Datare: sec. XVIII ?; 1/4 sec. XIX

Două corpuri, plan dispus în L, latura lungă pe dreapta parcelei (s+p+1). Fațadă organizată la parter în 1+2 axe: axele din dreapta sunt dispuse pe un rezalit în comparație cu prima. Un plan al orașului de la sf. sec. XIX dezvăluie faptul ca fațada nu era continuă, axul porții fiind, probabil, ulterior realizat. Aici ferestrele sunt dreptunghiulare (6 ochiuri), inclusiv pe partea laterală, spre poartă, a rezalitului. Parterul este apareiat cu brâie orizontale deasupra soclului înalt, ușor evazat, pe care apare o răsuflătoare de pivniță. În partea stângă, ușor retras față de casa de la nr. 1 și față de rezalit, se plasează golul înalt al porții (ancadrament liniar din tencuială în arc semicircular, cu marcarea capitulurilor și al ecusonului central), poarta carosabilă din lemn (scânduri dispuse vertical) fiind prevăzută cu o ușiță pietonală în canatul din dreapta. Deasupra unui brâu rotunjit, cel de al doilea nivel, cu 2+2 axe. La etaj ferestrele (4 ochiuri) sunt prevăzute cu o lunetă semicirculară în câmpul căreia se află un motiv de raze derivat din cel al scoicii; parapetul ferestrelor este decorat cu benzi verticale din stucatură. Tot aici se remarcă, între axe decorul realizat din platbande care delimitează axele. Acoperiș în două ape (mai puțin la rezalit unde se prelungește și asupra clădirii de la nr. 5), coama paralelă cu fațada. Spre curte o cursivă pe grinzi de lemn, pe ambele corpuri, balustrada din lemn la corp B, înlocuit lemnul cu metal la corp A. Interior: tavan. Pivniță sub corpul A pe toată lungimea, boltă semicilindrică cu arce de descărcare.

Str. Johannes Honterus nr.4

Datare: sfârșitul sec. XIX

Trei corpuri, dispuse sub formă de L, cu latura lungă dispusă pe stânga parcelei. Fațada este de factură eclectică (s+p+1), la parter cu 4+1 axe. Soclul este prevăzut cu bosaje, aici fiind plasate răsuflătoarele pătrate ale pivniței. Axele, marcate prin ferestre în arc semicircular (4 ochiuri) cu ancadrame de aceeași formă, sunt delimitate prin lezene canelate. În dreapta se plasează gangul porții în arc semicircular cu timpanul decorat cu medalion și scut din stucatură. Poarta carosabilă are canaturile din lemn decorate cu motive geometrice, casete și romburi. Etajul este separat de parter printr-un brâu pronunțat, ferestrele de aici fiind dreptunghiulare (primele patru, 4+2 ochiuri) cu ancadrame profilate din tencuială și sunt suprapuse de medalioane ce conțin rozete. Toate ferestrele sunt unite printr-un solbanc, iar parapetul le este decorat cu o casetă ce conține un motiv de baluștri. În dreapta, deasupra porții, fereastra are un ancadrament evazat în partea superioară, parapetul fiind decorat cu o casetă ce conține vrejuri vegetale și rozete. Axele sunt separate la etaj prin lezene ionice deasupra cărora apare un fel de antablament având friza perforată (deschideri de formă dreptunghiulară, protejate printr-o feronerie de calitate). Cornișa antablamentului sprijinită pe o friză de denticule, formează streășina acoperișului în două ape, coama fiind paralelă cu fațada. Gangul de acces este format din patru travee înguste, boltite în dublă curbură între arce de descărcare.

În curte, pe corpul A, se află o cursivă din lemn, cu balustradă din același material. Aceasta este deservită de o scară din piatră, balansată, plasată în locul de îmbinare cu aripa dinspre stradă. O altă scară din lemn, se află în capătul corpului A, în stânga. Încăperile au tavane. În subsol există două spații denivelate amplasate paralel: pivnița superioară este mai scurtă cu o boltă aplatizată, cea inferioară este alungită până la jumătatea corpului A, bolta fiind semicilindrică.

Str. Johannes Honterus nr. 5

Datare: sec. XVIII ?; sfârșitul sec. XIX

Casă formată din două corpuri, corpul B fiind parazită în limita din spate a parcelei. Corpul A cu planul în formă de L este dispus cu latura lungă pe dreapta. Fațada este organizată pe 1+3 axe la parter și 4 axe la etaj. În stânga se află deschiderea în arc semicircular al porții cu un ancadrament schițat și ecuson trapezoidal. Soclul clădirii este înalt, ușor evazat, prevăzut cu două răsuflătoare de pivniță. Ferestrele, în număr de trei, sunt dreptunghiulare (6 ochiuri) cu deschiderea tradițională interior-exterior. Paramentul parterului este apareiat cu brâie orizontale. Deasupra unei frize în formă de meandru, paramentul etajului este lis. Aici se află patru ferestre dreptunghiulare (4 ochiuri), cu parapete și lunete asemănătoare cu cele de la imobilul nr. 3. Streașina este profilată, iar acoperișul în prelungirea acoperișului de la nr. 3, are două lucarne dreptunghiulare acoperite prin rupere de pantă. Acces în interior prin poarta de carosabilă din lemn. Canaturile sunt decorate alternativ cu scânduri verticale, urmate în partea superioară de cele orizontale, iar luneta cu scânduri dispuse radial. O ușă pietonală se află în canatul din dreapta. Gangul de acces este format din trei travee, prima boltită cu penetrații de formă dreptunghiulară încheiate în unghi, următoarele cu bolți semicilindrice cu arc de întărire.

În curte, remarcăm cursiva de beton cu grilaj metalic deservită de o scară de beton plasată la capătul aripii mai lungi. Accesul în pivnița boltită semicilindric, este posibil sub poartă, în dreapta.

Str. Johannes Honterus nr.6

Datare: cca. 1886

Casă formată din șase corpuri dispuse în formă de U, cu brațele întinse spre limita din spate a parcelei. La stradă se află corpul A (s+p+1). Fațada este eclectică, compusă din două tronsoane: 2+1, respectiv 1+1 axe. În stânga se sesizează un soclu prevăzut cu trei răsuflătoare de pivniță de formă dreptunghiulară suprapus de paramentul parterului apareiat cu brâie orizontale. Aici se află trei ferestre dreptunghiulare (4 ochiuri), fiecare cu ancadrament, pervaz pe console, ecuson central. Urmează spre dreapta axa în care este situat gangul în arc semicircular al porții; ancadramentul îi este din tencuială cu capitelluri schițate, la nivelul solului fiind plasate distanțiere metalice. Gangul este flancat de coloane așezate pe pedestal înalt care susțin un balcon. Capitellul acestora este doric, suprapus de console de forma unor volute decorate cu motive florale. În limita din dreapta a fațadei, la parter, apare o vitrină amplă, dreptunghiulară, prevăzută cu un grilaj din

metal. Având în vedere ancadramentul, vitrina poate aparține fazei inițiale de construcție.

Tronsonul din stânga, la etaj, are trei ferestre identice cu cele de la parter, prevăzute cu câte un pervaz pe console, încoronat de câte un fragment de antablament cu o bogată decorație de vrejuri florale. Între ferestre paramentul lis este decorat de vrejuri florale în relief plat ce cuprind monograma FMC. Rezalitul de deasupra porții, bosat pe flancuri, adăpostește balconul dreptunghiular, simplu, spre care se deschide o ușă vitrată dreptunghiulară. Deasupra ușii apare o cornișă dreaptă cu o sprânceană întreruptă și încărcată de numeroase elemente decorative din stucatură. Streașina, decorată pe intrados cu motive de ove și console vegetale, este urmată de un atic cu balustradă.

Pe tronsonul din dreapta, la etaj, în axul vitrinei se află o singură fereastră. Acoperișul este compartimentat în două părți corespunzătoare tronsonului din stânga (coama paralelă cu fațada, două ape), respectiv acelaia din dreapta, mai scund, prevăzut cu balustrade, inclusiv deasupra zonei porții.

Gangul de acces este boltit semicilindric. Încăperile sunt acoperite cu tavan. Accesul la etaj se face din curte în curte prin intermediul unei scări de lemn în două rampe, balustrada fiind din fier forjat în stil Arta 1900 (Jugendstil).

În curte, în stânga, se accede în subsolul format din două încăperi alăturate, boltite semicilindric. Subsol se află și sub corpul B. Corpul C, este modern, edificat după cel de al doilea război mondial; Corpul E-p+1, are o scară exterioară din beton într-o rampă. Corpul F-p este de factură recentă.

Str. Johannes Honterus nr. 7

Datare: sec. XVIII

În partea din față a parcelei sunt situate trei corpuri, A(s+p+1) dreptunghiular, dispus pe dreapta pazei, având în continuare corpul B și D (p) în stânga. Fațada la stradă este organizată în 1+3 axe; tronsonul în care se află gangul porții, în stânga, este situat în același plan cu imobilul de la nr. 5, următoarele două axe fiind ieșite mult în afară față de aliniamentul caselor precedente.

La parter, în stânga, se află deschiderea gangului porții cu arcul în formă de mâner de coș, prevăzut cu un ancadrament din tencuială, capitel și ecuson dreptunghiular. Poarta este carosabilă cu o ușiță pietonală în mijloc: partea inferioară (2/3) este confecționată din scânduri verticale, în lunetă acestea fiind dispuse radial.

Tronsonul următor, spre dreapta, are soclul evazat, având două răsuflătoare de pivniță. La parter, lateral, spre poartă, apare o fereastră tradițională (8 ochiuri), urmată în direcția străzii de alte trei identice. Paramentul acestui nivel este apareiat cu brâie orizontale. Un brâu orizontal străbate întreaga fațadă, separând parterul de etaj. La etaj ferestrele sunt dispuse în același ritm (deasupra porții apare o fereastră), fiind protejate de obloane din șipci reglabile; aici paramentul este lis. Streașina este proeminentă cu intradosul decorat cu motive în formă de console.

Acoperișul la tronsonul porții este în două ape, având coama paralelă cu fațada, iar în dreapta în patru ape cu coama perpendiculară pe fațadă, teșit

spre stradă; aici apare o lucrare dreptunghiulară acoperită prin rupere de pantă.

Gangul porții este scurt, prevăzut cu tavan. Corpul A are spre curte o cursivă din lemn pe grinzi de lemn cu balustradă din lemn traforat, deservită de o scară din lemn în două rampe. Încăperile din interior au tavan.

În spatele clădirii se află corpul C (s+p+1) cu zidul din spate comun cu cel al incintei de apărare. Fațada spre curte în 3+2 axe, are ferestre cu 6 ochiuri cu deschidere spre exterior. Spre str. Brâncoveanu se află o terasă pe console de lemn. Pivnița cu acces din interior este mică, compusă două travee cu bolți în dublă curbura și arc de descărcare.

Str. Johannes Honterus nr. 8

Datare: sec. XVIII

Imobil format din patru corpuri: A (s parțial+p+1), B, C, D transversal, toate pe parter. Fațada este foarte puțin retrasă de la frontul casei de la nr. 6 și are 3+1 axe la parter, respectiv 4 axe la etaj. Soclul este scund, puțin evazat. Parterul este înalt cu paramentul prevăzut cu bosaje dreptunghiulare; aici apare o răsuflătoare de pivniță în spațiul inferior dintre primele două ferestre tradiționale cu deschidere interior - exterior (6 ochiuri).

Spre dreapta se situează deschiderea în arc semicircular al gangului porții; poarta este carosabilă din lemn, cu ușă pietonală centrală, partea inferioară a canaturilor este realizată din scânduri orizontale, în lunetă acestea fiind dispuse radial. Deasupra unui brâu profilat, etajul are paramentul lis. Cele patru ferestre (6 ochiuri), dispuse aleatoriu față de cele de la parter, au ancadramente dreptunghiulare din tencuială.

În gangul de acces se află două travee boltite în cruce cu câte o amplă nișă în arc semicircular pe peretele din dreapta. În gang, în stânga, o scară din lemn asigură accesul spre etaj și pod. Interioarele au tavan, o încăpere de la parter, spre curte, fiind boltită în cruce. La etaj se află o încăpere acoperită cu grinzi transversale. Într-o încăpere de la parter se păstrează parchetul de epocă cu aplicații romboidale. Acces în pivniță din gang, în stânga; pivniță parțială sub corpul A, boltită semicilindric.

Str. Johannes Honterus nr. 9

Datare: cca. 1800

Imobil care, cu cele trei corpuri ale sale, ocupă laturile parcelei cu excepția celei din stânga. Fațadă cu 1+2 axe la parter și 4 la etaj. Deschiderea gangului porții este în arc aplatizat, poarta masivă din lemn este carosabilă având o ușiță pietonală în canatul din dreapta. Canaturile sunt decorate cu motive casetate pe întreaga suprafață.

Spre dreapta, soclul este prevăzut cu două răsuflătoare dreptunghiulare late, joase; paramentul parterului este apareiat cu bosaje dreptunghiulare. Aici se află două ferestre dreptunghiulare (6 ochiuri), cu deschidere spre exterior, având lunete în arc semicircular. Între etaje se află un brâu profilat, puternic pronunțat. La nivelul următor apar patru ferestre identice cu cele de la parter; sunt prevăzute cu solbanc sub care parapetul este decorat cu balustrade. Streașina prominentă este susținută de console; acoperișul este în două ape cu coama paralelă cu fațada.

Corpul A (s+p+1) are gang de acces cu tavan și două arce de întărire. Încăperile din interior au tavan. În curte apare o cursivă pe latura lungă pe console din fier forjat, având parapet din lemn și balustradă fier. La parter, spre curte, ferestrele sunt tradiționale (6 ochiuri).

Accesul la etaj se face în dreapta spate, printr-o scară din lemn în două rampe. La corpul B există o altă scară exterioară din lemn, într-o rampă.

În pivniță se pătrunde din curte, în dreapta, la intrare fiind plasată o coloană din lemn prevăzută cu bază și capitel de formă paralelipipedică, având incizată cifra (1?) 801. O amplă pivniță se întinde până la stradă, fiind prevăzută cu o boltă semicilindrică din cărămidă. Spre spate, o altă pivniță, mai mică, are bolți în dublă curbură pe travee transversale foarte înguste.

Str. Johannes Honterus nr.10 Casa memorială Stephan Ludwig Roth

Datare: sec. XVIII

Imobil cu patru corpuri ce ocupă laturile din față, stânga și din spate a parcelei. Fațadă organizată în 2+1+1 axe. În conformitate cu un plan al orașului de la sfârșitul sec. XIX, s-ar părea că fațada nu era continuă, axul corespunzător porții nefiind reprezentat aici. Soclul este ușor evazat, o răsufătoare pentru pivniță fiind sesizabilă sub a treia fereastră. Ferestrele sunt dreptunghiulare, cu ancadrame dreptunghiulare din tencuială ale căror colțuri superioare sunt evazate, sprânceana arcuită central, iar pervazurile sunt profilate; grilajul ferestrelor constă într-o fernerie de calitate, baroc târziu. Între ferestrele 2 și 3 se află o placă comemorativă. Golul porții este în arc mâner de paner, iar la nivelul solului se află distanțiere din zidărie; poarta este masivă din lemn, carosabilă, cu două canaturi, în cel din stânga cu o ușiță pietonală. Acoperișul este în trei ape cu coama paralelă cu fațada; pe acoperiș: două lucarne triunghiulare cu deschidere circulară.

Gangul de acces este boltit *a vela*, cu două arce de întărire și două rânduri de distanțiere la nivelul solului. În interior, la stradă, se află două încăperi: spre poartă, trei travee spre interior, bolți *a vela* cu stucatură în formă de medalion; următoarea încăpere cu o amplă boltă *a vela*, decorată cu o stucatură polilobată dublată în interior cu alta patrolobată cu două măști de îngeri. Accesul în încăperi se face dintr-un culoar compus din trei travee boltite semicilindric la extremități și în cruce central. Spre curte se află amenajată o mansardă cu o fereastră în trei canaturi.

Corpul B este adosat la corpul A (aici urmă de pinion triunghiular), iar corpul transversal D, pe unde se accede spre grădină, are încăperea de acces (inițial un gang) acoperită cu un tavan modern care a înlocuit în 1992 grinzile de lemn. Accesul în subsol este posibil din gang, în stânga: pivnița este formată dintr-o travee lungă, paralelă cu strada, boltită semicilindric.

Str. Johannes Honterus nr.11

Datare: sfârșitul sec. XIX

Plan în formă de L (s+p+1), latura lungă pe dreapta parcelei. Fațada este eclectică, bogat articulată: 1+3 (rezalit) +1 axe, atât la parter cât și la

etaj. În stânga apare deschiderea amplă în arc semicircular al porții. Spre dreapta se află rezalitul central, puțin pronunțat, are un soclu înalt decorat cu casete; cele trei ferestre (6 ochiuri) sunt dreptunghiulare cu deschidere tradițională, având solbanc continuu sub toate ferestrele de la parter. Ultima fereastră este identică cu cele trei menționate. Dacă zona axelor laterale este apareiată cu brâuri horizontale, rezalitul are la parter bosaje dreptunghiulare, iar la etaj paramentul este lis. Între etaj și parter apare o cornișă profilată, iar parapetul ferestrelor rezalitului este prevăzut cu un decor de baluștri între cornișă și solbanc. Cele două ferestre laterale de la etaj (4+2 ochiuri) au cornișă profilată sprijinită pe console și sunt protejate de obloane din șipci reglabile.

Rezalitul central este marcat pe flancuri de pilaștri cu capitel compozit, iar între ferestre prin coloane adosate, ionice, canelate; deasupra tuturor capitelurilor apare un antablament cu arhitrava profilată, friza este prevăzută cu trei lucarne de pod dreptunghiulare, iar cornișa pronunțată profilată este susținută de o friză de denticule și de console. Acoperișul este în două ape cu coama paralelă cu fațada, prezentând și două coșuri de fum.

Poarta este carosabilă formată din două canaturi din lemn cu casete decorative. Gangul de acces este format din trei travee boltite *a vela* separate de arce de descărcare. Pe peretele din stânga, corespunzător traveelor, se află câte o amplă nișă în arc semicircular. Spre curte, se află o cursivă din lemn cu balustradă de fier forjat. Partea din spate a cursivei coboară ca nivel, ca și înălțimea clădirii. Accesul la etaj se face în curte printr-o scară în două rampe din lemn. Interioarele au tavan. Pivnița dispusă în L (spre curte până la jumătatea aripii de pe dreapta parcelei) este boltită semicilindric cu arc dublu. Parcela este închisă prin zidul de incintă al cetății.

Str. Johannes Honterus nr. 12

Datare: sfârșitul sec. XIX

Trei corpuri de clădire sunt dispuse pe stânga și transversal pe o parcelă dreptunghiulară, în dreapta acesteia decupându-se o mică incintă delimitată de clădirea cu nr. 10. Conform planului orașului de la sfârșitul sec. XIX s-ar părea că fațada nu era continuă, axul corespunzător porții nefiind reprezentat aici.

Corpul A, la stradă (s+p) are o fațadă cu decorație eclectică, caracteristică sfârșitului de secol al XIX-lea: soclu înalt cu două ferestre de pivniță dreptunghiulare, ample, brâu pronunțat, paramentul parterului fiind placat cu cărămizi decorative. Cele două ferestre se detașează pe câte un panou lis, ancadramentele fiind prevăzute cu parapete și lunete în formă de arc de cerc profilat. Primele două axe sunt delimitate prin pilaștri bosaji. În dreapta apare deschiderea amplă a porții în arc mâner de coș cu ancadrament neobaroc, având pe extradados elemente clasicizante. Poarta din lemn este formată din două canaturi inegale, în stânga deschiderea fiind mai redusă ca dimensiuni pentru acces pietonal. Acest element provine în urma unei modificări, deoarece aici nu apare decorul de casete de pe restul suprafeței porții. Luneta porții, probabil a avut ochiuri de sticlă înlocuite ulterior cu lemn. Deasupra unui antablament cu friza nedecorată dar cu streășina susținută de console, apare acoperișul în două ape (aici două lucarne eliptice din tablă) cu coama paralelă cu fațada.

Str. Johannes Honterus nr. 13

Datare: 2/2 sec. XIX

Imobil cu planul în formă de L, două corpuri (s+p), B în continuarea lui A pe dreapta parcelei. La sfârșitul sec. XIX casa avea două corpuri la stradă amplasate pe dreapta și stânga parcelei. Fațada este eclectică, formată din 1+3 axe. În stânga se află o amplă deschidere a gangului porții cu arcul în formă de mâner de coș, ancadramentul profilat, ghirlande florale în partea superioară și ecuson central tip volută. Poarta este în două canaturi din lemn: panou inferior (1/3) decorat cu casetă cu ghirlande de flori; panou central (2/3) perforat, feronerie decorativă. Luneta porții este vitrată și prevăzută cu feronerie. În dreapta, soclul înalt prezintă trei ferestre de pivniță suprapuse cu câte o fereastră (4 ochiuri) în arc mâner de coș. Deasupra ferestrelor apar cornișe profilate și decorate cu cartușe, ghirlande florale, ecuson în formă de volută. Parament apareiat cu brâie orizontale, lezene bosate separă axele. Sub cornișa care formează streășina: friză de console, brâu decorativ, friză cu cartuș cu scoici și lambrechine. Acoperiș cu două ape, coama paralelă cu fațada.

Gangul porții are pe tavan zugrăvire decorativă florală. În interior camere cu tavane plate, tâmplărie în stil art deco. Se păstrează două sobe de faianță înalte databile la începutul secolului XX, ce deserveșc câte două încăperi. Pivnița este lungă, formată din 2+9 travee înguste boltite transversal în dublă curbură. Spre stânga, spre gang mai există o pivniță mică cu boltă aplatizată. În curte casa este adosată la zidul de incintă care aici este parțial demantelat. Spre str. Brâncoveanu, se păstrează două ferestre tradiționale (4+2 ochiuri) și o fereastră cu grilaj de fier forjat (sfârșitul sec. 18)

Str. Johannes Honterus nr.14

Datare: 1/2 sec. XIX; 2/2 sec. XX

Clădire de plan dreptunghiular (două corpuri, s+p), retrasă de la frontul străzii. Fațada este mult modificată, organizată în două axe, cu ferestre moderne prevăzute cu obloane inestetice. Pe soclu apare un acces spre subsol cu ușă metalică (inițial o răsuflătoare). În dreapta, o mică împrejmuire în care este amplasată deschiderea în arc mâner de coș al porții. Acoperișul este în patru ape, coama fiind perpendiculară pe stradă.

Poarta este modernă, din metal, cu acces direct în curte. În camera de la stradă se află o stucatură dreptunghiulară ce include central un medalion circular. În pivnița corpului A, cu acces dinspre stradă, spre nr. 16 se remarcă o zidărie din piatră. În porțiunea dinspre limita din spate bolta este semicilindrică, iar spre stradă apar cinci travee înguste cu bolți în dublă curbură cuprinse între arce. Spre curte casa are ferestre cu deschidere interior-exterior cu 6 ochiuri.

Str. Johannes Honterus nr.15

Datare: sfârșitul sec. XVIII; sec. XIX

Casă compusă din trei corpuri dispuse astfel: A și B pe dreapta parcelei, C transversal în spate. Fațadă cu 1+2 axe la parter: deschiderea porții în arc semicircular, treimea superioară are ancadrament profilat din tencuială cu capitel și ecuson central. Spre dreapta soclul prezintă o răsufătoare dreptunghiulară. Paramentul parterului este apăreiat cu bosaje dreptunghiulare, la acest nivel fiind dispuse două ferestre în arc mâner de coș, protejate de obloane din șipci reglabile. Deasupra unui brâu profilat, etajul format din 3 axe (în stânga fereastră obturată), are două ferestre dreptunghiulare cu ancadramente profilate din tencuială, solbanc, obloane din șipci reglabile. Streașina este formată dintr-un brâu triplu, profilat; deasupra, acoperișul este în două ape cu un coș de fum acoperit în două ape, coama fiind paralelă cu fațada. Poarta este carosabilă cu două canaturi realizate din scânduri din lemn dispuse orizontal, având distanțiere la nivelul solului.

La intrare în curte, o mică porțiune este tăvănuită. Camerele au tavan simplu. Accesul în subsol la mijlocul corpului B; subsolul este foarte lung (inclusiv la corpul A), boltit semicilindric.

Str. Johannes Honterus nr. 16

Datare: 4/4 sec. XVIII ?; 1992 – 3; după 2003

Casă formată dintr-un singur corp dreptunghiular (s+p) pe stânga parcelei, ușor retras față de frontul casei de la nr. 14. La sfârșitul sec. XIX pe stânga parcelei erau dispuse mai multe corpuri plasate înspre spate, de asemenea un corp transversal.

Fațada clădirii este organizată în două axe, ferestrele fiind modernizate (2 ochiuri). Un brâu protejat cu țigle se prelungește și deasupra împrejmuirii în care se află golul porții. Frontonul este trapezoidal cu două lucarne ovale; acoperișul este în două ape, coama perpendiculară pe stradă fiind teșit în această direcție. Poarta în arc mâner de coș este amplasată în împrejmuirea din dreapta fațadei, fiind formată din două canaturi din lemn.

Încăperile (patru) erau dispuse sistem vagon, cea de la stradă fiind inițial plasată la un nivel inferior datorită pantei curții. Aici s-a păstrat o ușă cu tâmplărie de sfârșitul sec. XVIII - începutul sec. XIX. După anul 2003 a fost păstrată doar fațada la stradă restul clădirii fiind demolată și înlocuită cu o construcție nouă. Pe limita din spate a parcelei se ridică o construcție nouă (1992-95) străină stilistic clădirilor de pe strada Honterus.

Str. Johannes Honterus nr. 17

Datare: mijlocul sec. XIX

Imobil format din trei corpuri, A (s+p) și B pe dreapta parcelei (la sfârșitul sec. XIX partea din spate a acestui corp nu exista), C transversal în spate.

Fațada corpului A ne prezintă o clădire de tip rural, care cu mare probabilitate, a suferit unele transformări. Într-o împrejmuire din zidărie situată spre stânga, protejată de țigle dispuse în două ape, este practicat golul porții în formă de arc mâner de coș. Poarta este carosabilă, având două canaturi inegale din lemn (scânduri dispuse orizontal), cel din dreapta mai îngust pentru acces pietonal. Fațada propriu-zisă este organizată în 1+2 axe; pe soclu apar două răsuflătoare de pivniță, iar la parter prima fereastră este plasată prea lateral (există posibilitatea ca imobilul să fi fost lărgit cu ocazia unor transformări). Toate ferestrele sunt identice (6 ochiuri, deschidere tradițională), dreptunghiulare, cu pervazuri, cornișe orizontale, sub cornișe panouri decorate cu câte un romb în stucatură. O friză de ove desparte nivelul parterului de frontonul trapezoidal unde, lateral, se sesizează existența unor fragmente de cornișă profilată. Pe fronton, central, apare o lucarnă elipsoidală; deasupra, acoperișul este teșit cu coama perpendiculară pe stradă; în segmentul următor în adâncime, acoperișul, de asemenea teșit, are coama perpendiculară spre curte. Aici corpul B are patru lucarne dreptunghiulare acoperite prin rupere de pantă. La corpul C există o lucarnă identică.

Dintre încăperile corpului A se remarcă, cea dinspre casa nr. 19 (două axe) boltită semicilindric cu penetrații și prevăzută central cu o stucatură festonată. Următoarea încăpere spre curte este boltită în cruce. Accesul spre subsol se află în centrul corpului B: pivnița se întinde până în stradă și este boltită semicilindric cu arc de întărire din cărămidă.

Str. Johannes Honterus nr. 18

Datare: 2/2 sec. XIX

Imobil compus din două corpuri care împreună formează un L cu latura lungă (B) pe limita din stânga parcelei. La sfârșitul sec. XIX în stânga parcelei, în limita din spate, dispoziția era alta. Ușoară retragere față de frontul casei nr. 16. Fațadă cu aspect eclectic, organizată în 3+1 axe. Soclul este înalt, apareiat cu bosaje dreptunghiulare și prevăzut cu trei răsuflătoare de pivniță dreptunghiulare plate. Un brâu pronunțat se află deasupra soclului, parterul fiind marcat de lezene cu bază înaltă și capitel doric intercalate între axe și în flancuri. Ferestrele dreptunghiulare (4 ochiuri) au ancadrame profilate din tencuială. Sub streșina pronunțată se află un brâu triplu profilat; acoperișul este în patru ape, coama fiind perpendiculară pe stradă. O împrejmuire din zidărie protejată de țigle este dispusă spre dreapta, în care este montată o poartă amplă carosabilă compusă din trei registre (cel din stânga mutilat, transformat în ușiță pietonală) ce asigură accesul direct în curte. Panourile nemodificate ale porții au motive arhitectonice în relief (arcade, frontoane etc.) în partea inferioară, iar sus, deasupra unei cornișe susținute de console, trei lunete cu motive de raze.

Încăperile de la stradă au tavan. Accesul în pivniță se face în stânga. Pivnița este dublă cu spații situate la niveluri diferite: cea de sus cu o boltă aplatizată, este mai recentă. Jos: cinci travee boltite transversal cu dublă curbură, arce dublou. La bază, cca. 60 cm. piatră de râu. Partea din spate a pivniței inferioare este boltită semicilindric.

Str. Johannes Honterus nr. 19

Dată: 2/2 sec. XVIII

Două corpuri dispuse în L, A (s+p+1) urmat de B (parazitar) în dreapta curții. La sfârșitul sec. XIX, cf. planului orașului, mai exista un corp de clădire alipit zidului de incintă al cetății. Fațada este formată la parter din 1+3 axe; axa singulară din stânga este constituită de golul în arc semicircular a porții. La nivelul solului, de o parte și alta, se află distanțiere din zidărie. La același nivel se află trei ferestre dreptunghiulare (4 ochiuri) cu pervazuri din tencuială, protejate de obloane din șipci reglabile. Parterul este separat de etaj printr-un brâu profilat, nivelul superior fiind marcat de 2+2 ferestre similare cu cele de la parter. Flancurile clădirii au bosaje dreptunghiulare. Acoperișul în două ape are coama paralelă cu fațada, fiind prevăzut și cu două lucarne tip ochi. Poarta carosabilă din lemn este formată din șipci orizontale cu ușiță pietonală în dreapta.

Gangul de acces este compus din trei travee boltite *a vela*, pe peretele din stânga având nișe în arc semicircular. În curte, în spate, se află două camere boltite semicilindric cu penetrații dreptunghiulare încheiate în unghi; ușile au tâmplărie de epocă. La etaj, pe latura lungă, se află un coridor deschis cu parapet din zidărie deservită de o scară din lemn în două rampe. Pivniță există sub latura lungă a clădirii.

Str. Johannes Honterus nr. 20

Dată: 2/2 sec. XIX

Un corp de clădire A (s+d+p) în formă de L, latura lungă pe dreapta parcelei, urmat de o anexă din lemn; pe stânga parcelei se află un corp secundar (B – p). La sfârșitul sec. XIX mai exista un corp transversal în partea din spate a parcelei.

Fațada este organizată pe patru axe: pe soclul înalt apar bosaje dreptunghiulare. Tot aici este vizibil demisolul cu două ferestre (4+2 ochiuri) protejate prin panouri de lemn pline, iar spre dreapta de acestea, două răsuflătoare de pivniță de forme inegale. Un brâu profilat desparte soclul înalt de parter unde paramentul este lis. La parter se prezintă patru ferestre (4+2 ochiuri), dreptunghiulare încheiate în arc aplatizat, având deschidere spre exterior și ancadrame din tencuială. O fereastră similară este amplasată și pe latura din stânga, spre poartă. Acoperișul este în patru ape cu coama paralelă cu fațada. Accesul se face în stânga clădirii, prin poarta realizată într-o împrejmuire protejată de țigle, retrasă de la frontul fațadei. Deschiderea porții este în arc semicircular; poarta este carosabilă din lemn cu două canaturi și ușă pietonală în dreapta.

Spre curte ferestrele sunt tradiționale cu deschidere interior-exterior cu 6 ochiuri. Camerele de locuit au tavan. Două pivnițe sunt situate la niveluri diferite: cea de sus (demisol) a fost transformată într-o cameră cu tavan. Paralel, la un nivel inferior urmează o pivniță sub toată casa, boltită semicilindric.

Str. Johannes Honterus nr. 21

Datare: sec. XVII - XVIII?; 4/4 sec. XVIII

Imobil format din trei corpuri, la stradă corp A (s+p+1), urmat pe latura dreaptă a parcelei de corpul B (p) și în fine, alipit zidului de incintă corpul C. Fațada este asimetrică (2+1+4 axe), fiind posibil ca această casă să fi avut o cu totul altă dispoziție înainte de o remodelare majoră ce a survenit spre sfârșitul secolului al XVIII-lea. La sfârșitul sec. XIX clădirea mai prezenta un corp de clădire pe latura stângă a parcelei.

Clădirea se situează pe un teren în pantă, soclul evazat, prevăzut cu câte un gol dreptunghiular de fiecare parte a porții, la nivelul subsolului, având o înălțime variabilă în funcție de teren. La nivelul parterului, unde ferestrele dreptunghiulare (6 ochiuri) sunt cele tradiționale cu deschidere interior – exterior, fațada este prevăzută cu bosaje dreptunghiulare. Între parter și etaj se află un brâu dublu deasupra căruia urmează un parament lis. Aici ferestrele identice ca formă cu cele de la parter, sunt prevăzute cu un ancadramente simple cu pervazuri, sub care parapetele sunt decorate cu ancadramente dreptunghiulare în interiorul cărora se află câte un feston. Axul porții, plasat asimetric, prevăzut cu un fronton triunghiular în partea superioară, este delimitat de câte un pilastru (bosat la nivelul parterului). Acoperișul în două ape, prevăzut cu două lucarne dreptunghiulare, are coama paralelă cu fațada cu o scădere de nivel în dreptul axului din dreapta. Poarta carosabilă în arc semicircular are în partea inferioară distanțiere din zidărie; canaturile din lemn sunt decorate cu elemente pătrate și dreptunghiulare realizate în relief, în canatul din dreapta fiind practicată o ușiță pietonală. Gangul este acoperit cu tavan prevăzut cu arc de descărcare.

În dreapta accesului se află două camere (1+2 axe), prima este boltită în cruce pe două travee situate spre adâncime; următoarea, mai mare, are tavan prevăzut cu o stucatură amplă de formă circulară. Spre spate, bucătăria este boltită semicilindric. În stânga porții se află o cameră mare (2 axe) cu stucatură de formă circulară, iar la etaj o cameră cu tavan decorat identic. De o parte și alta gangului se situează pivnița boltită semicilindric; în pivnița aripii din stânga se păstrează urma unei ample nișe în direcția celeilalte pivnițe.

Str. Johannes Honterus nr. 22

Datare: în jur de 1800

Imobil format din șapte corpuri, corpurile A (s+p) și G (p) la stradă retrase de la frontul casei nr. 20. Corpul A, mai vechi, are două fațade, una spre frontul străzii, cealaltă spre casa de la nr. 24. Pe ambele fațade se disting câte trei ferestre (4+2 ochiuri) cu deschidere tradițională de la interior spre exterior. Soclul este înalt, evazat, prevăzut cu două goluri de aerisire spre casa alăturată. Acoperișul în patru ape are coama perpendiculară pe frontul străzii. Spre corpul G se situează o împrejmuire din zidărie protejată de un mic acoperiș din țigle. În această împrejmuire este realizată deschiderea dreptunghiulară a porții carosabile formată din două canaturi din lemn, în cel din dreapta fiind amenajată o porțiță pietonală.

Corpul G are un volum mai mic, fațada este cu două axe, ferestre dreptunghiulare fiind protejate de obloane cu șipci reglabile. Flancurile acestui corp sunt prevăzute cu bosaje de dimensiuni variabile. Acoperișul este în patru ape, coama fiind perpendiculară pe stradă.

În interior, încăperile au tavan, a doua cameră spre curte fiind boltită în cruce. Sub corpul A se întinde o pivniță boltită semicilindric. Corpul C este mai recent.

Str. Johannes Honterus nr. 23

Dată: 1920 - 1930

Construcție în stil *art deco* de plan dreptunghiular, format din trei corpuri: la stradă, corp A (s+p+parțial m), continuat de un alt corp de același plan (B) și corpul C(p) situat de asemenea, la stradă. În dreptul clădirii strada este în pantă ușoară. Fațada clădirii (A) este asimetrică, relativ frământată: soclu înalt tratat cu bosaje *alla rustica*, prevăzut cu ample deschideri la nivelul subsolului dispuse oarecum în conformitate cu axele clădirii 1+2+2 (la parter și mansardă 1). Deasupra, fațada este marcată de elemente geometrice liniare, cum ar fi pilaștrii și colonetele angajate canelate. În flancuri, se află câte un rezalit puțin pronunțat, cel din dreapta fiind aproape dublu ca lățime. Tot aici, deasupra parterului, se află amenajată o mansardă în prezent dezafectată (fereastră tripartită de formă trapezoidală, balcon cu parapet arcuit). Rezalitul din stânga are un acoperiș piramidal, iar cel din dreapta se încheie cu un pinion triunghiular. Poarta de acces spre curte, metalică realizată din fier forjat, este situată între corpurile A și C.

În interioarele corpului A se poate accede din curte, în dreapta. Camerele sunt prevăzute cu planșee de beton sau cu tavan. Există două pivnițe alăturate, una acoperită cu bolțișoare, cealaltă, care se continuă și spre spatele clădirii (rest din casa veche peste care s-a ridicat construcția mai recentă), are boltă semicilindrică.

Corpul C prezintă o fațadă realizată concomitent cu cea a corpului principal, fiind prevăzută cu o singură fereastră amplă tripartită.

Str. Johannes Honterus nr. 24

Dată: fragment de sec. XVII ?; sec. XIX – XX

Imobil format din trei corpuri dispuse în continuare pe stânga parcelei, C parazită. La sfârșitul sec. XIX mai avea un corp de clădire în spate, pe dreapta parcelei. Clădirea a suferit remodelări radicale mai ales la nivelul fațadei, dar și la interioare. Corpul A, la stradă, este mult retras față de frontul casei de la nr. 22. este o clădire de tip rural, cu parter înalt ridicat deasupra unui soclu scund prevăzut cu două răsufătoare de pivniță. Fațada este apareiată cu brâie orizontale, având în flancuri bosaje de dimensiuni variabile. Ferestrele sunt dreptunghiulare (2+2 ochiuri), prevăzute cu ancadrame și pervazuri din tencuială, obloane din șipci reglabile. În dreapta se află o împrejmuire din zidărie protejată de țigle în care este amenajată deschiderea în arc semicircular al porții. Acoperișul este în patru

ape, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Poarta metalică din tablă cu supralumină (grilaj), carosabilă, este de factură recentă, inestetică.

În interior, la stradă se situează două camere, cea dinspre poartă având în interior, pe unul din pereți, o nișă gotică cu muchiile teșite. Casa dispune de două pivnițe juxtapuse, cea de sus folosită pentru legume și fructe având boltă aplatizată. Pivnița inferioară (inițial pentru vin) este boltită pe dublă curbură cu arce dublou (trei travee)

Str. Johannes Honterus nr. 25

Datare: în jur de 1900

Imobil compus din două corpuri: corp A (s+p) pe latura dreapta a parcelei, dreptunghiular, corp B transversal în spatele curții. La sfârșitul sec. XIX dispoziția planimetrică a clădirii de pe această parcelă era alta.

Stradă situată ușor în pantă. Fațada corpului A este eclectică, compusă din 1+2 axe. Prima axă formată din deschiderea dreptunghiulară a porții este urmată de două ferestre (2+2 ochiuri). Paramentul fațadei este lis. Atât portalul cât și ferestrele au ancadramente din tencuială, pervazuri, fiind suprapuse de câte o cornișă prevăzută de lunete în arc semicircular. Luneta portalului are un decor de motive vegetale realizate în relief. Deasupra parterului se află o cornișă profilată, apoi urmează un atic încheiat central printr-o arcatură. Pe cornișa superioară sunt amplasate trei urne (în flancuri și central).

Accesul în gang se realizează prin poarta cu două canaturi din lemn, decorate cu casete dreptunghiulare, cu un acces pietonal în canatul din dreapta. Încăperile au tavan. Pivnița situată în sfertul din spate al corpului A, transversal, este boltită cu bolțișoare. La corpul din spate (B) partea superioară (podul) este din lemn.

Str. Johannes Honterus nr. 26. Fundația RUT

Datare: 1895 – 1905

Edificiu compus din două corpuri de clădire de plan dreptunghiular dispuse pe latura stângă a parcelei, urmate de corpul C care ocupă limita din spate (tipografie). Casă de tip rural cu corpul A situat în stânga, în dreapta fiind plasată o împrejmuire în care s-a practicat deschiderea în arc semicircular al porții. Fațada spre strada Honterus este lisă, deasupra unui soclu înalt (o deschidere a unei răsuflători de pivniță), situându-se două axe (ferestre moderne 2+2 ochiuri, rulouri inadecvate estetic). Alte două axe identice se situează spre stânga, adică spre casa de la nr. 28. Deasupra parterului, extinzându-se și deasupra împrejmuirii, se plasează un brâu protejat de țigle. Acest brâu este suprapus de un fronton trapezoidal, prevăzut de două lucarne ovale; acoperișul este în două ape, teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. În împrejmuire este montată poarta din lemn, carosabilă, cu două canaturi, decorat cu motive geometrice dreptunghiulare – în canatul din stânga ușită pietonală.

Încăperile (A) au tavan cu excepția a două spații dinspre corpul B una boltită în cruce (boltă parțial distrusă), alta boltită semcilindric (baie). Sub corpul A se află o pivniță boltită semcilindric din cărămidă (la bază piatră).

Str. Johannes Honterus nr. 28

Datare: 1/4 sec. XIX

Imobil compus din trei corpuri plasate în continuare (A,B,C) pe latura stângă a parcelei și un corp D, pe dreapta, spate. Corpul D (parțial din lemn) prezintă un rezalit spre casa de la nr. 26 față de care este mult retrasă.

La stradă se situează corpul A cu fațada organizată în două axe. Soclul puțin înălțat este prevăzut cu un gol de pivniță de formă pătrată; urmează nivelul parterului prevăzut cu două ferestre moderne, dreptunghiulare, cu ancadrame simple din tencuială (2 canaturi, 2 ochiuri). Deasupra apare un brâu profilat protejat de un rând de țigle care se extinde și asupra împrejmuirii în care este practicat golul în arc semicircular al porții. Frontonul este trapezoidal cu două lucarne ample de pod: acoperișul este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Lateral, spre fațada casei de la nr. 30 care este retrasă față de clădirea analizată, mai apare o fereastră identică, protejată de obloane din șipci reglabile.

Accesul în curte se realizează prin poarta carosabilă formată din două canaturi realizate din șipci orizontale (în canatul din stânga este practică o ușă pentru acces pietonal). În interior încăperile au tavan. Pivnița este boltită semicilindric.

Str. Johannes Honterus nr. 29

Datare: 1/4 sec. XIX

Edificiu format din două corpuri: A dreptunghiular pe dreapta parcelei, B - adaos transversal în spate. La stradă se află corpul A cu fațada organizată în două axe, în stânga fiind amplasată împrejmuirea în care este realizat golul de acces în arc semicircular al porții. Soclul construcției este prevăzut cu două goluri de pivniță, dreptunghiulare, plate. Deasupra, apar două axe constituite de cele două ferestre dreptunghiulare (4+2 ochiuri), protejate de obloane din șipci reglabile: au ancadrame simple din tencuială, dar și pervazuri sprijinite pe câte două consolete. Întreaga fațadă este lisă, axul porții fiind marcat în flancuri de câte un pilastru. Acoperișul se prezintă într-o singură pantă spre stradă (se extinde și asupra împrejmuirii porții) și alta spre curte. Accesul în curte se realizează prin poarta carosabilă, formată din două canaturi cu scânduri dispuse orizontal, în dreapta fiind aplicată o ușă pentru acces pietonal.

În curte, corpul A are un traseu frânt. Fațada acestui corp este marcată de trei răsufătoare de pivniță de formă dreptunghiulară; celelalte deschideri sunt dispuse în ritmul de fereastră + ușă + fereastră + ușă + acces pivniță. Ferestrele sunt cu 6 ochiuri, având deschiderea tradițională spre exterior. Streașina cu intradosul din lemn este lată, iar pe acoperiș apare o lucarnă triunghiulară. Accesele spre interior sunt mijlocite prin câteva trepte prevăzute cu balustradă, iar la uși se distinge tâmplăria de epocă (sfârșitul sec. XIX). Partea din spate a corpului A se întinde până la zidul de incintă al

cetății și consta de fapt, dintr-o magazie (inițial remiză, grajd?) suprapus de un pod parțial deschis, având spre curte un grilaj de lemn.

Spre exterior, înspre str. Brâncoveanu, de fapt spre partea din spate a blocurilor de pe această stradă, zidul de apărare este penetrat de o fereastră modernă. Tot în această parte, nivelul parterului, în exteriorul zidului, este obturat prin mai multe garaje inestetice din tablă, a căror demolare se impune. Camerele de locuit dispuse în continuare au tavan. Subsolul se întinde sub tot corpul A, are opt travee boltite cu bolți în dublă curbură aplatizate, plasate între arce dublou.

Corpul B este o fostă anexă, mai joasă ca înălțime față de corpul A, ce prezintă spre curte o fereastră modernă cu patru ochiuri. Și acest corp se întinde până peste zidul de apărare, fiind prevăzut cu o fereastră cu două ochiuri.

La sfârșitul secolului al XIX-lea, corpul A avea planul asemănător cu cel actual. Spre partea din spate a terenului, spre zidul de incintă, în continuarea corpului A, se întindea un corp anexă, mai îngust decât corpul principal, cu mare probabilitate fiind vorba de acea remiză care, în partea superioară este prevăzută cu grilajul din lemn. Corpul B nu exista la acea dată.

Str. Johannes Honterus nr.30

Dată: 1/4 sec. XIX; 2/2 sec. XX

Imobil amplu, de colț, compus din patru corpuri: A,B,C dispuse în continuare spre limita din spate a terenului, D situat transversal în spate. Fațada spre strada Honterus este compusă din trei axe, alături de care, în dreapta, se situează împrejmuirea în care este practicat golul porții. Soclul din ciment este penetrat de o deschidere dreptunghiulară; deasupra, urmează trei ferestre (4+2 ochiuri) protejate de obloane din șipci reglabile. Deasupra ferestrelor ancadramentele dreptunghiulare din tencuială se transformă în câte un chenar decorat în interior cu motivul crucii. Streașina care se extinde și deasupra împrejmuirii porții este protejată de două rânduri de țigle și este subliniată de un brâu multiplu profilat. Frontonul trapezoidal este prevăzut cu două lucarne de pod de formă circulară, acoperișul fiind teșit spre stradă: coama acoperișului este perpendiculară pe strada Honterus. Spre strada laterală (Smârdan), pe corpul A, apar două ferestre identice cu cele de pe fațada principală, iar corpul B nu prezintă deschideri. Finisajul tencuiei, inițial lis, acum este realizat din stropi cu ciment.

Accesul în incintă se face prin poarta din lemn în două canaturi realizat din șipci orizontale, în canatul din stânga fiind practicată o ușă pietonală. De menționat faptul că, în partea superioară, deschiderea porții are colțurile rotunjite, ceea ce indică, probabil, o eventuală modificare a formei golului.

În curte se remarcă corpul C, o construcție gospodărească din lemn, deschisă la parter. O pivniță foarte lungă, formată trei încăperi, boltită cu dublă curbură și arce dublou și boltă semicilindrică transversală, este dispusă sub corpurile A și B.

Str. Johannes Honterus nr. 31. Biblioteca creștină Samuel

Datare: sfârșitul sec. XIX; sec. XX

Parcelă cu trei corpuri de clădire, corpul din dreapta fiind biblioteca Samuel - A (s+p+1). În stânga se află corpul de clădire B (p), iar transversal, în spate corpul C. Ambele corpuri, A și B, au o fațadă ce se vrea neoclasicistă cu flancurile marcate de câte doi pilaștri cu capitel simplu, urmați de antablament, frize nedecorate, cornișe puternic profilate, atic în partea superioară (în stânga, la corp B, apare chiar un dublu atic).

Corpul A este prevăzut cu o singură deschidere, o ușă dreptunghiulară cu două canaturi pentru acces pietonal. Pe antablament se află firma instituției, iar pe atic un relief reprezentând două roți, una dințată.

Fațada corpului B are două ferestre ample (4 ochiuri), cu ancadrame din tencuială, grilaje metalice moderne. Ambele fațade sunt apareiate cu brâie orizontale. Între corpurile de clădiri apare o împrejmuire metalică în care este practică și poarta de acces în incintă.

La corpul A interioarele au fost transformate concomitent cu supraetajarea corpului: apare o scară interioară balansată din lemn, încăperile au tavan. Pivnița este boltită semicilindric în jumătatea posterioară a clădirii. La corpul B accesul în interioare se face din curte; acestea au și ele tavan.

Str. Johannes Honterus nr. 32

Datare: 1/2 sec. XIX; începutul sec. XX

Corp de clădire (s+p+1) situat la intersecția cu str. Smârdan, cu fațada organizată pe 2+1+2 axe la parter și 2+2+2 la etaj. La nivelul parterului se sesizează modificările din dreapta, unde ferestrele inițiale au fost transformate în două ample uși-vitrină ale unui magazin de produse din carne. În stânga, deasupra unui soclu prevăzut cu răsuflătoare de pivniță, apar două ferestre dreptunghiulare protejate de obloane din șipci reglabile. Parapetele ferestrelor au decor dreptunghiular în interior cu câte un romb în relief. Central este situat golul porții, arcul fiind în formă de mâner de coș. Poarta din lemn (scânduri dispuse vertical) este carosabilă, în canatul din stânga fiind practică ușița pietonală. Un brâu profilat separă parterul de etaj, unde apar șase ferestre grupate câte două (4+2 ochiuri), prevăzute cu pervazuri și protejate de asemenea cu obloane ca și la parter. Partea centrală este subliniată în flancuri de lezene ca și flancurile laterale ale clădirii. Acoperișul este în patru ape, iar coama este paralelă cu fațada principală; trei lucarne ovale din tablă apar pe acoperiș spre strada Honterus.

Spre casa de la nr. 34, la etaj, apar două rânduri de ferestre pătrate protejate prin obloane (probabil corespund unor depozite). De asemenea, clădirea dispune de subsol.

Str. Johannes Honterus nr. 34

Dată: 1/4 sec. XIX; 2/2 sec. XX

Două corpuri (A și B, dreptunghiulare pe parter) plasate în continuare pe latura stângă a parcelei, retrase de la frontul străzii. Casa este de tip rural cu fațada organizată pe două axe. Ferestrele dreptunghiulare (2 canaturi) sunt modificate, moderne. Spre dreapta, într-o împrejmuire este practicat golul porții, în arc mâner de coș. Parterul este separat de etaj printr-o cornișă protejată de țigle care se extinde și asupra împrejurii porții. Frontonul trapezoidal este prevăzut cu două lucarne de pod circulare. Acoperișul, teșit spre stradă, are coama perpendiculară pe fațada principală. Poarta prin care se accede spre curte este metalică, în mod cert ulterioară. Toate încăperile au tavan. Pivnița lungă, boltită semicilindric, este amenajată sub ambele corpuri.

Str. Johannes Honterus nr. 35

Dată: 1/2 – 2/2 sec. XIX

Casă de tip rural, formată din două corpuri la stradă: corp A (s+p), pe stânga parcelei și corp B (p), dreptunghiular pe partea opusă. Corpul A are fațada organizată pe 2+1 axe, formate din ferestre dreptunghiulare protejate de obloane din șipci reglabile încadrate de un chenar din tencuială. Parterul este separat de etaj printr-o cornișă protejată de țigle care se extinde spre dreapta, deasupra împrejurii în care este practicat golul dreptunghiular al porții. Frontonul este trapezoidal cu două lucarne dreptunghiulare, mari, de pod. Acoperișul este în două ape, teșit spre stradă, cu coama perpendiculară pe fațada principală. În dreapta se află un corp cu un volum mai mic, cu o singură axă, având o fereastră mare, în mod cert modificată (trei ochiuri). Aici se află o cornișă parțială, protejată de țigle, urmată de un fronton trapezoidal cu o lucarnă dreptunghiulară. Acoperișul este și aici în două ape, teșit spre stradă, cu coama perpendiculară pe fațadă.

Poarta este din lemn, carosabilă cu motive decorative în formă de casete, în canatul din stânga fiind realizat accesul pietonal. Toate încăperile sunt tăvănuite. Pivnița există doar în partea din spate a corpului A, fiind formată din două travee boltite.

Str. Johannes Honterus nr. 36

Dată: 1/4 sec. XIX

Casă de tip rural, format din corpurile A și B, aflate în prelungire, ridicate pe parter pe latura stângă a parcelei, retrase de la frontul străzii. Fațada corpului A, la stradă, este organizată în două axe: ferestre (2+2 ochiuri) protejate de obloane din șipci reglabile, având ancadramente din tencuială. Spre dreapta, într-o împrejmuire din zid se află golul porții în arc mâner de coș. O cornișă profilată, protejată de țigle, desparte parterul de fronton și se extinde și asupra împrejurii. Flancurile parterului sunt marcate de câte o lezenă cu bosaje. Frontonul trapezoidal este prevăzut cu două lucarne ovale cu ancadrament decorativ din tencuială. Se surprinde o modificare a pantei acoperișului, ce a dus și la lărgirea frontonului.

Acoperișul în două ape este teșit în direcția străzii, coama fiind perpendiculară pe fațadă.

Corpul B, de asemenea, pe parter, fără elemente deosebite, este dispus în continuare. Încăperile din ambele corpuri sunt prevăzute cu tavan.

Str. Johannes Honterus nr. 37

Datare: 2/2 sec. XIX

Corp de clădire (s+p+1) cu plan în formă de U, baza pe dreapta parcelei. Fațadă masivă organizată pe 1+1+1+1 axe la parter și 4 axe la etaj. La parter alternează poarta și o ușă cu câte o amplă fereastră vitrină a magazinului existent aici. Toate deschiderile de la parter au ancadramente din tencuială, festonate în partea superioară. La etaj, cele patru ferestre, prevăzute cu pervazuri și cornișe orizontale, profilate, au obloane din șipci reglabile. Sub ferestre, parapetele sunt decorate cu câte un medalion circular festonat. Acoperișul în două ape este prevăzut cu două lucarne triunghiulare. Cele două canaturi ale porții dreptunghiulare din lemn sunt decorate cu motive de casete. Gangul de acces este acoperit cu bârne din lemn.

În curte se află o cursivă din lemn (spre stradă și în dreapta) deservită, în dreapta spate, de o scară în două rampe din același material. Încăperile din interior au tavan, inclusiv magazinul de la stradă. Pivnița este boltită semicilindric.

Str. Johannes Honterus nr. 38.

Datare: 2/2 sec. XVIII

Clădire formată dintr-un corp la stradă de tip rural, cu o fațadă în trei axe (ferestre 4 ochiuri, obloane șipci reglabile), retras de la frontul străzii. Pe soclu apare o răsuflătoare de pivniță de formă dreptunghiulară. O cornișă protejată de două rânduri de țigle se extinde asupra împrejurii în care este practicat golul porții în arc semicircular. Frontonul este trapezoidal, cu trei lucarne romboidale, acoperișul teșit are coama perpendiculară pe stradă. Poarta din lemn este carosabilă, prevăzută cu o ușă pietonală.

În curte, pe acoperiș, apare o lucarnă mare dreptunghiulară acoperită în două ape. În interior, spre stradă, se află o cameră cu trei travee (spre adâncime) boltită cu penetrații dreptunghiulare încheiate în unghi, între ele cu o stucatură patulobată. Holul spre curte este boltit în cruce, iar o altă cameră spre curte are boltă semicilindrică cu penetrații unghiulare. Restul încăperilor au tavan. Pivnița este amplă, prevăzută cu o boltă semicilindrică cu o nișă.

Str. Johannes Honterus nr. 39

Datare: 1/4 sec. XIX; modificat după 1913

Corp de clădire (s+p) modificat față de aspectul relevat de o ilustrată din 1913. Modificările constă în aspectul porții care inițial era cel tipic, în formă de arc semicircular. De asemenea, modificări se sesizează și la zona podului, unde lucarnele erau deschise, prevăzute fiind cu câte un ancadrament pronunțat; între lucarne apăreau elemente decorative circulare.

Ferestrele parterului (mai mult ca sigur de formă tradițională) erau protejate de obloane din șipci reglabile.

În prezent, clădirea păstrează numărul axelor de la parter (1+3). Ferestrele (2+2 ochiuri) situate la parter, deasupra soclului unde se evidențiază două goluri de pivniță, au ancadramente din tencuială, fiind separate prin lezene bosate. Numărul lezenelor, în comparație cu ilustrata menționată, s-a redus de la patru la două. Deasupra acestui nivel, o cornișă profilată, protejată de țigle, face trecerea spre frontonul de forma unui trapez asimetric, prevăzut cu trei lucarne dreptunghiulare închise. Acoperișul este în trei ape, coama fiind paralelă cu strada.

Str. Johannes Honterus nr. 40

Datare: 1/2 sec. XIX; după 1920

Casă cu planul în formă de L, cu latura lungă pe stânga parcelei. Fațada principală este retrasă de la frontul străzii (p+1) și modificată față de dispoziția de la sfârșitul sec. XIX când nu era continuă: în partea dreaptă era un acces spre curte. În prezent, clădirea are parterul total remodelat: în stânga apare un amplu spațiu de magazin cu două vitrine care cuprind între ele o ușă îngustă, toate prevăzute cu câte un grilaj metalic inestetic. Spre dreapta se află un alt acces, amplu, dreptunghiular, spre un spațiu comercial. În final, spre aceeași direcție, există o ușă de acces pietonal, îngustă, realizată în două canaturi: jumătatea superioară și supralumina sunt protejate de un grilaj specific perioadei din jurul anului 1920. Un brâu îngust profilat, apoi o cornișă decorată de casetoane cu rozete (?) separă nivelul parterului de etaj. Aici apar patru ferestre dreptunghiulare, înalte (2+2 ochiuri), protejate de obloane din șipci reglabile și prevăzute cu ancadramente decorate cu aceleași motive inestetice ca și în cazul cornișei. Deasupra streșinii profilate se ridică acoperișul în două ape cu coama paralelă cu strada.

Văzută din lateral, din dreapta, casa prezintă un pinion triunghiular impunător pe care se detașează două ferestre tradiționale (8 ochiuri), și două lucarne de pod, una pătrată, alta ovală.

Gangul de acces este îngust, în stânga acestuia o scară de lemn (patru rampe) deservește cursiva din lemn (balustradă de lemn) de pe latura lungă spre curte. Interioarele au tavan, inclusiv în magazine, tâmplăria fiind caracteristică perioadei *art deco*. Pivnița de sub latura lungă este prevăzută cu boltă semicilindrică pe arce dublou.

Str. Johannes Honterus nr. 41

Datare: 1/4 sec. XIX

Casă de tip rural formată dintr-un corp de clădire dreptunghiular (s+p), amplasat cu latura scurtă la stradă. Fațada nu prezintă modificări în comparație cu ilustrata din 1913, cu excepția dispariției obloanelor care protejau cele trei ferestre (6 ochiuri). Deasupra acestora este prezentă cornișă protejată de țigle care se extinde asupra împrejmuirii în care este realizat accesul spre curte. Frontonul este trapezoidal, cu două lucarne de pod dreptunghiulare, având între ele o nișă obturată. Acoperișul este în două ape, cu coama perpendiculară pe fațada principală, teșit în această direcție.

Poarta de acces este amplasată în golul în arc mâner de coș: este realizată din scânduri verticale cu două canaturi și o ușiță pietonală în partea dreaptă. În interior, camerele au tavane. Pivnița este boltită semicilindric din cărămidă.

Str. Johannes Honterus nr. 42

Dată: 1/2 sec. XIX

Casă aflată la intersecția cu str. Azilului, de tip rural cu două corpuri la stradă A și D (adaos) ambele pe parter, pivniță parțială la corpul A. Corpul B este plasat în continuarea corpului A, transversal în curte se află corpul C (garaj).

Fațada dinspre str. Honterus a corpului A este organizată pe trei axe separate prin lezene. Parterul este înalt, prevăzut cu un soclu, ferestrele cu 6 ochiuri având deschidere tradițională din interior spre exterior. Acoperișul este în patru ape cu două lucarne de tablă cu deschidere ovală, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Între corpurile A și D se află o împrejmuire din zidărie protejată cu țigle. În această împrejmuire este amenajată deschiderea porții care în prezent este dreptunghiulară dar, este posibil să fi avut o formă în arc semicircular în partea superioară. Poarta este carosabilă realizată din scânduri dispuse vertical.

Corpul D, auxiliar are o singură fereastră, modernă (3+3 ochiuri), rezultat al modificării ferestrei inițiale.

Spre strada Azilului apare fațada unificată a corpurilor A și B, prevăzută în total cu 7 ferestre dispuse în ritm aleatoriu. O încăpere spre limita din spate are grinzi de lemn, restul tavan. Pivnița ocupă jumătatea din spate a corpului A boltită fiind semicilindric pe arce dublou.

Str. Cardinal Iuliu Hossu nr. 1.

Dată: 1/4 sec. XVIII

Clădire de plan dreptunghiular ce se întinde pe latura stângă a parcelei. La sfârșitul secolului trecut exista o aripă transversală în limita din spate a terenului. Fațada este organizată în 2+1 axe, axul singular al porții fiind retras de la aliniamentul casei. Soclul evazat pe care apar două răsuflătoare de pivniță este suprapus de două ferestre moderne (2 canaturi) protejate prin panouri metalice cu două canaturi. O cornișă profilată, protejată de țigle, se prelungește și asupra împrejmuirii porții. Frontonul este trapezoidal, prezintă două lucarne de pod protejate de obloane metalice. Acoperișul este în două ape, teșit spre stradă, cu coama perpendiculară pe fațadă. Golul porții este amenajat într-o împrejmuire din zid, fiind încheiat în arc mâner de coș. Poarta carosabilă este executată din lemn, cele două canaturi din scânduri dispuse vertical au o ușă pietonală în stânga.

Str. Cardinal Iuliu Hossu nr. 2

Dată: 1/4 sec. XVIII; XX

Două corpuri de clădire sunt dispuse la str. Cardinal Iuliu Hossu desfășurată în pantă. Fațada spre piațetă ne prezintă un edificiu cu parter

înalt. Central se plasează o ușă pietonală în două canaturi, soclul fiind evazat la stânga acestuia. Spre dreapta apar trei (2+1) răsflătoare pătrate ale demisolului. La nivelul suprateran ferestrele sunt amplasate 2+3+2; primele și ultimele două diferă ca formă față de următoarele trei, fiind dreptunghiulare cu șase ochiuri. Următoarele trei ferestre, de asemenea cu șase ochiuri, au partea superioară arcuită; toate ferestrele au deschidere tradițională, spre exterior, fiind prevăzute cu ancadramente înguste din tencuială.

Cealaltă fațadă, spre strada Cardinal I. Hossu, este lungă, are opt ferestre cu șase ochiuri, deschidere tradițională, dar fără ancadramente. Acoperișul este în două ape spre fiecare fațadă, având coama paralelă cu acestea. În stânga primul ax este reprezentat printr-o poartă carosabilă cu intrare directă în curte, acoperită cu grinzi. Urmează alte două axe. Alt corp are șase ferestre cu șase ochiuri și cu deschidere tradițională dinspre interior spre exterior. Colțul clădirii este puțin evazat. În interior, camerele au tavan. Casa are două pivnițe juxtapuse, superioară și inferioară, ambele acoperite cu planșee de beton.

Str. Cardinal Iuliu Hossu nr. 3

Datare: 1/4 sec. XIX

Casă de factură rurală cu ziduri groase. Plan în formă de L inversat cu latura foarte scurtă plasată transversal în limita din spate, iar cea lungă pe stânga parcelei. Soclul este ușor evazat cu un gol de pivniță dispus central. Deasupra, la parter apar două ferestre dreptunghiulare (2+2 ochiuri) moderne, cu obloane din șipci reglabile. Cornișa profilată protejată de țigle se extinde și asupra împrejmirii din zidărie. Frontonul trapezoidal are două lucarne de pod prevăzute cu obloane metalice. Acoperișul este în două ape, teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară spre fațadă. Poarta este montată într-un gol în arc semicircular realizat în împrejmuirea de zidărie din dreapta casei.

Camerele din față sunt înalte, cele din spate mai joase. Aici a existat și un cuptor de pâine până în anul 1981. Pivnița ce se întinde sub 2/3 din clădire, până la stradă, are bolți în dublă curbură și arc de descărcare.

Str. Cardinal Iuliu Hossu nr. 5

Datare: 1/2 sec. XIX; 2/2 sec. XX

Edificiu cu planul în L (s+p+1) având latura scurtă la stradă și cea lungă întinsă de-alungul limitei din stânga a parcelei. Fațada este organizată în 3+1 axe la parter și patru axe la etaj. La parter ferestrele sunt moderne, în două canaturi a câte un singur ochi; spre dreapta se situează golul lat, dreptunghiular, al porții carosabile cu canaturi din scânduri dispuse vertical. La etaj apar patru ferestre (2+2 ochiuri) protejate de obloane și prevăzute cu pervazuri. Acoperișul este în două ape, cu o lucarnă triunghiulară, coama fiind paralelă cu strada. Camerele au tavan. Pivnița are în cea de a doua travee grinzi. Se sesizează urma unei lucarne pentru marfă în colțul dintre corpul A și B.

Str. Cardinal Iuliu Hossu nr. 6

Datare: 1/2 sec. XIX

Clădire compusă din patru corpuri A, la stradă și D transversal în limita din spate a parcelei. Corpurile B și C sunt dispuse în continuarea corpului A pe stânga parcelei. Corpul A, la stradă are aspectul unei clădiri de factură rurală, având casa în stânga, urmată de împrejmuirea în care este plasat golul porții. Fațada casei prezintă trei ferestre arcuite în partea superioară (4+4 ochiuri), deschidere spre exterior, cu ancadramente din tencuială și pervazuri. Sub primele două ferestre se află goluri de pivniță dreptunghiulare plate. Acoperișul este în patru ape cu o lucarnă mică, dreptunghiulară, acoperită în două ape.

Poarta este în două canaturi cu o ușă pietonală în partea stângă. Interioarele au tavan, inclusiv în pivnița în care accesul se face din corpul de la stradă, în stânga.

Str. Cardinal Iuliu Hossu nr. 7

Datare: 2/2 sec. XVIII; XX

Casă cu planul compus dintr-un corp (A) oarecum dreptunghiular cu fațada spre stradă și un alt corp mai îngust, pe latura stângă a parcelei. Fațada spre stradă nu este unitară, dispunerea axelor este aleatorie: 1+2+1. Prima și ultima fereastră au câte șase ochiuri, deschiderea fiind cea tradițională, cele două din centru fiind moderne, cu două ochiuri. O fereastră tradițională apare și pe fațada laterală, iar sub aceasta și sub ultima fereastră dinspre stradă, remarcăm existența a câte unui gol de pivniță, cu partea superioară arcuită.

Axul în care este plasată împrejmuirea ce găzduiește golul în arc mâner de coș al porții este retras mult de la aliniamentul casei. Poarta carosabilă este din scânduri, jumătatea superioară fiind realizată doar din stinghii verticale.

Accesul se face direct în curte, iar de aici spre interioare, unde o cameră situată spre poartă este boltită cu penetrații marcate de platbandă, restul încăperilor având tavan. Pivnița de sub această cameră este boltită semicilindric până la stradă. În această clădire a locuit Ștefan Moldovan (1813 – 1900), protopop greco-catolic între 1847-1852, vicar de Hațeg și apoi canonic și Înalț prepozit la episcopia greco-catolică din Lugoj. A fost participant la Adunarea de la Blaj, membru fondator al ASTREI.

Bibliografie:

Avram, Alexandru, Giura, Lucian, *Mediaș*, Ed. Sport – Turism, București, 1985

Ionescu, Ștefan, *Mediaș. Monumente medievale*, Honterus Sibiu, f.a. (2001?)

Str. Cardinal Iuliu Hossu nr. 8

Dată: Sec. XVIII; XX.

Edificiu format din două corpuri, A la stradă și B în continuare, dispus pe stânga parcelei. Fațada la stradă prezintă trei axe, a treia retrasă de la aliniamentul casei. Ferestrele, două la corpul principal spre stradă, una lateral, iar cea de a patra pe porțiunea retrasă, sunt identice (6 ochiuri) cu deschidere tradițională, ancadramente din tencuială; de asemenea, fațada principală este marcată pe flancuri și între cele două ferestre, prin lezene canelate. O cornișă multiplu profilată, protejată de țigle separă parterul de frontonul trapezoidal prevăzut cu o lucarnă dreptunghiulară de mici dimensiuni. Acoperișul este în două ape, teșit spre stradă, cu coama perpendiculară pe fațadă. În porțiunea retrasă, alături de casă, se află o împrejmuire în care este montată poarta modernă, metalică.

La corpul A, în față, se află o cameră acoperită cu grinzi; urmează o travee boltită în cruce, altă travee spre spate fiind boltită cu penetrații și stucatură baroc. Pivnița de sub bucătărie (traveea a doua) are boltă semicilindrică longitudinală. Corpul din spate este transformat fiind prevăzut cu o placă de beton.

Str. Cardinal Iuliu Hossu nr. 10. Casa parohială Greco-catolică

Dată: 1/2 sec. XIX; sfârșitul sec. XX

Clădire de factură rurală, dispusă pe o parcelă cu frontul oblic la stradă, în partea dreaptă, unde se află împrejmuirea din zidărie; două construcții parazitare apar una înspre stradă alipită corpului principal ascunsă de împrejmuire și alta, în limita din spate a parcelei, în continuarea corpului A. Fațada este modernizată, pierzându-și aspectul autentic. Două ferestre mari, moderne prevăzute cu ruloare inestetice se situează, în ax deasupra unui soclu prevăzut cu două răsuflătoare de pivniță dreptunghiulare. Frontonul trapezoidal este și el remodelat, prezentând trei lucarne de pod, înguste, unite printr-un solbanc. Acoperișul în două ape are forma originală, fiind teșit spre stradă, iar coama este perpendiculară pe fațadă.

Împrejmuirea din zid, protejată de țigle, se întinde spre stânga, având un traseu în unghi față de casă: aici se află golul în arc mâner de coș al porții carosabile realizată din tablă metalică. În stânga clădirii se mai află o împrejmuire, de asemenea protejată de țigle, unde este montată o altă poartă carosabilă din metal. De fapt, această zonă aparține parcelei următoare pe care este edificată biserica greco-catolică, dar deservește și terenul din jurul casei parohiale. Pe fațadă, între ferestre se află o placă memorială care menționează faptul că aici a locuit protopopul Ștefan Moldovan.

Str. Nicolae Iorga (fosta Forkeschgasse)

Stradă menționată pentru întâia oară sub numele de Furkesch în anul 1470, atunci când Georg Tobiaschi achiziționează aici o casă de lemn (strada Furkesch) pentru suma de 80 florini (G. Entz, p. 384). Totuși, nici una dintre clădirile mai vechi nu păstrează – cu excepția unor elemente de boltire – indicii clare pentru datare. Strada asigură legătura între turnul de poartă care-i purta numele (Forkesch) și piața centrală a orașului. Traseul străzii este ușor descendent spre piață, cu mențiunea că, pe o porțiune devine denivelată, latura estică fiind situată la înălțime față de partea opusă. Pe aceeași latură estică se constată retragerea treptată a frontului caselor. De asemenea, strada se lărgeste treptat dinspre turnul Forkesch spre piață, până la nr. 7, de unde, la întâlnirea cu str. Kogălniceanu, se îngustează.

Str. Nicolae Iorga nr. 1

Datare: mijlocul sec. XVIII ?; 2/2 sec. XX

Clădire (p) formată din două corpuri dispuse pe latura din stânga parcelei și care, împreună, formează un plan în formă de L. Păstrează configurația planului din 1895 cu specificarea că i s-a adăugat un corp transversal în limita din spate a terenului. Fațada mult modificată prezintă o amplă vitrină-ușă a unui spațiu comercial, deservită pe toată lățimea ei de trei trepte ieșite în față de la aliniamentul clădirii. Conform unei ilustrate din perioada interbelică, la parter exista un spațiu comercial, prevăzut cu trei deschideri, înalte, înguste – probabil o ușă în flancuri cu două vitrine. Întreaga fațadă este apareiată cu brâie orizontale și bosaje dispuse în ritm aleatoriu.

Alături, spre dreapta se află golul în arc mâner de coș al porții. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn, metal, iar în canatul din

stânga dreapta este practică o uşă pietonală. Gangul porţii este format din două travee boltite a vela.

În curte se poate constata că, iniţial, corpul B a fost o şură cu partea superioară destinată depozitării fânului – aici se păstrează parapetul din lemn. Corpul A, spre curte prezintă streăşină lată; în limita din spate a aripii dinspre curte a corpului a se mai păstrează în patru camere bolţile iniţiale, în cruce. Pivniţa, întinsă până la stradă, este adâncă şi largă, boltită semicilindric.

Str. Nicolae Iorga Nr. 2. Fosta casă de economii

Dată: 1910

Clădire de plan dreptunghiular formată din două corpuri, dispusă pe latura lungă a unei parcele dispuse paralel cu str. N. Iorga şi aflată la intersecţia cu str. M. Kogălniceanu. Primul corp este unit cu casa de la nr. 27 din Piaţa Ferdinand. Faţada este organizată în nouă axe atât la parter cât şi la etaj. Parterul este prevăzut cu deschideri ample în arc semicircular, reprezentând uşi şi vitrine. La etaj se remarcă prezenţa, în axele 1, 3, 7 şi 9, a câte unui bowindow cu baza profilată; ferestrele sunt dispuse pe cele trei laturi ale acestora, parapetul fiind decorat cu panouri în relief plat (sgraffito?) plasate sub fiecare fereastră. În aceste panouri apar grupate reprezentări de crabi (?) cu bufniţă, păianjeni cu însemn heraldic, insecte (ţânţari?) cu o roată şi două ciocane încrucişate, albine cu un caduceu. Restul ferestrelor sunt înalte dreptunghiulare formate din 3+3 ochiuri. Între ferestre, în treimea superioară, apare câte un decor uşor geometrizarant, tipic artei *secession vienez*: ciorchine de struguri, vrejuri de frunză de viţă, stupi de albine. Pe cornişă, deasupra bowindowurilor sunt plasate lucarne ample, triunghiulare cu deschideri circulare vitrate, de jur împrejur cu patru rozete în relief plat. Acoperişul este în două ape cu coama paralelă cu stradă.

Corpul din colţ (p+1+m+m), prezintă spre str. Kogălniceanu un traseu oblic, faţada având două axe. La parter apar două deschideri ample în arc semicircular, golul din stânga fiind mai larg. De la nivelul primului etaj în sus, până la cea de a doua mansardă, axul din stânga este cuprins într-un rezalit plat. Ferestrele de la etajul I au 9 ochiuri dreptunghiulare, prevăzute cu solbanc şi parapet cu panouri decorative stil *secession*. Deasupra ferestrelor primului etaj sunt dispuse ochiuri circulare vitrate, registrul următor, al primei mansarde, remarcându-se prin existenţa în stânga, a unei ample ferestre (9 ochiuri), urmată spre dreapta de o fereastră mai mică, cu 4 ochiuri. Ambele ferestre au câte o copertină protejată de ţigle. Coronamentul clădirii, în care sunt montate ferestrele (2+2 ochiuri) celui de al doilea nivel de mansardă, este flancat de volute care susţin un fronton triunghiular.

Două inscripţii apar pe această faţadă: între etajul I şi II şi pe coronament. Prima inscripţie: *PFANDBRIEF AUSTALT SIEBENBURGI/SCHER SPARKASSEN*. A doua inscripţie: *SPAR UND VORSCHUSS/VEREIN AG*. Deasupra, decor cu coroană cu cinci vârfuri din care iese un vrej cu ciorchine de struguri. Casa a fost înglobată *Casei de economii* (vezi casa din Piaţa Ferdinand nr. 27) şi o perioadă de timp în epoca interbelică (cf. unei ilustrate circulată în 1926), aici a funcţionat şi *Hotelul Transilvania*. Faţada dinspre curte este prezentată de o fotografie

anterioară primului război mondial. Din imagine rezultă existența a două corpuri distincte.

Corpul orientat spre Piața Ferdinand avea parterul prevăzut cu deschideri în arc semicircular (uși), etajul fiind ieșit în consolă cu mari ferestre grupate câte două, fiecare având 9+3 ochiuri, iar parapetul este decorat cu motive romboidale în tehnica *fachwerk*. Corpul următor spre strada Kogălniceanu, identic la parter, prezintă la etaj o cursivă cu parapet format dintr-un grilaj metalic; streășina mult evazată, fiind decorată pe intrados cu medalioane și panouri rectangulare cu ancadramente din stucatură.

Cunoaștem dintr-o fotografie a cărei datare pledează pentru perioada 1892 – 1902, faptul că pe locul actualei clădiri se află o casă ridicată pe același plan alungit, deschis spre strada Iorga, la etaj prin numeroase ferestre (corp A – 12 axe) în 4+2 ochiuri, având ancadramente, lunete semicirculare ornamentate cu motive de raze, parapete decorate cu frize de lanțuri. Întregul aspect al etajului trăda sorginta clasicizantă. La parter deschiderile apar în ritm aleatoriu uși, ferestre cu 9 ochiuri, unele protejate prin obloane din șipci reglabile și golul în arc semicircular al unei porți. Acoperișul era în două ape cu coama paralelă cu fațada, distingându-se și trei lucarne de pod semicirculare din tablă.

În interior, la parter, două coloane dublate flanchează casa scârilor; scările cu acces la etajele I și II, precum și la mansardă, sunt balansate cu un grilaj din fier forjat în stilul Artei 1900. Pe tavan, medalioane pictate. Spre curte este dispusă o cursivă lungă din beton pe toată lungimea; aici streășina curbă rabiț) este decorată cu motive de medalioane și chenare în stucatură. Ferestrele etajului I spre cursivă prezintă grilaje din fier forjat. În continuare, spre piață, urmează aripa de clădire ieșită în consolă cu parapetul în tehnica *fachwerk*, menționată anterior. Curtea este comună cu cea a casei din Piața Regele Ferdinand nr. 27. Toate încăperile au tavan cu specificarea că la corpul ieșit în rezalit tavanul are modelul de fagure.

Str. Nicolae Iorga nr. 3

Datare: mijlocul sec. XVIII ?; refăcut 2/2 sec. XIX

Clădire formată din trei corpuri, pe o parcelă cu plan aproximativ dreptunghiular din care s-a decupat spre dreapta o mică curte interioară. Fațada corpului A (s+p+1), la stradă, este organizată în 3+1 axe la parter și 5 axe la etaj. La parter, soclul pe care apar deschideri dreptunghiulare plate ale răsuflătoarelor de pivniță este suprapus de cele trei ferestre de asemenea dreptunghiulare, prevăzute cu ancadramente, pervazuri, ecusoane centrale și obloane din șipci reglabile. Spre dreapta, apare golul în arc în formă de mâner de coș al porții. Întreg paramentul fațadei este apareiat cu bosaje dreptunghiulare aleatorii. Un brâu profilat separă parterul de etaj unde ferestrele arcuite în partea superioară, au de asemenea, pervazuri, și ancadramente, suprapuse de câte o cornișă dreaptă, iar parapetele sunt prevăzute cu câte un panou decorativ; sunt protejate de obloane din șipci reglabile. Cornișa acoperișului este susținută de o friză de denticule. Acoperișul are două ape, coama fiind paralelă cu fațada. Poarta de acces este carosabilă, în două canaturi din lemn cu scânduri dispuse orizontal, radial în partea superioară; o ușiță pietonală este amenajată în canatul din stânga.

Gangul are tavan; de aici pe o scară de lemn cu o singură rampă se accede la etaj. Încăperile, atât cele de la parter cât și cele de la etaj, au tavan drept. Sub corpul A se află o pivniță largă, boltită semicilindric care se întinde până la stradă.

Str. Nicolae Iorga nr. 4. Societatea de asigurări Omniasig.

Datare: 2/2 sec. XIX; după 1907

Clădire de plan aproximativ trapezoidal dispusă la intersecția cu str. M. Kogălniceanu. Fațada mai scurtă împreună cu accesul (2+1 axe) este îndreptată spre colțul casei nr. 2, iar cea lungă (2+2 axe) se aliniază la str. Iorga. Pe fațada laterală, deasupra soclului prevăzut cu două răsuflătoare de pivniță dreptunghiulare, se pot observa două ferestre dreptunghiulare, mari, cu ancadramente îngroșate în treimea superioară și parapete cu panouri decorative. O friză de meandre unește treimea superioară a ferestrelor. Paramentul este apareiat cu brâie orizontale. În dreapta se află o ușă pietonală în două canaturi, două treimi superioare vitrate și cu grilaj metalic în stilul *Artei 1900*. Deasupra ușii sunt dispuse două ferestre pătrate mai mici cuprinse într-un panou a cărei parte inferioară este decorat cu două rânduri de arcade oarbe. Ferestre identice apar două câte două pe fațada spre strada Iorga, unde se repetă și dispoziția decorativă descrisă la fațada laterală, mai puțin apareiajul paramentului. Sub streșină, întreaga clădire are o friză decorativă de lanțuri circulare; pe colțuri sunt plasate lezene cu motive florale. Acoperișul este în patru ape, coama paralelă cu str. Iorga și este prevăzut cu două lucarne circulare din tablă.

În limita din stânga, spre str. Kogălniceanu, se află o curte mică împrejmuită cu un gard; în interior, se plasează o scară într-o singură rampă care deservește spațiile din acel loc, inclusiv o terasă închisă. O altă scară într-o rampă, de data aceasta interioară, deservește încăperile de la etaj ale societății de asigurare. Finisajele interioare sunt total neadecvate – zugrăveala de tip strop.

Urmărind planul din 1895, observăm faptul că inițial lipsea axul în care este montată ușa. Mari transformări a suferit și fațada, deoarece o vedere datată decembrie 1907, ne oferă aspectul unei case cu cinci ferestre spre str. Iorga, acestea având o formă aproximativ pătrată, prevăzute cu lunete semicirculare profilate. Ferestrele erau protejate de obloane din șipci reglabile, spre deosebire de rulourile moderne de azi. Lipsa și decorul actual al paramentului (meandrele) și foarte probabil a fost modificată și structura acoperișului deoarece în ilustrată, casa următoare, nr. 6, apare cu coama acoperișului situată la o înălțime mai mare – situația actuală fiind inversată.

Str. Nicolae Iorga nr. 5

Datare: 4/4 sec. XIX

Construcție cu planul în L compusă din trei corpuri, cu latura lungă pe stânga parcelei. În spate, transversal, mai apare o clădire nouă, cu două etaje. Fațada este organizată în 2+1+1 axe la parter și 2+1+2 la etaj. La parter, în stânga, apar două ferestre dreptunghiulare înalte juxtapuse, urmate

de o ușă singulară rezultat al transformării unei ferestre inițiale. Al treilea registru orizontal este reprezentat de golul porții realizat în arc aplatizat. Se remarcă cei patru pilaștrii bosați ai parterului, precum și apareiajul în brâie orizontale. O cornișă profilată separă parterul de etaj unde ferestrele sunt dispuse în ritmul de 2+1+2. Cele din flancuri sunt identice, în arc semicircular (4+4 ochiuri), prevăzute cu ancadramente, pervazuri și obloane din șipci reglabile. Parapetele acestora este decorat cu motive neogotice geometrice. Fereastra centrală, mai mare, are un ancadrament profilat, iar pe parapet apar șase baluștri. Paramentul etajului este lis, articulat de patru pilaștri canelați, cu capiteluri corintice în partea superioară. Acoperișul în două ape, cu coama paralelă cu fațada, prezintă pe cornișă o lucarnă amplă triunghiulară cu două deschideri înalte în arc semicircular. Poarta din lemn este carosabilă în două canaturi cu o ușă pentru acces pietonal deschisă în canatul din stânga; decorul canaturilor este în formă de casete dreptunghiulare. Gangul de acces este prevăzut cu tavan și arc de întărire. Spre curte, la corpurile B și C se remarcă ferestrele cu 6 ochiuri cu deschidere tradițională spre exterior. Interioarele au tavan. Corpul B este prevăzut cu o pivniță boltită semicilindric.

Str. Nicolae Iorga nr. 6

Datare: 1/4 sec. XIX; 4/4 sec. XIX

Clădire de plan trapezoidal ce ocupă cu fațada întreg frontul la stradă. Cele patru ferestre ale fațadei sunt dreptunghiulare (4+2 ochiuri), au ancadramente profilate, ecusoane, pervazuri, cornișe profilate orizontale. Paramentul este apareiat cu brâie orizontale. Spre stânga apare golul în arc mâner de coș al porții. Acoperișul în două ape, are coama paralelă cu fațada. Poarta este carosabilă cu două canaturi moderne din scânduri de lemn dispuse în V.

Str. Nicolae Iorga Nr. 7. Fosta clădire administrativă a Asociației de economii.

Datare: în jur de 1800; 2/4 sec. XX; 4/4 sec. XX

Clădire cu două aripi îndreptate spre dreapta, dispusă pe stânga unei parcele: aripa principală la stradă (A), cealaltă, mai în spate în zona mediană a parcelei. Casa este ridicată pe un teren denivelat: clădirile cu număr par se situează la un nivel inferior față de casele impare între nr. 9-33. În ceea ce privește casa luată în discuție, etajul dinspre strada Iorga se constituie în parter cu acces din curte. Fațada principală se prezintă cu două niveluri, parter și etaj. La parter apar 9 axe, dintre care axele 5,6 și 8 sunt marcate de uși dreptunghiulare, iar restul prin ferestre. O singură fereastră își păstrează compartimentarea inițială în 8 ochiuri și anume, ultima, a noua, celelalte au 2+2 ochiuri.

Consultând o fotografie anterioară primului război mondial, constatăm faptul că inițial existau uși în dreptul axelor 2, 5 și 8, în rest parterul era prevăzut cu ferestre cu 4+4 ochiuri, prima a șasea și a șaptea fiind protejate de obloane cu șipci reglabile. Ușile din flancuri (accese spre magazine) și fereastra a noua erau prevăzute cu obloane compacte. Cele trei deschideri centrale subliniate prin lezene, prezentau (prezintă și azi) în

partea superioară lunete cu arhivolte cuadrule. În prezent a dispărut prima ușă inițială, în schimb, a apărut o nouă ușă străină de spiritul clădirii, de asemenea, o fereastră a fost modificată. Paramentul clădirii în zona axelor laterale era și este în continuare apareiat prin brâie orizontale. Deasupra unui brâu profilat sunt dispuse nouă ferestre, la cele trei din centru lipsind parapetul decorat prin casete dreptunghiulare. La toate ferestrele etajului li s-a modificat forma: azi ele sunt dreptunghiulare (2+2 ochiuri) și au lunete în formă de segment de cerc; în trecut aveau 4+4 ochiuri, iar în partea superioară erau arcuite. Câte trei ferestre din flancurile etajului, sunt suprapuse de panouri decorate cu motive florale în relief plat, iar dintre cele trei din centru, prima și a treia au fronton triunghiular. Sub streășină se situează o friză de arce oarbe frânte încrucișate, întreruptă în centru de o friză cu metope decorate cu rozase. Aceeași friză de arce încrucișate se regăsește și pe fațada laterală, unde la parter erau două ferestre dreptunghiulare cu obloane, iar la etaj, cele descrise anterior arcuite. Lateral clădirea are un fronton triunghiular cu intradosul marcat de o friză cu arce oarbe (de tip lombard), pe lunetă apărând o lucarnă circulară profilată. Lateral la un nivel superior, într-o împrejmuire se află golul în arc mâner de coș al porții. Acoperișul este în două ape, coama fiind paralelă cu fațada principală. Pe acoperiș apar trei lucarne circulare din tablă. Așa cum rezultă din descriere accesul în clădire se realizează atât dinspre str. Iorga (acces pietonal) cât și din partea laterală situată la un nivel superior (acces carosabil). În curte se sesizează existența (stânga, în spate) a unei șuri cu parapet de lemn la nivelul al doilea. De o parte și alta accesului pietonal, se deschid spre stradă câte două încăperi prevăzute cu tavan. Încăperile situate în spatele acestora sunt însă, boltite semicilindric. La nivelul superior (în prezent salon de coafură) încăperile sunt prevăzute cu tavan (inclusiv tavan fals). Din curte se realizează accesul în pivnița corpului B (dispus pe latura stângă a parcelei): în direcția străzii este dispusă o pivniță largă, boltită semicilindric; mai există și o altă pivniță, mai mică dezvoltată în direcția opusă.

Str. Nicolae Iorga nr. 8

Dată: 1/2 - 2/2 sec. XIX

Clădire (s+p) compusă dintr-un corp dispus pe latura din dreapta a parcelei. Fațada este organizată în trei axe. Cele trei ferestre sunt dreptunghiulare (2+2 ochiuri) prevăzute cu ancadrame din tencuială, mai late în treimea superioară, ecusoane centrale, pervazuri. Pe soclu, sub ultima fereastră, la nivelul solului, apare o răsuflătoare de pivniță. Deasupra ferestrelor streășina este profilată, iar acoperișul în trei ape, coama paralelă cu fațada, prezintă o lucarnă semicirculară din tablă. Întreg paramentul este apareiat cu brâie orizontale, în flancuri fiind dispuse bosaje dreptunghiulare de dimensiuni aleatorii. Spre stânga, se află o împrejmuire din zidărie protejată de țigle în care este practicat golul în arc mâner de coș (ancadrament profilat, ecuson central) al porții. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn, scânduri dispuse vertical, iar în canatul din dreapta este practicată o ușă pietonală. Interioarele au tavan. Subsolul se întinde până la stradă cu bolți în dublă curbură plasate între arce de descărcare transversale.

Str. Nicolae Iorga nr. 9

Datare: sec. XVII – XVIII ? 2/2 sec. XX

Clădirea, situată la nivelul superior al străzii, este compusă din două corpuri dispuse pe latura din stânga parcelei și a treia transversal în curte. Fațada corpului principal (s+p înalt) este perpendiculară pe împrejurimea porții casei de la nr. 7, are două laturi și este organizată în două axe la parter. Volumetria clădirii trădează o origine medievală. Primul nivel este constituit de subsolul clădirii care are o mică fereastră, urmată de o ușă amplă dreptunghiulară în două canaturi. Lateral mai apare o fereastră de subsol, suprapusă de o fereastră modernă în două canaturi, prevăzută cu rulou, care se repetă și pe fațada principală. Deasupra ferestrelor apare acoperișul în trei ape cu lucarne de formă triunghiulară spre stradă și spre curte.

Mult retras de la frontul fațadei se află o împrejurime din zidărie protejată de țigle în care este practicat golul în arc mâner de coș al porții. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn (scânduri dispuse orizontal), iar în canatul din stânga este practicat o ușă pietonală. Încăperile sunt prevăzute cu tavan, iar pivnița este boltită semicilindric pe axa longitudinală.

Str. Nicolae Iorga nr. 11

Datare: sec. XVIII

Clădire de factură rurală compusă dintr-un corp dreptunghiular (s+p înalt) cu latura lungă dispusă pe stânga parcelei. În spate un corp aproximativ pătrat. Fațada este organizată în două axe. Ca și la clădirea precedentă și aici apare o amplă ușă dreptunghiulară în două canaturi de acces în subsol. Deasupra sunt amplasate două ferestre dreptunghiulare înalte (6 ochiuri) cu ancadramente din tencuială și pervazuri profilate. Deasupra ferestrelor apare o cornișă protejată de țigle care se reîntâlnește și deasupra împrejuririi din zidărie în care este practicat golul în arc mâner de coș al porții. Frontonul trapezoidal este prevăzut cu două lucarne de pod circulare între care se află o nișă oarbă dreptunghiulară. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă.

Împrejurimea din zidărie este retrasă de la aliniamentul fațadei. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn, canatul din dreapta constituindu-se într-un acces pietonal. Încăperile sunt prevăzute cu tavan, iar pivnița este boltită semicilindric pe axa longitudinală.

Str. Nicolae Iorga nr. 13

Datare: sec. XIX; modificări radicale 2/2 sec. XX

Clădire (s+p înalt) compusă dintr-un corp. Subsolul este deschis spre stradă printr-o ușă într-un singur canat, flancată de două ferestre mici dreptunghiulare, protejate prin grilaje. Parterul înalt are trei ferestre în patru ochiuri (2+2) cu ancadramente din tencuială, ecusoane centrale, pervazuri și obloane din șipci reglabile. Acoperișul este în patru ape. Mult retrasă de la

aliniamentul fațadei este împrejmuirea protejată de țigle în care este practicat golul în arc mâner de coș al porții de acces spre curte. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn, iar în canatul din stânga este practică o ușă pietonală. În interior încăperile au tavan și tot tăvănită este și pivnița din stânga transformată în cabinet medical.

Str. Nicolae Iorga nr. 14. Fost Oficiu poștal.

Datare: 2/2 sec. XIX; după 1960

Corp dreptunghiular, amplu, dispus cu latura lungă la stradă; două aripi ale clădirii se îndreaptă în flancuri spre limita din spate a parcelei, unde se află și două corpuri secundare de plan dreptunghiular. La stradă (aceasta este în pantă ascendentă spre Turnul Forkesch) fațada este organizată pe 15 axe (3+1+2+6+2+1) la parter și 16 (3+2+2+6+2+1) la etaj. La primul nivel apar deschiderile dreptunghiulare ale subsolului care, pe măsură ce ne apropiem de piața Ferdinand se plasează la o înălțime superioară, ultima, de dimensiuni mari, fiind protejată de obloane metalice. Ferestrele sunt dreptunghiulare (4+2 ochiuri), ochiurile superioare fiind amplasate în lunete semicirculare. Gangul porții este în arc mâner de coș fiind prevăzut cu tavan. Nivelul parterului este apareiat cu bosaje dreptunghiulare plate. Ultimul nivel este lis, aici ferestrele sunt dreptunghiulare cu 4+2 ochiuri. În curte se poate observa că edificiul este supretajat în dreapta în anii 60 ai secolului XX. Aici există o cursivă cu parapet zidit. Ferestrele din curte, cu 4+2 ochiuri, în arc semicircular în partea superioară, au deschiderea tradițională spre exterior. Subsolul din partea stângă, perpendicular pe stradă, are tavan; în dreapta se află un subsol în dublu tract cu acces din curte, având boltă semicilindrică.

Str. Nicolae Iorga nr. 15

Datare: 4/4 sec. XIX

Clădire compusă din cinci corpuri, cel principal (s+p) fiind situat la stradă și având un plan pătrat. Celelalte corpuri din care ultimele trei au fost inițial anexe, sunt dispuse pe latura din stânga parcelei. Fațada este eclectică având 2+1 axe la parter și 2+2 la etaj. Deasupra unui soclu înalt apar două ferestre dreptunghiulare (2+2 ochiuri) prevăzute cu ancadrame înguste profilate, ecusoane centrale, solbanc. Paramentul parterului este apareiat cu brâie orizontale; de o parte și alta apar lezene bosate. Spre dreapta se află gangul în arc aplatizat al porții carosabile formată din două canaturi de lemn. Canaturile sunt decorate cu casete și chenare, iar la nivelul parterului sunt plasate distanțiere din fontă. Între parter și etaj este dispus un brâu profilat ce se extinde și deasupra gangului porții. Urmează o porțiune ce corespunde parapetului ferestrelor, unde sunt amplasate panouri dreptunghiulare sub ferestre. La etaj ferestrele sunt dreptunghiulare, protejate de obloane din șipci reglabile, iar deasupra ancadramentelor profilate sunt plasate frontoane triunghiulare. Parapetul este lis, în flancul stâng și după primele două axe apare câte o lezenă canelată, O friză de denticule este suprapusă de o cornișă multiplu profilată. Acoperiș în două ape, coamă paralelă cu strada, două lucarne circulare din tablă dispuse spre stradă. Deosebită este cursiva din lemn a parterului înalt susținută de

console masive din lemn, dispuse oblic. Clădirea are și o pivniță (corp B) de mici dimensiuni, boltită semicilindric.

Str. Nicolae Iorga nr. 16

Datare: sec. XIX

Clădire (s+p) cu un plan ceva mai complicat (două aripi întinse spre spate) alipită casei cu nr. 14. Fațada dispusă spre stradă cu un soclu pe care apar trei răsufătoare dreptunghiulare ale pivniței. La parter apare o fereastră amplă (3+3 ochiuri) urmată de golul în arc mâner de coș al porții; spre dreapta se află patru ferestre protejate de obloane din șipci reglabile. Acoperișul este în două ape, coama paralelă cu fațada cu două lucarne dreptunghiulare plate acoperite în rupere de pantă. Accesul în interior se face prin poarta carosabilă, două canaturi din scânduri verticale, central amenajată ușița pietonală.

Str. Nicolae Iorga nr. 17. Numită și Casa Zoppelt

Datare: 1/2 sec. XVIII; sfârșitul sec. XIX

Clădire compusă din cinci corpuri: un corp dreptunghiular cu latura lungă la stradă și câte două corpuri dispuse în continuare pe ambele laturi ale parcelei. Corpul A (s+p înalt + 1) prezintă un soclu ușor evazat pe care apar două ample accese dreptunghiulare înspre subsol, unul prevăzut cu oblon metalic, celălalt cu obloane din șipci reglabile și grilaj modern. La parter se disting cele cinci axe 2+1+2, central fiind plasat golul în arc mâner de coș cu ancadrament multiplu profilat în partea superioară. Ferestrele situate câte două de fiecare parte a gangului de acces, au 4+4 ochiuri, deschidere spre exterior, ancadramente înguste, pervazuri. Paramentul este apareiat la nivelul parterului cu brâie orizontale. O cornișă îngustă separă parterul de etaj unde, în flancuri, se află câte două ferestre plasate în ax cu cele de la parter. deasupra gangului porții se află o fereastră triplă: în centru cu 4+4 ochiuri, flancate de câte una cu 2+2 ochiuri. Toate ferestrele au ancadramente și pervazuri, cele laterale sunt suprapuse de câte un fronton triunghiular; în centru apare o cornișă dreaptă. Paramentul fiecărei ferestre este decorat cu casete duble decorate cu stucaturi în relief. Atât la parter cât și la etaj, gangul porții este flancat de pilaștrii care se repetă și în flancurile clădirii, cu observația că în stânga clădirii aceștia sunt netezi, iar în dreapta, canelați. Acoperișul este în patru ape, coama fiind paralelă cu fațada.

O ilustrată circulată la 29.10.1907 ne prezintă fațada cu aceeași dispoziție cu o singură mică modificare: accesul spre subsolul din stânga avea obloane din șipci reglabile.

Acces în interior prin gangul acoperit cu bârne din lemn. Casa scârilor, care deservește parterul înalt și etajul, este balansată cu trepte din lemn. În interior se constată faptul că etajul corpului A se află la nivelul podului corpurilor secundare. Încăperile au tavan atât la parter cât și la etaj. Se păstrează mai multe uși cu motive de casete festonate. Pivnițele, cu acces dinspre stradă de ambele părți ale gangului, sunt foarte ample, fiind boltite semicilindric pe axa longitudinală (220 m² și 187 m²).

Str. Nicolae Iorga nr.18

Datare: sec. XVIII?; 1/4 sec. XX

Clădire situată pe o parcelă de plan trapezoidal. Corpul principal la stradă (s+p+1) are planul în formă de U cu brațele extinse în spate pe laturile parcelei. Corp secundar de plan pătrat, pe dreapta, în spate. Fațada organizată în patru axe, la parter, axul doi din stânga fiind reprezentat de ampla deschidere dreptunghiulară a porții. Ferestrele sunt dreptunghiulare (2+2 ochiuri), cu excepția primei ferestre de la parter din stânga, toate fiind protejate de obloane din șipci reglabile. Între cele două niveluri se situează un brâu profilat, iar fațada este marcată de bosaje dreptunghiulare la parter și de elemente în formă de casete, la etaj. Acoperișul în două ape, are coama paralelă cu fațada și prezintă o lucarnă triunghiulară. Accesul în interior se face prin poarta înaltă, dreptunghiulară din lemn, în două canaturi ce prezintă motive casetate și supralumină vitrată. Interioarele au tavan, subsolul fiind boltit semicilindric longitudinal, spre stradă.

Str. Nicolae Iorga nr. 19

Datare: în jur de 1800

Clădire de factură rurală compusă din două corpuri dispuse unul, pe latura din dreapta a parcelei (s+p), celălalt în L, mai în spate în zona mediană. Între acestea se află un corp parazitar. Fațada la stradă este organizată în 4 (1+3) axe. În stânga într-o împrejmuire este practicat golul în arc mâner de coș al porții. Poarta este carosabilă cu două canaturi din scânduri verticale de lemn. Ferestrele în număr de trei (4+2 ochiuri) protejate de obloane cu șipci reglabile au pervazuri profilate. Sub ferestre se află soclul pe care apare deschiderea pătrată a răsuflătoarei de pivniță. Acoperișul este într-o apă de formă triunghiulară spre stradă și alta alungită, spre curte. Împrejmuirea porții este protejată de țigle. În curte se distinge pe peretele spre casa de la nr. 21, un amplu arc de descărcare. Camerele au tavan. Pivnița este deosebit de spațioasă, lungă și largă, fiind boltită semicilindric.

Str. Nicolae Iorga nr. 20. Sediul Protopopiatului Bisericii Ortodoxe Române.

Datare: sec. XVIII – XIX

Clădire de factură rurală compusă din două corpuri: unul aproximativ dreptunghiular la stradă, urmat de altul în L cu latura lungă pe dreapta parcelei, cea scurtă transversal spre spate. Pe stânga parcelei se află două mici anexe. Fațada este organizată în 1+3 axe. În stânga în împrejmuirea din zidărie protejată de țigle este practicat golul în arc mâner de coș al porții. Poarta este modernă cu trei canaturi, supralumină vitrată; la nivelul solului se află distanțiere din zidărie. Ferestrele în număr de trei sunt moderne, dreptunghiulare (2+2 ochiuri); sub fiecare fereastră se află răsuflătoare dreptunghiulare de pivniță. Acoperișul spre stradă este într-o apă de formă triunghiulară. Gangul de acces în curte este scurt prevăzut cu tavan. În dreapta curții se coboară în pivnița lungă până la stradă, boltită

semicilindric. Încăperile au tavan. Casa a fost achiziționată de către *Parohia Ortodoxă Română* în anul 1904.

Str. Nicolae Iorga nr. 21

Dată: sec. XIX

Clădire de factură rurală compusă dintr-un corp dreptunghiular dispus pe stânga parcelei cu latura scurtă la stradă. Un alt corp se află dispus transversal în zona mediană a parcelei. Fațada este organizată în 2 axe + axa porții. Deasupra unui soclu înalt prevăzut cu o răsuflătoare dreptunghiulară de pivniță apar două ferestre dreptunghiulare (2+2 ochiuri) protejate de obloane din șipci reglabile. Spre dreapta se află o împrejmuire protejată de țigle în care este practicat golul dreptunghiular cu colțurile superioare rotunjite al porții. Acoperișul prezintă o apă triunghiulară spre stradă cu o lucarnă circulară din tablă. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn decorate cu panouri în relief. În curte se disting ferestrele cu 6 ochiuri, deschidere spre exterior. Toate încăperile au tavan, tăvănuită fiind și pivnița.

Str. Nicolae Iorga nr. 22

Dată: 1/4 sec. XIX; sfârșitul sec. XIX

Clădire complexă compusă din patru corpuri, primele două A, B ($s+p+1$) dispuse în continuare pe dreapta parcelei, al treilea trapezoidal transversal C ($p+1$), urmat de încă unul aproximativ în L în limita din spate. Fațada este organizată în trei axe căreia i se adaugă axa porții. În stânga se află împrejmuirea din zidărie protejată de țigle în care este practicat golul în arc aplatizat al porții (ancadrament profilat în partea superioară). Spre dreapta se află trei ferestre (2+2 ochiuri), ultimele două protejate prin obloane din șipci reglabile. La nivelul solului se află două răsuflătoare de pivniță de formă dreptunghiulară plată. Paramentul fațadei este apareiat cu brâie horizontale. Acoperișul în două ape are coama paralelă pe fațadă. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn (scânduri verticale). Încăperile din interior au tavan, dar subsolul adânc se extinde până la stradă, fiind boltit semicilindric. Corpul transversal prevăzut cu acoperiș mai neobișnuit, de forma a două pupitre cu panta descendentă spre zona centrală unde se află un spațiu vitrat, are un gang spre curtea secundară, format din două travee (tavan + boltă în dublă curbură). Fațada spre a doua curte prezintă la etaj cinci ferestre ample cu 4+4 ochiuri, deschidere tradițională spre exterior.

Str. Nicolae Iorga nr. 23

Dată: sfârșitul sec. XIX

Clădire ($d+p$) dispusă pe o parcelă îngustă: planul este dreptunghiular alungit, primele două corpuri fiind dispuse în continuare pe latura stângă, corpul C, transversal, în spate. Fațada ne prezintă 2+1 axe; modificări au survenit la nivelul demisolului unde în stânga porții apare o ușă îngustă protejată de grilaj metalic plasată între două ferestre pătrate cu obloane din șipci reglabile. Ferestrele parterului sunt dreptunghiulare, înalte, protejate de obloane din șipci reglabile, iar poarta montată într-un gol în arc

aplatizat, este formată din două canaturi din lemn. Decorul este casetat, în canatul din stânga fiind practică o ușă pietonală. Paramentul fațadei este marcat de lezene care separă axele. Acoperișul este în două ape la fiecare corp, iar spre stradă apare o lucarnă semicirculară.

Str. Nicolae Iorga nr. 24

Dată: sec. XVIII – începutul sec. XIX

Clădire de factură rurală compusă din trei corpuri de plan dreptunghiular dispuse pe dreapta parcelei, al patrulea fiind plasat transversal în zona mediană. Fațada este organizată în trei axe cărora li se adaugă axul porții. Cele trei ferestre amplasate deasupra unui soclu scund prevăzut cu trei răsuflătoare de pivniță, sunt dreptunghiulare (6 ochiuri), având deschiderea spre exterior. Deasupra ferestrelor apare o cornișă protejată de țigle care se extinde și peste împrejmuirea din zidărie în care este practicat golul în arc mâner de coș al porții. Urmează un al doilea nivel (mansardă) prevăzut cu două ferestre (4 ochiuri) cu ancadrame și pervazuri, acest nivel fiind flancat de volute; deasupra acestora mai apare o cornișă de asemenea protejată de țigle, suprapusă de un fronton triunghiular cu două lucarne circulare. Acoperișul mansardat în două trepte are coama perpendiculară pe fațadă.

Poarta este carosabilă cu două canaturi din scânduri verticale, iar în canatul din dreapta este practică o ușă pietonală. Spre curte apare acoperișul mansardat în două trepte prevăzut cu o lucarnă pentru ridicat marfa. Din curte se accede într-o încăpere boltită în dublă curbură situată lângă poartă, urmată în cel de al doilea tract de o încăpere mai amplă cu tavan decorat cu o stucatură în formă de rozetă. Restul încăperilor au tavan simplu. Edificiul dispune de două pivnițe: cea intermediară, plasată la un nivel mai înalt, este scurtă boltită semicilindric. La fel este boltită și pivnița mai adâncă, lungă, extinsă până la stradă.

Str. Nicolae Iorga nr. 25

Dată: sfârșitul sec. XIX

Clădire compusă din trei corpuri: corp A (p) cu planul în L, având latura lungă pe stânga parcelei, urmat de un corp dreptunghiular de mici dimensiuni (B) și de un corp mai nou, ceva mai amplu, distanțat, situat transversal, în spate. Fațada este formată din 2+1 axe, ferestrele fiind dreptunghiulare (2+2 ochiuri) protejate de obloane din șipci reglabile; poarta este identică cu cea de la casa nr. 23. Axele sunt separate de lezene. Acoperișul fiecărui corp are câte două ape. Gangul de acces are tavan, de asemenea și camerele din interior. Pivnița corpului A, care se întinde până la stradă, este boltită semicilindric.

Str. Nicolae Iorga nr. 26

Datare: 1/4 sec. XIX; 4/4 sec. XIX; 2/2 sec. XX

Corp de clădire de factură rurală dispus pe latura din dreapta parcelei. Fațada prezintă spre stradă un rezalit, fiind organizată în 1+2 axe. Se pare că acest tract, conform afirmației proprietarului, este mult mai nou decât restul clădirii. Ferestrele dreptunghiulare (2+2 ochiuri) prezintă ruloari moderne. Spre stânga rezalitului se află o împrejmuire protejată de țigle în care este practicat golul dreptunghiular al porții cu colțurile superioare rotunjite. În stânga apare un mic corp parazitar prevăzut cu o fereastră. Acoperișul este în patru ape, separat pentru corpul principal cât și pentru cel al rezalitului.

Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn, iar în canatul din dreapta este practică o ușă pietonală. Încăperile din interior se prezintă astfel: în primul tract apare un tavan, tractul doi este format dintr-o cameră cu trei travee boltite semicilindric între arce perpendiculare pe stradă, tracturile trei și patru având inițial bolți identice dar transversale care au fost înlocuite cu tavan. Pivnița cu acces din curte, pe dreapta, are și ea două tracturi: la stradă boltă semicilindrică, mai veche fiind cea boltită, din tractul al doilea.

Str. Nicolae Iorga nr. 27

Datare: 1/4 sec. XX; 2/2 sec. XX

Clădire formată din trei corpuri, unul dreptunghiular cu latura lungă pe stânga parcelei, urmat de corpul B și de un corp în forma literei T în poziție culcat, piciorul fiind constituit de o aripă transversală în curte. Spre stradă clădirea se prezintă cu o fațadă înaltă (parter înalt și etaj) organizată pe trei axe. Ferestrele sunt dreptunghiulare, moderne, formate din două canaturi; ferestrele etajului sunt protejate de obloane din șipci reglabile. La nivelul parterului paramentul este marcat de lezene realizate din bosaje care separă axele, iar sub ferestre, paramentul este decorat cu panouri dreptunghiulare în relief. Între niveluri apare un brâu profilat, iar la etaj lezenele sunt lise. Deasupra ferestrelor sunt dispuse motive decorative identice atât la parter cât și la etaj. Spre dreapta într-o împrejmuire din zidărie înaltă, protejată de țigle, este montată poarta carosabilă, cu două canaturi din lemn: în canatul din stânga se află o ușiță pietonală. Partea superioară a porții este formată dintr-o supralumină în formă de grilaj. Camerele au tavan. În corpul B se află un subsol compartimentat, relativ recent.

Str. Nicolae Iorga nr. 28

Datare: 1875; 1976

Pe o parcelă dreptunghiulară, corpurile clădirii sunt dispuse după cum urmează: un corp de plan dreptunghiular (p+1) la stradă, urmat de un corp alungit, dreptunghiular pe dreapta parcelei, o construcție provizorie și în final un alt corp de mici dimensiuni. De asemenea, pe stânga parcelei se află trei corpuri parazitare de mici dimensiuni. Fațada la stradă prezintă un

parter cu o amplă deschidere dreptunghiulară, lemn, două canaturi, supralumină: la dreapta acesteia se află o fereastră dreptunghiulară modernă cu două canaturi, protejată de un rulou modern. Deasupra unui brâu multiplu profilat se află etajul prevăzut cu două ferestre ample moderne (rulouri moderne). Între acestea, în partea superioară, este plasat un medalion în care sunt înscrise cifrele 1875-1976 și care se referă în mod cert unei faze de construcție, mai precis la supraetajarea casei. Clădirea prezintă un pinion trapezoidal cu două lucarne dreptunghiulare de dimensiuni medii: acoperișul, teșit spre fațadă, are două ape și o coamă perpendiculară spre stradă.

Str. Nicolae Iorga nr. 29

Datare: 1/4 sec. XIX ?; 2/2 sec. XIX

Parcelă dreptunghiulară îngustă, lărgită în limita din spate. Aici sunt dispuse patru corpuri de clădire situate în continuare pe latura din stânga. În spate, în porțiunea mai largă apare un alt corp dreptunghiular, mai recent. Corpul de clădire A (s+p) este situat cu latura lungă la stradă. Fațada este organizată pe 3+1 axe. Deasupra soclului se situează o fereastră de pivniță, suprapusă de trei ferestre protejate de obloane din șipci reglabile, corespunzând încăperilor de la parter (2+2 ochiuri). Spre dreapta, ușor retras se află axul în care se află golul în arc mâner de coș al porții. Acoperișul în trei ape, coama paralelă cu fațada.

Poarta în două canaturi din lemn cu supralumină. Accesul se realizează prin gangul boltit semicilindric pe două travee, acestea fiind separate printr-un arc de sprijin. În curte se sesizează lucarnele triunghiulare ale corpurilor B-D. Se remarcă faptul că, în corpurile C și D încăperile au bolți semicilindrice cu penetrații. De asemenea, pivnițele de la corpurile B, C și D sunt boltite, iar cea a corpului A are tavan. Toate acestea pledează pentru vechimea mai mare a corpurilor din curte în comparație cu corpul A situat la stradă.

Str. Nicolae Iorga nr. 30

Datare: începutul sec. XX

Clădire de colț de plan dreptunghiular, având două fațade, atât spre str. Iorga (ușor retrasă față de casa nr. 28), cât și spre str. Badea Cârțan. Este o construcție eclectică cu două niveluri supraterane având la parter ample deschideri (uși și ferestre-vitrină) în arc semicircular sau aplatizat. Nivelurile sunt separate printr-un brâu subliniat. Colțul clădirii este teșit, aici existând la parter un gol obturat, iar la etaj o fereastră înaltă și îngustă, în arc semicircular. Deasupra accesului pietonal îngust, înalt, în arc semicircular, de pe str. Iorga, se situează un mic bowindow prevăzut cu o fereastră cu trei canaturi (3+3 ochiuri), suprapusă de un atic cu creneluri.

Fațada dinspre str. Badea Cârțan este organizată în trei axe, distingându-se central, la etaj, un amplu bowindow cu trei laturi, ferestre dispuse pe fiecare latură. Sub streșină, clădirea este străbătută de o friză de meandre dreptunghiulare suprapuse în colț de un mic pinion trapezoidal cu acoperiș teșit spre fațadă. Acoperișul dinspre str. Iorga este cu ruptură de pantă (o lucarnă tip ochi) pe panta superioară. Deasupra bowindowului

principal se ridică un acoperiș piramidal ascuțit cu opt laturi. Interioarele au tavan.

Str. Nicolae Iorga nr. 31

Datarea fațadei: începutul sec. XX

Clădire inițial de factură rurală compusă din două corpuri dispuse în continuare pe latura stângă a unei parcele; un al treilea corp, transversal, ceva mai în spate. Fațada este organizată în două axe. Ferestrele în număr de două sunt dreptunghiulare (2+2 ochiuri) prevăzute cu ancadramente, pervazuri și cornișe susținute de câte trei consolete. Deasupra ferestrelor apare o streășină profilată. O cornișă protejată de țigle se extinde peste împrejmuirea din zidărie în care este practicat golul în arc mâner de coș triplu profilat, al porții. Acoperișul într-o apă spre stradă, continuă în două ape, coama fiind perpendiculară pe fațadă.

Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn (scânduri dispuse vertical), iar în canatul din stânga este practică o ușă pietonală. În partea superioară poarta are supralumină din grilaj din lemn. Paramentul fațadei este lis, în flancurile clădirii fiind plasate elemente decorative din stucatură (vrejuri vegetale, lambrechine); paramentul împrejuririi este prevăzut cu bosaje dreptunghiulare dispuse în ritm aleatoriu.

Str. Nicolae Iorga nr. 33

Datare: 2/2 sec. XIX; 1/2 sec. XX

Clădire (s+p) compusă din două corpuri de plan dreptunghiular dispuse pe latura din stânga parcelei. Fațada este organizată în 2+1 axe. Retras de la stradă se află împrejmuirea din zidărie protejată de țigle în care este practicat golul în arc mâner de coș al porții. Spre poartă, pe fațadă mai apar două ferestre. Dacă ferestrele sunt identice ca formă (2+2 ochiuri), ultima, cea de lângă poartă, nu este prevăzută cu ancadrament. Ancadramentele primelor patru ferestre sunt din tencuială, evazate în colțurile superioare, au pervazuri, iar parapetele sunt decorate cu câte o casetă. Deasupra ferestrelor apare câte o cornișă profilată, urmată de un brâu, de asemenea profilat, ce străbate întreaga fațadă. Sub streășină este dispusă o friză de denticule. Acoperișul este în patru ape, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn, iar în canatul din stânga este practică o ușă pietonală. La nivelul solului sunt montate distanțiere.

Str. Nicolae Iorga nr. 35

Datare: sfârșitul sec. XIX

Clădire eclectică compusă din două corpuri principale: un corp de clădire dreptunghiular (s+p+1) transversal pe lățimea parcelei și un altul dreptunghiular mai îngust dispus pe latura din stânga. Pe dreapta parcelei, în spate mai apare un corp secundar de mici dimensiuni. Fațada spre stradă este organizată în 4+1 axe. Soclul înalt este suprapus de nivelul parterului; aici ferestrele sunt dreptunghiulare (2+2 ochiuri), parapetul fiind decorat cu

motive de vrejuri vegetale și florale stucate. Ancadramentele ferestrelor sunt profilate, evazate în colțurile superioare, prevăzute cu ecusoane centrale. Paramentul parterului prezintă bosaje orizontale.

Nivelurile sunt separate printr-un brâu lat profilat. La etaj ferestrele sunt identice cu cele de la parter, diferă în schimb decorul: aici ancadramentele sunt în forma unor pilaștri corintici canelați suprapuși de câte un fronton triunghiular. Parapetul acestor ferestre este decorat cu baluștri. Paramentul etajului este lis, bosaje apar doar în flancuri și între axele 4 și 5. Cornișa pronunțată este subliniată printr-o friză de denticule. Acoperișul este în două ape, coama fiind paralelă cu fațada.

Axul porții ne prezintă o deschidere amplă dreptunghiulară în care este montată poarta masivă din lemn realizată în două canaturi, cu o ușă pietonală în stânga; canaturile sunt decorate cu motive casetate. În interior, încăperile sunt prevăzute cu tavan. Sub toată clădirea se află pivniță boltită semicilindric.

Str. Nicolae Iorga nr. 37

Dată: 4/4 sec. XIX

Clădire inițial de factură rurală (?) compusă din mai multe corpuri dispuse după cum urmează: pe latura din stânga parcelei se află un corp pătrat (A) – d+p, urmat de un altul lung, dreptunghiular (B), după care parcela este închisă transversal de cel de al treilea corp (C). Pe latura din dreapta sunt înșiruite un corp dreptunghiular (D) și la o oarecare distanță alte două mici corpuri parazitare. Fațada corpului A este organizată în două axe. Aici la nivelul demisolului au survenit modificări, în sensul deschiderii unei uși plasate între cele două ferestre dreptunghiulare protejate de obloane din șipci reglabile. Paramentul corespunzător acestui nivel este apareiat cu brâie orizontale. Parterul înalt are două ferestre dreptunghiulare (2+2 ochiuri) cu ancadramente profilate. O cornișă protejată de zidărie separă parterul de frontonul trapezoidal asimetric prevăzut cu lucarne de pod. Această cornișă se extinde și asupra împrejmuirii din zidărie în care este practicat golul dreptunghiular cu colțurile superioare rotunjite al porții. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă.

Poarta este carosabilă cu două canaturi decorate cu motive romboidale, iar în canatul din stânga este amenajată o ușă pietonală. Spre dreapta, corpul D are o fațadă, de asemenea, în două axe. Și aici demisolul a suferit modificări în sensul apariției unor goluri în ritmul: fereastră pătrată, ușă, nișă obturată. Parterul înalt are ferestre asemănătoare cu cele precedente. Acoperișul acestui corp este plat, în schimb spre curte se prezintă în două ape cu coama paralelă cu fațada de aici. Pivnița corpului A (magazin de îmbrăcăminte) prezintă spre stradă trei travee boltite în dublă curbură între arce, urmate de un spațiu mai larg boltit semicilindric. La corpul D, pivnița amenajată ca bar, are tavan în două travee.

Str. Nicolae Iorga nr. 39

Datare: 2/2 sec. XIX

Clădire de factură rurală compusă din două corpuri dispuse în continuare pe stânga parcelei cu latura scurtă a corpului A la stradă. Fațada este organizată în 2 + 1 axe. Ferestrele în număr de două sunt dreptunghiulare (4+2 ochiuri) au încadrări din tencuială și obloane din șipci reglabile. Deasupra ferestrelor apare o cornișă protejată de țigle care se extinde și peste împrejmuirea din zidărie în care este practicat golul în arc mîner de coș al porții. Frontonul trapezoidal este prevăzut cu două lucarne de pod, dreptunghiulare prevăzute cu obloane din șipci reglabile. Acoperișul în două ape cu rupere de pantă, este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn, iar central este practică o ușă pietonală.

Str. Nicolae Iorga nr. 41

Datate: 4/4 sec. XIX; 2/2 sec. XX

Clădire de factură rurală compusă din două corpuri dispuse pe latura din stânga parcelei. Fațada modificată, acum este organizată într-un singur ax. Fereastra modernă este în trei canaturi cu un încadrare simplu din tencuială. Deasupra ferestrei apare un pinion trapezoidal cu o lucarnă lată și îngustă, de asemenea modernă. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Spre dreapta se află o împrejmuire din zidărie protejată de țigle în care este practicat golul dreptunghiular cu colțurile superioare rotunjite al porții. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn, iar în canatul din stânga este practică o ușă pietonală.

Str. Nicolae Iorga nr. 43

Datate: 1/2 – 2/2 sec. XIX

Clădire de factură rurală compusă din trei corpuri de plan dreptunghiular (A,B,C) dispuse pe stânga parcelei (al treilea este o anexă), iar corpul D, transversal în zona mediană. Fațada este organizată în 3+1 axe. Cele trei ferestre amplasate deasupra unui soclu scund, sunt dreptunghiulare (2+2 ochiuri), având deschiderea spre interior. Spațiul dintre ferestre este marcat de lezane ce susțin o cornișă protejată de țigle care se extinde și peste împrejmuirea din zidărie din dreapta în care este practicat golul în arc mîner de coș al porții. Urmează un al doilea nivel (mansardă) prevăzut cu două ferestre (2+2 ochiuri) cu încadrări simple (ca, de altfel, și la parter). Deasupra acestui nivel mai apare o cornișă de asemenea protejată de țigle, suprapusă de un fronton triunghiular. Acoperișul mansardat în două trepte are coama perpendiculară pe fațadă. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn cu motive de casete dreptunghiulare și triunghiuri. Încăperile au tavan. Parțial sub corpul A (cca. 3 m.) și sub corpul B există pivniță boltită în două travee (prima transversal, următoarea longitudinal).

Str. Nicolae Iorga nr. 45

Datare: 2/2 sec. XVIII

Clădire de colț la str. Gheții, de factură rurală compusă din corpuri care ocupă trei din cele patru laturi ale parcelei. Fațada spre str. Iorga este organizată în trei axe în dreapta, urmate spre stânga de axul porții. Ferestrele în număr de trei având deschiderea din interior spre exterior (4+2 ochiuri) au ancadrame și pervazuri din tencuială. Spre stânga se află împrejmuirea protejată de țigle în care s-a amenajat golul dreptunghiular cu colțurile superioare rotunjite al porții. Acoperișul este într-o apă spre stradă, având și două lucarne de pod dreptunghiulare, acoperite în două ape.

Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn ce au un decor în formă de casete dreptunghiulare suprapuse de motivul solar. Interioarele, cu excepția unei încăperi transformate în bar cu acces dinspre str. Gheții, au tavan; barul este boltit cu o boltă având secțiunea în mâner de coș cu penetrații și cu platbande ce îi marchează muchiile. De-a lungul întregii clădiri se situează un subsol amplu, boltit semicilindric.

Str. Nicolae Kogălniceanu nr. 5

Datare: 4/4 sec. XIX – 1/4 sec. XX

Casă compusă dintr-un corp dreptunghiular (p) plasat pe dreapta parcelei, alipit casei de la nr. 7. Fațada este compusă din două axe, ferestrele dreptunghiulare înalte (4+2 ochiuri) fiind protejate de obloane din șipci reglabile. Ancadramele sunt late, festonate în partea superioară și încheiate prin câte un fragment de cornișă profilată. Deasupra ferestrelor mai există o cornișă profilată protejată de țigle care se extinde și deasupra unei mici împrejmuiri din zidărie situată la stânga corpului de clădire. Aici se află amenajată poarta pietonală realizată din lemn. Deasupra cornișei se profilează aticul arcuit al clădirii, prevăzut cu o lucarnă de pod arcuit în partea superioară.

Str. Nicolae Kogălniceanu nr. 8

Datare: 2/2 sec. XIX

Clădire de factură rurală compusă din trei corpuri dispuse pe latura din dreapta parcelei și o anexă la stradă, pe stânga. Fațada corpului A (s+p) este organizată în 1+2 axe. Pe soclu apare o răsuflătoare de pivniță. Ferestrele în număr de trei sunt dreptunghiulare (6 ochiuri) cu deschidere tradițională spre exterior, fiind prevăzute cu un ancadrame late din tencuială. Deasupra ferestrelor apare o cornișă protejată de țigle. Frontonul este de forma unui trapez neregulat, fapt ce indică o extindere în lățime a construcției spre curte; acestei extinderi îi aparține și prima fereastră din stânga. Pe fronton apar două lucarne de pod. Acoperișul în două ape (cel spre curte cu o suprafață mai amplă) este teșit ușor spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Poarta este carosabilă cu două canaturi din inestetice din metal.

Str. Nicolae Kogălniceanu nr. 15

Datare: 2/2 sec. XIX

Edificiu situat la colțul dintre străzile Kogălniceanu și Armurierilor cu fațada îndreptată spre prima stradă. Fațadă în două axe cu ferestre dreptunghiulare (4+2 ochiuri), prevăzute cu pervazuri și ancadramente din tencuială evazate în colțurile superioare. Streașina este pronunțată fiind suprapusă de un atic dublu (dreptunghiular pe lățime și trapezoidal cu laturile în formă de volute – aici două lucarne înalte dreptunghiulare), urmat de un fronton triunghiular cu laturile subliniate de un chenar triplu profilat. Accesul în curte se face prin strada Armurierilor.

Str. Nicolae Kogălniceanu nr. 19

Datare: 1/2 sec. XIX; modificări după 1982

Clădire de factură rurală compusă din două corpuri dispuse pe ambele laturi ale parcelei: corpul A (p) pe dreapta, corpul B (s+p) pe stânga. Fațada corpului A este organizată în două axe, ferestrele sunt mari, dreptunghiulare (2 ochiuri). Deasupra ferestrelor apare o cornișă protejată de țigle care se extinde și peste împrejmuirea din zidărie în care este practicat golul de formă dreptunghiulară - cu colțurile superioare rotunjite - al porții. Frontonul are formă de triunghi dreptunghic, prevăzut cu o lucarnă de pod. Acoperișul este într-o apă spre curte.

Poarta situată între cele două corpuri de clădire este carosabilă cu două canaturi din scânduri, iar în canatul din stânga este practicată o ușă pietonală.

Corpul din stânga, B, are tot două axe, ferestrele fiind protejate de obloane de lemn pline. Acoperișul prezintă spre stradă o singură apă de plan triunghiular. În curte se remarcă streașina foarte lată a corpului, cu intrados din scândură, identică cu cea de la corpul A, unde însă lățimea este mai mică. De asemenea, la corpul B se remarcă existența unor adaosuri extinse în direcția curții. În interior corpul A avea inițial tavan de bârne peste care, în 1982, s-a realizat tavanul actual. Sub podeaua de la camera situată la stradă există o groapă de provizii de cca. 3 x 1 m., adâncă de cca. 1 m. În al doilea tract, actuală bucătărie, exista un coș de fum cu secțiunea de cca. 1x1 m. Interioarele corpului B prezintă și ele tavan. La corpul B se remarcă pivnița lungă boltită semicilindric ce nu ajunge însă, până la stradă (primele două travee în direcția frontului casei sunt boltite *a vela*).

Str. Nicolae Kogălniceanu nr. 25

Datare: în jur de 1800; sfârșitul sec. XIX.

Clădire de factură rurală compusă din două corpuri dispuse la stradă, corp A (s+p) în stânga și B (p) în dreapta, ambele de plan dreptunghiular. Fațada A este organizată în 1+2 axe, ferestrele fiind modernizate (2 ochiuri) și protejate prin rulouri inestetice tip burduf. Deasupra ferestrelor apare o cornișă protejată de țigle, urmat de frontonul trapezoidal prevăzut cu 3 mici lucarne de pod; Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă.

Corpul B, mai îngust, prezintă două ferestre dreptunghiulare înguste (4+2 ochiuri) protejate de obloane din șipci reglabile. Se remarcă tencuiala îngrijită la ancadramentele ferestrelor, cu motive romboidale în colțurile superioare, lezene de o parte și alta porții și în flancul drept al clădirii, friza de denticule de sub streșină pe toată fațada corpului B. Acoperișul este într-o apă spre stradă și la fel spre curte. Spre stânga, între cele două corpuri se situează o împrejmuire din zidărie care se ridică la nivelul streșinii, în care este prevăzut golul dreptunghiular al porții cu colțurile superioare rotunjite. Poarta carosabilă cu trei canaturi din lemn prezintă pe canaturile laterale în oglinda centrală un elegant grilaj metalic caracteristic sfârșitului de secol XIX.

Str. Nicolae Kogălniceanu nr. 37

Datare: 1/2 sec. XIX

Prezintă interes corpul de clădire dispus la stradă pe stânga parcelei. Este un corp dreptunghiular cu o fațadă cu un singur ax - o fereastră dreptunghiulară cu obloane compacte din lemn. Este posibil ca această dispoziție să fi fost modificată, ca de altfel, și partea superioară, unde a dispărut cornișa ce delimita frontonul trapezoidal. Totuși pe pinion se detașează o nișă arcuită în care este amplasat un butoi din stucatură (ceramică?), flancată de două lucarne de pod. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe stradă. Împrejmuirea este formată dintr-un gard din scânduri, accesul pietonal realizându-se printr-o porțiță situată lângă casă. În curte acoperișul are o streșină pronunțată. Aici se distinge ampla lucarnă pentru ridicat marfa.

Str. Mihai Viteazul

Stradă a orașului care, în evul mediu, constituia limita estică a parcelării, întinzându-se până în apropierea zidului de incintă. Pe această stradă a luat ființă în secolul al XV-lea mănăstirea franciscană. Tot aici în capătul sudic al străzii existase Poarta Zekeschului. Turnul de poartă, asemănător cu turnul Forkesch, a fost demolat la sfârșitul secolului al XIX-lea. Cu toate acestea, cu puține excepții, fondul construit nu este deosebit de valoros. La 13 februarie 1908 Magistratul orașului hotărăște amenajarea trotuarului (*Medgyesi Ujság*, 29.03.1908).

Str. Mihai Viteazul nr. 1

Datare: 1/2 sec. XIX; remodelată în 2/2 sec. XX

Corp de clădire dreptunghiular cu latura lungă la stradă. Fațada a suferit unele remodelări: deasupra soclului pe care apar răsufătoare de pivniță obturate, sunt dispuse patru ferestre moderne (2 canaturi) prevăzute cu ancadramente din tencuială și protejate prin grilaje metalice. Axele sunt separate de lezene cu caneluri verticale. Spre dreapta se află ușa pietonală în arc semicircular. Acoperișul este în două ape, coama fiind paralelă cu fațada. Încăperile au tavan. Pivnița, paralelă cu strada, este boltită semicilindric.

Str. Mihai Viteazul nr. 2

Dată: 2/2 sec. XIX

Casă ce ocupă ambele laturi ale parcelei situate la intersecția străzilor Mihai Viteazul și N. Titulescu, în apropierea locului unde se afla până în secolul al XIX-lea poarta Zekeschului dar, în afara zidului de apărare. Este o clădire amplasată pe o pantă ușoară a străzii care urcă spre casa cu nr. 4, cu un plan oarecum apropiat de forma unui trapez, având colțul dinspre str. M. Viteazul, teșit. Organizarea inițială a fațadei este sesizabilă la etaj unde apar 4+1+4 axe, câte patru îndreptate spre fiecare

stradă, axul singular ocupând teșitura. Ferestrele sunt dreptunghiulare (2+2 ochiuri), fiind protejate, pe ambele laturi ale casei, de obloane din șipci reglabile. Parterul este modificat prin apariția unor deschideri (trei uși și două vitrine pătrate), unele fiind rezultatul modificărilor ferestrelor inițiale. Se mai păstrează fragmentar trei din pilaștrii care articulau fațada. Acoperișul este în două ape spre fiecare fațadă, teșit în colț; coama este paralelă cu fațadele.

Str. Mihai Viteazul nr. 3

Dată: 2/2 sec. XVIII; după 1990

Casă formată din două corpuri, A și B. Corpul A, dispus la stradă, de plan dreptunghiular, este situat în locul în care se încheie panta ce urcă spre strada Mihai Viteazul (fostă Zekesch) și care iese din aliniamentul caselor de pe str. Simion Bărnuțiu, respectiv a casei nr. 1 de pe str. M. Viteazul. Comparând clădirea actuală cu imaginea relevată de o ilustrată din jurul anului 1900, se desprind următoarele constatări: corpul de clădire își păstrează volumul, dar apar o serie de modificări radicale. La nivelul parterului, pe fațada laterală dinspre str. Simion Bărnuțiu a apărut o ușă inestetică precedată de patru trepte. A fost modificată forma și dimensiunea tuturor ferestrelor (în prezent apar câte trei ferestre moderne cu două canaturi la parter și etaj pe fațada principală, trei ferestre pe fațada laterală de la etaj), mai ales după 1990. De asemenea, a fost modificată panta acoperișului care era mult mai abruptă. În lateral, spre str. Bărnuțiu se situează împrejmuirea din zidărie protejată de țigle în care este realizat golul de formă dreptunghiulară, rotunjit în colțurile superioare, în care este amplasată poarta carosabilă în două canaturi; alături, spre dreapta se află o ușă pietonală, dreptunghiulară.

Str. Mihai Viteazul nr. 5

Dată: sec. XVIII ?; 2/2 sec. XX

Casă situată la intersecția cu piațeta în apropiere de biserica greco-catolică. Un corp de clădire (s+p) cu latura lungă pe stânga parcelei, înspre strada M. Viteazul. Fațada este remodelată, deasupra unei porțiuni unde apar două mici răsuflătoare de pivniță, prezentând trei ferestre ample, moderne,

cu trei, respectiv patru canaturi. Spre dreapta, într-o împrejmuire din zid, protejată de țigle, se află golul dreptunghiular, cu colțurile superioare rotunjite, al porții. Acoperiș cu patru ape. O imagine din perioada interbelică ne prezintă fațada cu trei ferestre de mici dimensiuni, axul porții fiind identic. Conform unor informații primite de la un fost locatar, în interior, două din încăperi ar fi avut bolți în cruce; în prezent acestea au tavan. Există două subsoluri juxtapuse: una de mai mici dimensiuni și îngustă spre curte, cu boltă aplatizată, iar o alta, mai lungă, cu boltă semicilindrică.

Str. Mihai Viteazul nr. 6

Datare: sfârșitul sec. XIX; 2/2 sec. XX

Casă de plan dreptunghiular situată la stradă cu latura îngustă pe dreapta parcelei. La stradă (p+1) prezintă câte două axe, ferestrele fiind modificate (2 canaturi), la parter prevăzute cu rulouri inestetice. Întreg paramentul parterului a suferit transformări, în flancuri apare câte o lezănă întreruptă de bosaje (refăcută), în schimb, inițiale par cele trei lezene canelate de la etaj; aici se păstrează și ancadramentele ce încadrează ferestrele în partea superioară. Deasupra unei streșini late, acoperișul se prezintă în patru ape. La stânga față de casă apare o împrejmuire protejată de țigle în care este amplasată poarta dreptunghiulară cu colțurile superioare teșite. Poarta este carosabilă cu două canaturi realizate din scânduri dispuse vertical. Ferestre modificate apar și la fațada etajului, înspre curte.

Str. Mihai Viteazul nr. 7. Sediul protopopiatului greco-catolic

Datare: 1/3 sec. XX

Corp de clădire în formă de L, cu latura lungă pe stânga parcelei. Frontul clădirii nu era continuu la sfârșitul sec. XIX, partea din dreapta fiind liberă. Fațada ne prezintă o clădire din prima treime a secolului al XX-lea, cu trei ferestre înalte dreptunghiulare (4+2 ochiuri), deschidere spre interior, ancadramente din tencuială și pervazuri, dar și cu rulouri inestetice. Aceași dispoziție apare și în ilustrata din perioada interbelică. Ușa de acces pietonal are două canaturi, partea centrală fiind realizată cu sticlă și gratii, iar în partea superioară având o supralumină. Acoperișul este în două ape, coama fiind paralelă cu fațada.

Str. Mihai Viteazul nr. 9

Datare: sec. XIX

Clădire de colț la strada Card. Iuliu Hossu. Corp dreptunghiular (s+p), latura scurtă fiind amplasată la stradă, pe partea din stânga parcelei. Fațada modestă din punct de vedere estetic, are un soclu scund pe care apar două goluri de pivniță. Singurele elemente autentice sunt cele trei ferestre (6 ochiuri), deschidere tradițională interior-exterior. În dreapta se află o ușă de acces disproporționat de mică, iar alături, o împrejmuire din zidărie protejată de țigle adăpostește poarta amplasată într-un gol în arc mâner de coș. Poarta propriu-zisă este carosabilă, în două canaturi metalice, aparținând de asemenea, unei faze ulterioare. Fațada spre curte, pe latura

lungă, are un traseu curb. Accesul la apartamentul de la stradă este boltit cu penetrații. Două nișe de acces spre pivnițe: o pivniță este situată la nivel superior (cca. 1 metru), alta sub tot corpul, până la stradă, fiind prevăzută cu o boltă semicilindrică.

Str. Mihai Viteazul nr. 10

Dată: sec. XIX; 2/2 sec. XX

Casă formată din trei corpuri, împreună cu planul în L, latura scurtă la stradă, cea lungă pe stânga parcelei. Practic corpul A este mai voluminos, urmat fiind de corpurile B și C. Pe latura dreaptă se află un alt corp de mici dimensiuni (D), urmată de o construcție din material perisabil. Aspectul general este cel rural, cu fațada puternic modificată: se mai păstrează două ferestre ample, moderne (3 canaturi) prevăzute cu rulouri inestetice. Mult spre dreapta, într-o împrejmuire din lemn, apare o ușă de acces pietonal din lemn, alături de care într-un gol cu arc aplatizat, fiind plasată poarta carosabilă realizată din același material (scânduri verticale). Pe post de ecuson un potir (cupă?) suprapusă inițial de o monogramă de proprietar(?) în prezent distrusă. Acoperișul înalt de formă trapezoidală are o coamă redusă ca dimensiuni, paralelă cu strada. Încăperile prezintă tavane. Subsol acoperit cu bolțișoare la corpul C; pivnița de la corpul B este recent, din anii 80 ai sec. XX.

Str. Mihai Viteazul nr. 11

Dată: 2/2 sec. XIX

Două corpuri de clădire: A (s+p) – dreptunghiular cu latura scurtă la stradă, pe dreapta parcelei, urmat de B, în formă de L cu latura scurtă situată transversal în limita mediană a parcelei (urmează o grădină). Fațada este tipică pentru o clădire de tip rural: în stânga împrejmuirea în care este practicat golul – în prezent dreptunghiular – al porții; spre dreapta, trei axe, formate din ferestre dreptunghiulare protejate de obloane din șipci reglabile. Deasupra ferestrelor apare câte o sprânceană dreaptă, apoi o streășină profilată se extinde și asupra împrejmuirii, fiind protejată de țigle. Acoperișul este în patru ape. Încăperile din interior au tavan; există o pivniță boltită în traveea a doua spre curte.

Str. Mihai Viteazul nr. 12. Cercul militar. Fostă cazarmă de husari

Dată: cca. 1798; 1815 ?

Trei corpuri, dispuse astfel: corpul A în L pe stânga parcelei (s+p+1), corpul B dreptunghiular pe dreapta (p) aliniat față de frontul casei de la nr. 10 și un corp C (p), transversal. În stânga se află o construcție masivă (A-s+p+1) cu planul în L (latura lungă pe stânga parcelei) plasată mai în afara aliniamentului caselor precedente. Împreună cele două corpuri formează un plan aproximativ în forma literei U. Corpul B are fațada în trei axe (1+2), prima axă corespunzând golului porții, realizat în arc mâner de coș, după care urmează spre dreapta două ferestre mari (2+2 ochiuri) de factură modernă. Acoperișul este în două ape, coama fiind paralelă cu

fațada; pe acoperiș se află o lucarnă din tablă. Corpul A este prevăzut cu un soclu pe care se deschid răsuflătoarele de pivniță grupate în ritmul 2+3+2 corespunzând axelor clădirii: cele trei axe centrale reprezintă un rezalit puțin pronunțat. Ferestrele sunt dreptunghiulare, la parter (2+2 ochiuri) având solbanc, iar la etaj (4+2 ochiuri), unde acestea sunt mai vechi, fiind prevăzute cu o cornișă dreaptă profilată. Între parter și etaj, respectiv deasupra etajului, apare câte un brâu profilat, iar colțurile clădirii prezintă bosaje; streășina este profilată, iar acoperișul înalt are coama paralelă cu strada. Accesul în clădire se face printr-un gang tăvănit. Încăperile de la parterul corpului A, spre stradă, au bolți semicilindrice cu penetrații unghiulare, coridorul perimetral de acces fiind prevăzut cu travee boltite în dublă curbură (*a vela*). La etaj există, de asemenea, un coridor de acces perimetral, încăperile de aici având tavan. Coridorul se deschide spre curte prin ample arcade în formă de mâner de coș. Corpul A dispune de subsol boltit semicilindric.

A existat propunerea ca în urma mutării husarilor la Sebeș Alba și la Sibiu, în cursul anului 1909, aici să ia ființă o Școală Normală de fete (*Medgyesi Ujság, 11.04.1909*).

Str. Mihai Viteazul nr. 14. Școala generală Mihai Eminescu

Datare: 1 septembrie 1895

Corp de clădire (s+p+1), cu planul în formă de U întors cu brațele înspre stradă, partea centrală fiind retrasă – între brațe formându-se o mică zonă verde. Înspre curte, pe dreapta parcelei clădirea continuă spre spate cu o altă aripă; acesteia îi este adosată o anexă. Cele două brațe dinspre stradă sunt unite la nivelul frontului străzii printr-o împrejmuire din zidărie și grilaj metalic. Fiecare din cele două brațe, are spre stradă câte trei axe, cu specificarea că la brațul din stânga (cel nordic), la parter, primul ax este reprezentat de amplul acces carosabil; golul gangului porții este înalt, în formă de arc semicircular; este flancat de pilaștri ionici ridicați pe pedestal înalt, care susțin un antablament și un fronton triunghiular. La nivelul solului, de ambele părți apare câte un distanțier din piatră. Spre dreapta, soclul clădirii este prevăzut cu ferestre dreptunghiulare ale demisolului, iar deasupra sunt plasate două ferestre (4+2 ochiuri) unite printr-un solbanc. Apareiajul parterului este realizat cu bosaje dreptunghiulare de dimensiuni aleatorii. O cornișă puternică desparte parterul de etaj, unde cele trei ferestre identice cu cele de la parter, au pervazuri și cornișe, precum și încadrăminte late din tencuială prevăzute cu câte un ecuson. Fațada este lisă, flancurile prezentând pilaștrii bosajați. Cornișa este pronunțată, susținută de o friză de console. Deasupra acoperișul are patru ape. O dispoziție identică a fațadelor se remarcă și la celălalt braț (mai puțin accesul), precum și la aripa centrală unde există un acces pietonal central. De asemenea, spre zona centrală, ferestrele de pe laturile brațelor sunt obturate, au forma unor nișe dreptunghiulare oarbe. În interior ne apare o construcție realizată cu scopul precis al unei instituții de învățământ cu coridoare din care se accede în clase. Casa scării are trepte din beton, balustradă metalică, iar planșeele sunt realizate din beton.

Str. Mihai Viteazul nr. 15

Datare: 1/2 sec. XIX

Trei corpuri de clădire sunt dispuse în continuare pe latura dreaptă a parcelei, la stradă fiind plasat corpul A (s+p). Casă de tip rural, în stânga cu o împrejmuire din zidărie protejată de țigle: aici este practică deschiderea în arc mâner de coș în care este montată poarta. Spre dreapta, corpul de

clădire A cu fațada organizată pe trei axe; prima fereastră este amenajată cu un rulou inestetic, următoarele două având 2+2 ochiuri, ancadrame late din tencuială cu ecusoane centrale și pervazuri în partea inferioară. La nivelul solului, între ferestre, se află o răsuflătoare de pivniță. Deasupra unei streșini înguste, acoperișul are patru ape. Poarta carosabilă este realizată din scânduri dispuse vertical, iar în dreapta pietonii au la dispoziție o ușiță de mici dimensiuni pentru a accede în curte. Încăperile au tavan. Accesul în pivniță este posibil din bucătăria corpului A: pivniță este mare fiind boltită semicilindric.

Str. Mihai Viteazul nr. 17

Datare: sec. XVIII

Casă de factură rurală, cu două corpuri care, împreună, formează un L pe dreapta parcelei, B (mai scund) constituindu-se în latura lungă din curte. Un al treilea corp (C) auxiliar se situează pe stânga parcelei. Fațada este organizată în mod clasic: între corpurile C și A se află o împrejmuire din zidărie protejată de țigle în care este practicat golul în arc semicircular al porții. Corpul A are trei axe (1+2), ferestrele au 6 ochiuri (4+2) și sunt subliniate de ancadrame decorative din tencuială. Între primele două axe, pe perete, este modelat un panou decorativ din tencuială, zugrăvit în gri închis ca și ancadramele. Deasupra ferestrelor, o cornișă protejată de țigle se prelungește și asupra împrejurii. Frontonul este trapezoidal cu două lucarne dreptunghiulare. Acoperișul în două ape, teșit spre stradă are coama perpendiculară spre stradă. Interioarele au tavan. Subsolul este format din două compartimente denivelate: sus un spațiu mai redus ca dimensiuni cu tavan din bârne, jos, pivnița foarte lungă, dispusă sub ambele corpuri, fiind boltită semicilindric.

Str. Mihai Viteazul nr. 20

Datare: 4/4 sec. XIX

Clădire ieșită în față în comparație cu aliniamentul casei de la nr. 18. Corpurile de clădire sunt dispuse longitudinal pe stânga parcelei. Spre stradă corpul are trei axe plus una lateral, spre împrejmuirea porții. Ferestrele sunt înalte dreptunghiulare (2+2 ochiuri), fiind încoronate de un motiv semicircular incizat; deasupra o sprânceană în formă de acoladă. Flancurile clădirii sunt marcate prin lezene încoronate cu triglife; lezene sunt amplasate și între ferestre, diferă doar forma așa-ziselor capiteluri. Medalion central în registrul superior cuprins între lambrechine; coronamentul clădirii

este festonat. Lateral, spre poartă se află o fereastră identică, dar fără coronamentul specificat – aici apare un mic ancadrament în zona superioară. Toate ferestrele au obloane din șipci reglabile. Poarta din lemn, carosabilă este amplasată în împrejmuirea din zidărie protejată de țigle. Acoperișul este în două ape, fiind mascat spre stradă de coronamentul festonat și profilat al clădirii.

Str. Mihai Viteazul nr. 21

Dată: 1759; 2/2 sec. XX

Clădire plasată la intersecția cu strada P. Rareș, plan în L, cu latura lungă spre strada menționată. Casă de factură rurală (s+p), asemănătoare cu cea de la nr. 17: împrejmuire în care se află golul dreptunghiular al porții carosabile din lemn, urmat de corpul de clădire cu trei axe, ferestre (4+2 ochiuri) prevăzute cu ancadramente din tencuială. Acoperișul este realizat în patru ape. În încăperi tavanul este executat din bârnă lângă bârnă + rabîț. În pivniță remarcăm existența unui toc de ușa din lemn datat și monogramat: *M-1759-K*; aici se află două spații boltite semicilindric spre stradă.

Str. Mihai Viteazul nr. 22

Dată: 2/2 sec. XIX

Casă compusă din trei corpuri pe parter, în stânga parcelei și o construcție provizorie, transversal în zona mediană. Fațada este total maltratată, apar bosaje dreptunghiulare de dimensiuni aleatorii, iar tencuiala este tip strop. Pe fațadă sunt dispuse două ferestre dreptunghiulare, prevăzute cu pervazuri, ancadramente și supraporte; ambele sunt protejate de obloane moderne inestetice și inadecvate zonei. În dreapta, o împrejmuire din zid, protejată de țigle, găzduiește poarta dreptunghiulară, carosabilă din lemn, decorată cu elemente de forma unor cuburi (preluate din registrul decorativ al mobilierului baroc austriac). Acoperișul este în patru ape. Încăperile sunt prevăzute cu tavan. Subsolul corpului A are boltă semicilindrică, iar la corpul B se surprind cinci travee înguste cu boltă cu dublă curbură.

Str. Mihai Viteazul nr. 23

Dată: 1/2 - 2/2 sec. XIX

Casă de factură rurală formată dintr-un corp dreptunghiular cu latura scurtă la stradă. Fațada este cea tradițională cu o împrejmuire în care s-a practicat golul porții, urmată de clădirea propriu-zisă. Fațada este organizată în două axe cu ferestre dreptunghiulare înalte (4+2 ochiuri) sub fereastră pe parapet, cât și deasupra, există casete dreptunghiulare zugrăvite în gri închis; axele sunt delimitate de lezene canelate. Decorul este de factură clasicistă. Deasupra parterului apare o cornișă protejată de țigle care se extinde și asupra împrejmuirii porții. Poarta în două canaturi, montată într-un gol dreptunghiular, este realizată din scânduri dispuse vertical. Frontonul casei este trapezoidal, are o lucarnă ovală de pod, iar acoperișul în două ape are coama perpendiculară pe stradă. În curte se observă ferestrele tradiționale cu deschidere interior – exterior (6 ochiuri). Camerele au tavan.

Pivnița este formată din patru travee boltite în dublă curbură între arce de sprijin.

Str. Mihai Viteazul nr. 24

Datare: 2/2 sec. XIX

Corp dreptunghiular lung dispus pe latura stângă, cu o aripă transversală în zona mediană a parcelei. Fațada este organizată în două axe (ferestre cu patru ochiuri, deschidere spre exterior). O cornișă separă parterul de frontonul în trepte pe care se disting două lucarne de pod dreptunghiulare. Spre dreapta apare împrejmuirea din zidărie flancată de lezene canelate și suprapusă de trei creneluri. Poarta este amplasată într-un gol având în partea superioară un arc în formă de mâner de coș. Poarta carosabilă are trei canaturi decorate cu casete dreptunghiulare în relief. Acoperișul în două ape, prevăzut cu patru lucarne acoperite prin rupere de pantă, are coama perpendiculară pe fațadă, spre curte. Încăperile sunt dispuse sistem vagon și acoperite cu tavan. Subsolul situat retras față de stradă, are în două încăperi mai late față de restul, bolți *a vela*.

Str. Mihai Viteazul nr. 25

Datare: sec. XIX; modificări – sec. XX

Corp în L cu latura lungă pe dreapta parcelei, cea scurtă fiind plasată la stradă. La sfârșitul sec. XIX în partea dinspre stradă clădirea era mai îngustă, axul dinspre poartă fiind mai nou. La ora actuală observăm existența unei mici împrejmuiri din zid în care este amplasată poarta pietonală. Clădirea s-a extins în dauna vechiului acces, care era mai larg și desigur, carosabil. Astfel primul ax prezintă o amplă fereastră modernă în trei canaturi (3+3 ochiuri), celelalte două mai vechi, cu deschidere interior – exterior, având 2+2 ochiuri, fiind încadrate de ancadrame din tencuială. Acoperișul este în patru ape. Accesul în curte este posibil prin poarta metalică cu un singur canat; în interior, încăperile au tavan, iar în pivnița din spate bolta este realizată în dublă curbură.

Str. Mihai Viteazul nr. 26

Datare: mijlocul sec. XIX

Clădire de factură rurală compusă din trei corpuri, primele două (A și B) fiind dispuse pe latura stângă a parcelei, al treilea (C) transversal în zona mediană cu trecere spre grădină (fosta rezervă agricolă). Fațada este organizată în trei axe. Ferestrele sunt în număr de trei (2+2 ochiuri), primele două fiind protejate de obloane din șipci reglabile. Deasupra ferestrelor apare o cornișă protejată de țigle care se extinde și peste împrejmuirea din zidărie în care este practicat golul în arc mâner de coș al porții. Frontonul este trapezoidal, prevăzut cu lucarne de pod dreptunghiulare. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn, iar în canatul din stânga este practicat o ușă pietonală. În curte se observă pinionul triunghiular al corpului A, precum și cele trei lucarne dreptunghiulare acoperite prin rupere

de pantă de pe acoperișul corpului B. Încăperile prezintă tavan. Accesul în pivnița boltită semicilindric, dispusă sub corpul B și care se întinde până în zona mediană a corpului A se realizează de pe latura estică a corpului B.

Str. Mihai Viteazul nr. 27

Datare: mijlocul sec. XIX

Două corpuri sunt dispuse la stradă: corpul A (s+p) ocupă latura din dreapta a parcelei de mici dimensiuni; corpul B format dintr-o singură travee se află pe latura din stânga, tot aici existând și o construcție provizorie. Spre stradă, cele două corpuri sunt unite printr-o împrejmuire din zid în care este practicat golul porții, având la partea superioară un arc aplatizat. Corpul A prezintă un soclu cu două răsuflătoare ample de pivniță, deasupra cărora se plasează două ferestre (2+2 ochiuri) cu ancadrame late din tencuială, ecusoane centrale și pervazuri. Două ferestre identice apar și pe fațada corpului B, aici lipsind golurile de pivniță. Deasupra ferestrelor, o cornișă profilată, protejată de țigle, străbate orizontal clădirea, constituindu-se în partea superioară atât pentru corpul B cât și pentru împrejmuirea porții. Flancurile clădirii precum și al axului porții sunt marcate de lezene bosate. Deasupra cornișei, corpul A are un fronton trapezoidal prevăzut cu o lucarnă de pod dreptunghiulară. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă și are coama perpendiculară în această direcție. În casă, încăperile au tavan din grinzi acoperit cu rabiț. Tâmplăria datează de la începutul secolului XX. Pivnița este boltită semicilindric longitudinal din cărămidă având la bază piatră spartă. Atât piatra, cât și cărămizile au ca liant lutul bătut. Pavimentul subsolului este realizat din “pișcoturi” de beton pe pat de nisip.

Str. Mihai Viteazul nr. 28

Datare: mijlocul sec. XIX; 1/2 sec. XX

Casă formată din cinci corpuri de clădire: A - parter înalt, B (p), C (p), D și E – anexe. Toate corpurile, cu excepția anexei E, sunt dispuse pe stânga parcelei. Corpul A aflat la stradă, inițial de factură rurală, are golurile mult modificate: deasupra unui soclu din tencuială pe care sub fereastra din stânga se sesizează răsuflătura de pivniță, apar două ferestre ample cu 3+3 ochiuri, partea superioară fiindu-le arcuită. De specificat că, axul din dreapta, în porțiunea de deasupra soclului, este ușor scos înspre exterior față de planul fațadei. Deasupra unui brâu urmează frontonul trapezoidal cu o lucarnă dreptunghiulară. Acoperișul este în două ape, coama fiind perpendiculară pe stradă. Situată spre dreapta față de clădire, împrejmuirea din zidărie adăpostește deschiderea în arc mâner de coș a porții: aceasta este carosabilă, metalică (modernă) prevăzută cu supralumină închisă cu plasă din sârmă. Singura încăpere demnă de subliniat este cea din corpul A, prevăzută cu boltă semicilindrică cu penetrații și stucatură. Pivnițele corpurilor A și B sunt boltite semicilindric, la primul corp, transversal, la următorul, longitudinal.

Str. Mihai Viteazul nr. 29

reconstruită în 1941

Clădire în L, un singur corp (s+p), latura lungă fiind plasată pe dreapta parcelei, iar latura scurtă la stradă. Fațada are aspect modern, pentru aceasta pledează și finisajele. Axele sunt plasate 2+2 deasupra unui soclu din beton pe care apare un singur gol de pivniță. Ferestrele (2+2 ochiuri) sunt moderne, fiind prevăzute cu câte un mic pervaz. Tencuiala este neadevătată, tip strop cu ciment, ceea ce favorizează umiditatea. Acoperișul este în patru ape cu o lucarnă de *tip ochi*. Spre stânga se află o amplă poartă metalică inestetică, modernă, precum și o ușă pietonală din același material. Încăperile sunt prevăzute cu tavan. Pivnița are două travee transversale spre curte, restul perpendicular pe stradă, toate boltite semicilindric.

Str. Mihai Viteazul nr. 30

Datare: 1/4 sec. XX

Cinci corpuri de clădire dispuse în continuare: A(s+p), B (s parțial în spate + p), C(p), D (fostă anexă) și E (p) la stradă, o travee. Fațada este total remodelată: apar 2+1 axe, ferestre moderne (2 ochiuri) protejate prin obloane cu șipci reglabile. Pe soclul din tencuială, apare între primele două ferestre, o răsuflătoare de pivniță. Corpul E este prevăzut cu o fereastră, de asemenea protejată de obloane, dar partea superioară îi este realizată în arc semicircular. Între cele două corpuri se află poarta montată într-o împrejmuire din zidărie. Poarta este carosabilă, realizată din scânduri dispuse orizontal. Acoperișul este în patru ape cu o lucarnă dublă dreptunghiulară, acoperită în rupere de pantă.

Str. Mihai Viteazul nr. 31 A

Datare: 2/2 sec. XIX

Clădire (s+p+m) dispusă longitudinal pe latura dreaptă a parcelei. Fațada înaltă, ușor disproporționată față de lățime, este organizată pe două axe. Pe soclu, inițial erau două goluri de pivniță plasate în axul ferestrelor, în prezent unul este obturat. Ferestrele de la parter sunt foarte înalte (6+2 ochiuri) și au deschiderea tradițională spre exterior. Acestea sunt prevăzute cu ancadramente, solbancuri, iar parapetele le sunt decorate cu casete dreptunghiulare. Ancadramentele se continuă cu câte un antablament ce decorează parapetele ferestrelor mansardei. Acestea, la rândul lor, au formă semicirculară în partea superioară, fiind protejate de obloane din șipci reglabile. Au ancadramente, cornișe drepte, precum și câte un ecuson central. Partea superioară a clădirii este formată dintr-o cornișă pronunțată pe flancurile căreia se plasează câte un element decorativ de formă prismatică. Fațada maschează acoperișul clădirii (două ape) care se întinde spre limita din spate a curții. Aici se remarcă streășina deosebit de pronunțată, precum și faptul că ferestrele au fost mult modernizate

Str. Mihai Viteazul nr. 32

Dată: 1793 ?; sec. XX

Trei corpuri: corpul A (s+p), la stradă, următoarele dispuse în L: B pe limita din stânga a parcelei și C, corp transversal în spate. Fațada este remodelată, cu două ferestre moderne (2+2 ochiuri) prevăzute cu ancadramente și pervazuri. Pe soclu, se sesizează o mică deschidere pătrată a unui gol de pivniță. Acoperișul este realizat în patru ape. Spre dreapta, ușor retras față de corpul A, se află o împrejmuire din zidărie protejată de țigle în care este practicat golul dreptunghiular al porții; aceasta este carosabilă, din lemn (scânduri verticale). Camerele au tavan. Subsolul de sub corpul A are boltă semicilindrică longitudinală.

Str. Mihai Viteazul nr. 33

Dată: 2/2 sec. XIX

Corp de clădire dreptunghiular pe dreapta parcelei (s+p), având latura scurtă la stradă. Casă de factură rurală, în stânga având împrejmuirea din zidărie protejată de țigle, în care se află golul dreptunghiular al porții. Spre dreapta, se prezintă corpul A cu fațada organizată în două axe. Deasupra soclului din ciment se află două ferestre moderne (2 ochiuri). De o parte și alta porții, dar și în flancul din dreapta al clădirii, se află lezene suprapuse de o streășină profilată protejată de țigle, care se extinde și asupra împrejmuirii menționate mai sus. Frontonul trapezoidal prezintă o lucarnă dreptunghiulară încadrată de un ancadrament profilat. Acoperișul este în două ape, coama fiind perpendiculară spre stradă și teșită în această direcție. Poarta carosabilă cu două canaturi din scânduri dispuse vertical, are o ușiță pietonală amenajată în cel din dreapta și supralumină formată dintr-un grilaj din lemn. Interioarele au tavan. În pivniță, în a doua travee spre curte, boltă este semicilindrică.

Str. Mihai Viteazul nr. 34

Dată: după 1930

Corpul A la stradă a fost reconstruit în anii de după 1930. Fațada cu 2+1 axe demonstrează faptul că fosta casă de factură rurală a fost mărită spre dreapta, micșorându-se împrejmuirea și implicit golul porții existent aici. Deasupra soclului înalt din ciment se situează două ferestre (2+2 ochiuri). Spre dreapta, porțiunea extinsă spre curte, ușor ieșită în afară (asemănător unui bowwindow) față de aliniamentul fațadei, prezintă o fereastră amplă de colț subîmpărțită de montanți în trei compartimente a câte 6+4 ochiuri. Spre dreapta, alăturat casei, o împrejmuire în care se află montată poarta modernă în două canaturi din lemn. Acoperișul este în patru ape. Între camere se află o ușă de epocă cu 4+4 ochiuri de sticlă cizelată. Pivnița formată din două travee sub a doua cameră spre curte, este boltită semicilindric – spre spate modificată cu bolțișoare.

Str. Mihai Viteazul nr. 37

Datare: 2/2 sec. XIX; refăcută 1/2 sec. XX

Clădire dreptunghiulară pe latura din dreapta parcelei. Corpul de clădire prezintă trei axe, cu ferestre moderne (2+2 ochiuri) protejate de obloane din șipci reglabile, și încadrate de ancadramente din tencuială cu colțurile evazate. Acoperișul în patru ape prezintă spre stradă o lucarnă de pod triunghiulară, realizată din tablă. Spre stânga față de casă, se află împrejmuirea porții, protejată de țigle. Poarta carosabilă, amplasată într-un gol în arc mâner de coș, este realizată din scânduri dispuse vertical și are două canaturi cu o ușă pietonală în canatul din dreapta. Accesul în interioare se face din curte, încăperile având tavan. Pivnița se află în partea din față și este boltită semicilindric.

Str. Mihai Viteazul nr. 39

Datare: 2/2 sec. XIX; remodelat în sec. XX

Edificiu format din două corpuri dreptunghiulare (A - s+p, B) dispuse în continuare pe dreapta parcelei. La sfârșitul sec. XIX corpul B nu exista. Corpul A, la stradă, mai voluminos, prezintă o fațadă cu un soclu scund pe care sunt vizibile două răsuflătoare pătrate de pivniță. Cele două ferestre (2+2 ochiuri) spre stradă au pervazuri. O asemenea fereastră apare și spre curte. Fațada este lisă, iar acoperișul în patru ape are coama perpendiculară pe stradă. Spre stânga se află o împrejmuire din zidărie protejată de țigle, denivelată: în prima porțiune se află montată ușa pietonală de acces spre curte, în cea de a doua, golul dreptunghiular al porții carosabile în două canaturi din lemn (scânduri dispuse vertical). În interior încăperile au tavan. Casa dispune de două pivnițe paralele: o pivniță aflată la un nivel superior, acoperită cu grinzi de lemn; alta, la un nivel inferior, cu boltă semicilindrică perpendiculară pe stradă.

Str. Mihai Viteazul nr. 42

Datare: sfârșitul sec. XVIII; 2/2 sec. XX.

Casă de factură rurală cu două corpuri, dispuse în continuare pe limita din stânga a parcelei. Fațada este total remodelată, aici remarcându-se cele patru lezene care articulează clădirea. Ferestrele moderne (2 ochiuri) sunt dispuse în ritmul 2+1. Streașina este profilată, iar acoperișul este realizat în patru ape. Spre dreapta, împrejmuirea protejată de streașina profilată extinsă până în această zonă, adăpostește golul porții în arc mâner de coș. Poarta carosabilă în două canaturi este realizată din scânduri dispuse vertical. În camerele dinspre stradă există tavan drept. În a patra încăpere spre curte s-a păstrat un tavan cu stucatură patrulebată. Încăperea următoare avea inițial o vatră. Există o pivniță în partea din spate a corpului A și o alta la corpul B cu acces în spatele acestui corp, spre curte. Aici prima travee este boltită în dublă curbură, apoi longitudinal, semicilindric.

Str. Mihai Viteazul nr. 43

Dată: 2/2 sec. XIX

Corpul principal dreptunghiular este dispus pe dreapta parcelei. Pe partea din stânga se află un corp parazită. Fațada este organizată în două axe, ferestrele dreptunghiulare sunt prevăzute cu ancadrame din tencuială evazate în partea superioară și cu pervazuri; deasupra ferestrelor sprâncenele sunt în formă de meandre semicirculare. Obloanele sunt moderne, inestetice. Deasupra cornișei protejate de țigle, frontonul este trapezoidal prevăzut cu o lucarnă de pod dreptunghiulară; acoperișul în două ape, teșit spre stradă are coama perpendiculară pe fațadă. Cornișa se extinde asupra împrejurii din zidărie față de care este adosat spre curte corpul B. Poarta este dreptunghiulară, metalică, modernă, inestetică. În curte la corpul A se sesizează o lucarnă de ridicat marfa (databilă în anii de după 1970). Încăperile au tavan. Pivnița este plasată în jumătatea din spate a corpului A: o travee este boltită semicilindric, urmată în spate de un tavan din bârne de lemn.

Str. Mihai Viteazul nr. 47

Dată: începutul sec. XX

Casă cu planul în L (p+1). Aripa de pe dreapta parcelei nu exista la sfârșitul sec. al – XIX - lea. Fațada organizată pe 1+3 axe la parter, și 4 axe la etaj. Primul ax de la parter, în stânga, este reprezentat de golul în arc semicircular al porții carosabile executată din lemn și grilaj metalic. Este o poartă tipică pentru o construcție de început de secol XX. Ferestrele, trei la parter și patru la etaj, sunt dreptunghiulare (2+2 ochiuri), cele de la parter fiind prevăzute cu ruloari moderne. Acoperișul este în patru ape, iar coama paralelă cu fațada. Pe acoperiș, spre stradă, apar două lucarne semicirculare din tablă. Accesul în curte se face prin gangul îngust, boltit. În curte, în partea din spate a curții, se află o cursivă de lemn deservită de o scară în două rampe din același material.

Str. Mihai Viteazul nr. 48. Școala generală Báthory István.

Inaugurată la 12 aprilie 1909

La sfârșitul secolului al XIX-lea, o amplă parcelă de teren aparținea mănăstirii; pe o parte a acestui teren, delimitată de strada M. Viteazul, zidul de incintă și mănăstire, aliniată la frontul străzii, a fost construită Școala ungurească (romano – catolică), sfințită în a doua zi de Paști, în 12 aprilie 1909. Inițial Școala generală a avut doar două săli mari de clasă (*Medgyesi Ujság*, 18.04.1909).

Edificiul actual se prezintă format din trei corpuri de clădire: A și C unite prin corpul de legătură B. Corpul A, situat înspre mănăstire, este cel inițial, mai vechi. Este o construcție cu fațada lungă organizată pe 7 axe. Ferestrele sunt dreptunghiulare (4+2 ochiuri) unite printr-un solbanc. Parapetul le este decorat cu un motiv realizat în relief din tencuială (partea inferioară în formă de meandru) Ancadramentele sunt încoronate cu antablamente deasupra cărora se află frontoane triunghiulare. Sub streșină

este plasată o inscripție cu firma școlii, iar deasupra se află acoperișul în două ape, coama fiind paralelă cu fațada. Fațada este apareiată cu brâie horizontale. Corpul B are fațada la stradă organizată în 3+3 axe, pe flancuri, iar după primele trei axe apare câte o lezenă bosată. Ferestrele sunt moderne (2+2 ochiuri), iar acoperișul, denivelat față de clădirile din flancuri, este în două ape cu coama paralelă cu fațada. Și corpul C este dispus la stradă cu latura mai lungă; are patru axe (4 ferestre ale demisolului și tot atâtea ale parterului, acestea având 2+2 ochiuri) moderne. Acoperișul este identic ca dispoziție cu cel al corpului B. Pivnița cu planșeu de beton se află sub corpul C, spre curte; corpurile A și C au târnaț (pidvor) din lemn pe picioare din zidărie

Str. Mihai Viteazul nr. 50

Dată: 1920 - 1930

Clădire cu planul în L (s+p+1), situată la intersecția cu str. După zid. Spre strada M. Viteazul, în dreapta se află accesul pietonal, o ușă cu un singur canat suprapus de o supralumină. Alături, spre stânga situația pare destul de confuză, apare o nișă oarbă având deasupra o supralumină: este posibil ca aici un acces inițial mai amplu să fi suferit unele modificări ulterioare. Urmează trei ferestre prevăzute doar cu pervazuri (2+2 ochiuri), dar protejate prin obloane realizate din șipci reglabile. În fine, pe colțul clădirii apare un bowindow cu trei laturi, pe cele centrale evidențindu-se câte o fereastră înaltă (6+4 ochiuri) cu parapetul decorat cu o casetă cu motive geometrice în relief. Un brâu dublu profilat separă parterul de etaj, unde ferestrele în ritmul de 1 + 3 (acestea cu 2+2 ochiuri) + 1 (3 + 3 ochiuri) sunt unite prin solbanc, parapetele fiindu-le decorate prin motive ample de meandre unghiulare și cu stele în patru colțuri. Spre strada După zid apar câte trei axe, ferestrele fiind identice. Tot aici, amenajată în împrejmuirea din zid, se află o poartă dreptunghiulară carosabilă realizată din scânduri dispuse orizontal. Acoperișul prezintă spre stradă trei lucarne dreptunghiulare plate de tip ochi.

Str. Mihai Viteazul nr. 55

Dată: în jur de 1800

Casă compusă din două corpuri de clădire dispuse în continuare pe dreapta parcelei, A (s+p), B - acesta nu exista la sfârșitul sec. XIX; transversal, în spate, se situează corpul C o construcție provizorie din lemn. Fațada ne prezintă o clădire de factură rurală care a suferit unele transformări. Ne referim la golul porții, în prezent dreptunghiular care, probabil, inițial a fost în arc. Spre dreapta, corpul A, cu trei ferestre (2+2 ochiuri), ancadramente din tencuială și obloane din șipci reglabile, iar în treimea superioară cu obloane pline. Deasupra ferestrelor se prezintă pinionul trapezoidal prevăzut cu două lucarne mici, dreptunghiulare. Acoperișul este în două ape, teșit spre stradă, coama perpendiculară pe fațadă; spre curte, pe acoperiș apar două lucarne triunghiulare. Încăperile din interior au tavan. Pivnița este dispusă paralel cu fațada la stradă, fiind boltită semicilindric. La corpul A, în curte la nivelul solului, încastrată în perete, se observă existența unei nișe cu un ancadrament de piatră în stilul Renașterii

ce provine fie de la o ușă, fie de la o piatră funerară (2/2 sec. XVI – începutul sec. XVII).

Str. Mihai Viteazul nr. 57

Datare: 1/2 sec. XIX

Corpul de clădire A, dispus în forma literei L, cu cele două aripi aproximativ egale, este situat pe dreapta parcelei. În continuare, pe dreapta, se află corpul B. Fațada ne prezintă o clădire care are în stânga o împrejmuire în care este practicat golul porții în arc mâner de coș. Corpul A propriu-zis este marcat pe flancuri cu lezene canelate, urmate de trei ferestre (2+2 ochiuri) încadrate de ancadramente încheiate în partea superioară cu frontoane triunghiulare. Acoperișul în patru ape cu coama perpendiculară pe fațadă, prezintă spre stradă o lucarnă circulară din tablă. Poarta de acces în curte este carosabilă cu un singur canat în care este practică o ușă pietonală. Sub ambele corpuri se află pivnițe boltite semicilindric: în corpul A în spate, este dispusă transversal, iar în corpul B longitudinal.

Str. Mihai Viteazul nr. 59

Datare: 2/2 sec. XIX

Fațadă organizată în două axe: ferestre dreptunghiulare (4+2 ochiuri), ancadramente cu colțurile superioare evazate, pervazuri, obloane din șipci reglabile. Flancurile clădirii au bosaje, paramentul este apareiat cu brâie orizontale. Deasupra unui brâu profilat, protejat cu țigle, apare frontonul trapezoidal, lucarnă dreptunghiulară, acoperiș în două ape teșit spre stradă; coama acoperișului este perpendiculară pe fațadă. Spre stânga față de corpul clădirii se află împrejmuirea în care este practicat golul dreptunghiular al porții carosabile, în două canaturi cu supralumină realizată din grilaj de lemn.

Str. Mihai Viteazul nr. 61

Datare: 1/2 sec. XIX

Clădire de tip rural situată la intersecția cu strada Azilului. Se remarcă în partea stângă (sud) faptul că împrejmuirea din zidărie oferă spațiu pentru două accese: golul în arc mâner de paner al porții, alături cu o ușă pietonală. Casa cu o fațadă marcată de lezene bosate, prezintă trei axe cu ferestre dreptunghiulare, tradiționale (4+2 ochiuri) cu deschidere spre exterior. Urmează spre partea superioară o cornișă protejată de țigle, deasupra căreia se află frontonul trapezoidal cu două lucarne dreptunghiulare mici. Acoperișul în două ape este teșit spre str. M. Viteazul și are coama perpendiculară pe aceasta. Spre curte sesizăm lucarne triunghiulare. Poarta carosabilă este din lemn cu canaturile decorate cu motive de casete, iar în segmentul de cerc din partea superioară cu motive radiale și verticale. Și ușa dreptunghiulară de acces pietonal are două canaturi din lemn de mai mici dimensiuni. Interioarele au tavan. Pivnița este boltită de-a lungul str. Azilului.

Str. Mihai Viteazul nr. 63. Internat pt. școlari patronat de Forumul german

Datare: sec. XIX; modificări radicale după 1990

Corp de clădire aproximativ pătrat ce încalcează zidul de incintă (s+p+M), plasat între străzile Azilului și Titulescu. Partea inițială a casei se afla doar în interiorul zidului. Deoarece este mult modificată, inclusiv prin adaosuri recente precum cele patru lucarne ample ale mansardei, în interior încăperile având tavan, interes prezintă mai ales, pivnița: este situată înspre interiorul zidului și alipită acestuia, fiind boltită semicilindric.

Str. Petöfy Sándor

Stradă ce făcea legătura dintre partea vestică a incintei și piața centrală a localității. Pe această stradă se afla traseul unui braț al pârâului Moșna, care se vărsa în râul Târnava Mare.

Str. Petöfy Sándor nr. 1

Datare: sec. XVIII; sfârșitul sec. XIX

Două corpuri de clădire dispuse pe laturile lungi ale unei parcele care este orientată cu latura estică (scurtă) spre Piața Ferdinand. Fațada corpului A (s+p) prezintă spre piață trei ferestre dreptunghiulare (2+2 ochiuri) prevăzute cu solbanc, ancadramente și frontoane triunghiulare în partea superioară. Sub fereastra centrală s-a practicat o deschidere spre una din camere unde funcționează un magazin. Subsolul existent dedesubtul acestui magazin este amenajat, de asemenea, într-un spațiu comercial. Din dispoziția antablamentului ce se suprapune frontoanelor de ferestre se poate sesiza faptul că, fațada a fost remodelată cândva spre finele secolului al XIX-lea. Fațada laterală dinspre str. Petöfy, prezintă șapte axe (ferestre dreptunghiulare cu 4+2 ochiuri), soclul având mai multe deschideri dreptunghiulare ale pivniței. Se poate constata și aici că, inițial existau două clădiri: în acest sens se observă cezura acoperișului în trei ape, spre piață, strada alăturată și curte. Ambele încăperi menționate, atât camera la stradă cât și subsolul au bolți: în subsol boltă semicilindrică cu penetrații, iar deasupra, camera are boltă semicilindrică cu penetrații unghiulare și stucaturi. Alături o altă cameră este prevăzută cu tavan. Corpul B (s+p) dinspre str. Petöfy are patru axe la parter (a treia obturată) și trei la etaj. Primele două ferestre de la parter sunt identice (4+2 ochiuri) cu deschidere spre exterior, a treia fiind protejată de obloane cu șipci reglabile. Ferestrele etajului (2+2 ochiuri) sunt prevăzute cu pervazuri. Paramentul este apareiat cu bosaje dreptunghiulare aleatorii la nivelul parterului. Axul porții face parte din casa de la nr. 1 A. Acoperișul ridicat deasupra unei streșini profilate are două ape, coama fiind paralelă cu fațada. La acest corp camerele sunt prevăzute cu tavan, iar subsolul este boltit semicilindric.

Str. Petöfy Sándor nr. 1 A

Dată: sec. XX

Corp dreptunghiular (p), pe latura lungă, la stradă a parcelei. Fațadă alungită în zece axe (1+1+1+1+4+1+1), în care după poartă, primul, al doilea și al treilea ax sunt constituite de uși rezultate ca transformări ale unor ferestre inițiale. Ferestrele păstrate sunt dreptunghiulare (2+2 ochiuri), iar paramentul este apareiat identic cu corpul B al clădirii anterioare. Încăperile au tavan. Nu are subsol.

Str. Petöfy Sándor nr. 2

Dată: 1/4 sec. XIX; 4/4 sec. XIX

Clădire formată din două corpuri dispuse pe o parcelă trapezoidală. Inițial a fost o casă de factură rurală, partea mai veche păstrată fiind corpul din stânga, B (s+p) Fațada acestui corp este organizată în două axe, o ușă de factură recentă rezultat al modificării unei ferestre și o fereastră (4+2 ochiuri) prevăzută cu ancadrament și pervaz. Flancurile clădirii păstrează fragmentar două lezene. Deasupra golurilor de la parter apare o cornișă protejată de țigle care se extind și peste împrejmuirea din zidărie în care este practicat golul în arc aplatizat al porții. Poarta este inestetică, carosabilă din metal cu supralumină din plasă de sârmă. Frontonul trapezoidal are o lucarnă mică, dreptunghiulară de pod. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Tavan în încăperi. Corpul A, mai recent, prezintă o fațadă în patru axe. Deasupra soclului profilat în partea superioară, pe care apar patru goluri de pivniță sunt dispuse cele patru ferestre, grupate câte două. Acestea (2+2 ochiuri) sunt dreptunghiulare, au ancadramente, pervazuri și cornișe; flancurile corpului A și spațiul de după prima și a treia fereastră sunt prevăzute cu bosaje aleatorii. Streașina este profilată, acoperișul în două ape având coama paralelă cu fațada. Spre curte pinionul triunghiular este prevăzut cu o lucarnă mare suprapusă de alte două mai mici, toate dreptunghiulare. Încăperile au tavan, iar pivnița situată în dreapta are o travee boltită semicilindric.

Str. Petöfy Sándor nr. 3

Dată: în jur de 1800

Clădire de factură rurală compusă dintr-un corp dispus pe latura stângă a parcelei. Fațada este organizată în trei axe. Ferestrele în număr de trei (4+2 ochiuri) sunt prevăzute cu pervazuri. Deasupra ferestrelor apare o cornișă protejată de țigle suprapusă de frontonul trapezoidal cu două lucarne de pod ovale. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Spre stânga apare împrejmuirea din zidărie în care este practicat golul în arc mâner de coș al porții. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn (scânduri dispuse vertical), iar în canatul din stânga este realizată o ușă pietonală.

Str. Petöfy Sándor nr. 5

Datare: în jur de 1800

Clădire de factură rurală compusă din două corpuri dispuse pe laturile parcelei. Fațada corpului A (stânga) este organizată în două axe, ferestrele fiind protejate de obloane din șipci reglabile. Acoperiș în patru ape (țigle moderne) cu o lucarnă triunghiulară spre stradă. Corpul B (dreapta) o fostă anexă, are de asemenea două ferestre cu obloane identice. Aici acoperișul într-o apă spre stradă și alta spre curte, prezintă o lucarnă identică cu cea de pe corpul A. Între cele două corpuri se află împrejmuirea din zidărie, protejată de țigle, în care este practicat golul în arc mâner de coș al porții. Poarta este carosabilă cu două canaturi iar în canatul din stânga este realizată o ușă pietonală.

Str. Petöfy Sándor nr. 7

Datate: 4/4 sec. XIX

Clădire cu planul în L, cu latura lungă dispusă spre stradă (s+p). Fațada este eclectică, organizată în 6+1 axe. Soclul este prevăzut cu răsufătoare de pivniță dreptunghiulare (a treia și a patra sunt mai mari), deasupra cărora parapetul ferestrelor este compartimentat în continuarea ancadramentelor. Ferestrele sunt dreptunghiulare, mari (2+2 ochiuri), au ancadrame și frontoane triunghiulare în partea superioară. Spre dreapta, axul porții delimitat prin lezene, cuprinde golul în arc semicircular în care este amplasată poarta din lemn masiv în două canaturi. Deasupra streșinii profilate, subliniată printr-o friză de mici denticule, acoperișul este în două ape cu coama paralelă cu fațada. Gangul porții are două travee boltite în cruce (sfârșitul sec. XIX), iar încăperile sunt prevăzute cu tavan. Pivnița are planșeu drept.

Str. Petöfy Sándor nr. 10

Datate: sfârșitul sec. XIX

Clădire situată pe o mică parcelă trapezoidală pe care o ocupă aproape în întregime: doar o mică curte interioară este decupată pe latura stângă a acestei parcele. Fațadă eclectică compusă din 1+2+2 axe. În stânga clădirii apare o ușă pietonală, înaltă și îngustă, prevăzută cu o decorație eclectică de sfârșit de sec. XIX, grilaj metalic și supralumină vitrată. Ferestrele dreptunghiulare (2+2 ochiuri) au ancadrame, iar acoperișul în două ape este prevăzut spre stradă cu două lucarne dreptunghiulare plate acoperite prin rupere de pantă. Gangul de acces este îngust, are tavan. În traveea mediană a casei se află o pivniță longitudinală, boltită semicilindric. Provine probabil de la o casă mai veche.

Str. Petöfy Sándor nr. 12

Dată: 1/2 sec. XIX; 2/2 sec. XX

Clădire inițial de factură rurală, compusă din două corpuri dispuse pe latura din dreapta parcelei. Fațada este modernizată, are două ferestre ample cu trei respectiv cinci canaturi. Frontonul trapezoidal original a suportat intervenții, este încă prevăzut cu două lucarne dreptunghiulare de pod unite prin solbanc. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Spre stânga se plasează împrejmuirea din zidărie protejată de țigle, în care este practicat golul dreptunghiular al porții. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn, iar în canatul din dreapta se află o ușă pietonală. Poarta este prevăzută cu supralumină. Camerele sunt dispuse în anfiladă, tip vagon, au tavan. În corpul din față se află o pivniță boltită semicilindric până la stradă.

Str. Petöfy Sándor nr. 13

Dată: 2/2 sec. XIX ?; sec. XX

Clădire de plan dreptunghiular dispus pe latura stângă a parcelei. Fațada este organizată în patru axe (1+2+1). Ferestrele sunt plasate în flancuri, central fiind dispuse două uși (inițial ferestre), toate deschiderile fiind protejate de obloane din șipci reglabile; axele sunt separate prin lezene. Deasupra acestora apare o cornișă protejată de țigle care se extinde și peste împrejmuirea din zidărie în care este practicat golul amplu, dreptunghiular, cu colțurile superioare rotunjite al porții. Fronton în formă de trapez neregulat, prevăzut cu patru lucarne de pod dreptunghiulare, cu pervazuri și obloane; Acoperișul în două ape prezintă o amplă teșitură spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațada. Poarta este foarte lată, carosabilă cu trei canaturi din lemn, iar canatul din stânga se constituie într-o ușă pietonală. Încăperile au tavan – inițial a existat un tavan de scânduri montat pe bârne și rabiț. Pivnița se dezvoltă spre curte, dar nu ajunge până la stradă, fiind boltită semicilindric. În dreapta parcelei se situează zidul cetății.

Str. Petöfy Sándor nr. 14

Dată: 1/2 sec. XIX; sec. XX

Clădire cu planul în L, cu latura lungă dispusă pe latura din stânga parcelei. Spre stradă, casa care înglobează parțial și construcția de pe o parcelă inițială (vezi planul de la sfârșitul sec. XIX) pe care o împarte cu casa de la nr. 16. Fațada foarte lungă prezintă în stânga ferestre tradiționale (4+2 ochiuri) prevăzute cu pervazuri, paramentele și supraportele fiind decorate cu câte o casetă realizată din tencuială. Un ax a fost transformat într-un acces în magazin. Urmează axul porții în arc semicircular: poarta este carosabilă, formată din două canaturi din lemn, iar în canatul din dreapta este practicat o ușă pietonală. La nivelul solului apar, de o parte și alta gangului, două distanțiere din piatră. Spre dreapta, urmează trei ferestre ample, protejate de rulouri; sunt prevăzute cu ancadramente profilate cu ecusoane centrale, pervazuri, paramente decorate identic cu primele. Streașina este profilată, iar acoperișul, în forma actuală este unificat cu cel al

casei nr. 16, fiind în două ape spre stradă. Inițial, probabil, au existat două clădiri (în flancuri) cu acoperiș în patru ape (actualele nr. 14 și 16), iar acoperișul unei clădiri situate între cele două a fost remodelat. Magazinul de la stradă are un tavan fals din rigips, iar restul încăperilor, dispuse sistem vagon au tavan. În curte, cu acces în spate, în partea dreaptă se ajunge la pivnița longitudinală boltită semicilindric și care ajunge la stradă. În spate, fostul grajd este transformat în casă.

Str. Petöfy Sándor nr. 16

Datare: 1/2 sec. XIX

Două corpuri de clădire la stradă, practic, împarte cu casa nr. 14 o clădire inițială. Fațada este decorată identic cu partea stângă a casei precedent. Ferestrele corpului din stânga sunt mai noi, cu 2+2 ochiuri, iar cele din dreapta, tradiționale cu 4+2 ochiuri, cu deschidere spre exterior. Gangul porții este în arc mâner de coș, având la nivelul solului distanțiere din piatră. Poarta este carosabilă, formată din două canaturi de lemn, în stânga ușă pietonală. Acoperiș unificat cu edificiul anterior; lucarnă în arc semicircular din metal. În interior, în corpul din stânga, camerele au tavan simplu. Pivnița este boltită semicilindric longitudinal în traveea a doua din spate a corpului din stânga.

Str. Petöfy Sándor nr. 18

Datare: 1/4 sec. XIX; 4/4 sec. XIX

Clădire de factură rurală compusă dintr-un corp principal dispuse pe latura stângă a parcelei, urmat de alte două corpuri secundare. Fațada este organizată în 2+1 axe. Ferestrele în număr de 2+1 sunt dreptunghiulare (4+2 ochiuri), au ancadrame, pervazuri și cornișe drepte. Fereastra din dreapta este rezultatul unei intervenții asupra clădirii și corespunde împrejmuirii inițiale. Flancurile corpului propriu-zis și spațiul dintre ferestre este marcat de lezene. Deasupra ferestrelor apare o cornișă protejată de țigle care se regăsește și peste împrejmuirea din zidărie din dreapta în care este realizată fereastra menționată, precum și golul dreptunghiular ușor arcuit, al porții. Fronton trapezoidal asimetric prevăzut cu două lucarne pătrate de pod între care este amplasat un medalion profilat. Acoperișul, unit cu cel al casei cu nr.20, într-o apă, dar în două trepte spre curte, este teșit spre stradă, coama comună fiind perpendiculară pe fațadă. Poarta este cu două canaturi din lemn, scânduri dispuse orizontal.

Str. Petöfy Sándor nr. 20

Datare: 1/4 sec. XIX; 4/4 sec. XIX

Clădire de factură rurală dispusă pe latura din stânga parcelei, adosată casei nr. 18. Fațada este organizată în trei axe, primul constând dintr-o lărgire a clădirii în direcția curții; astfel s-a realizat încă o încăpere, iar fereastra a fost deschisă în împrejmuirea din zidărie în care este realizat golul în arc aplatizat al porții. Ferestrele sunt dreptunghiulare (2+2 ochiuri) având ancadrame profilate. Deasupra ferestrelor apare o cornișă protejată

de țigle care se extinde și peste împrejmuirea porții. Frontonul este trapezoidal asimetric și este prevăzut cu două lucarne de pod identice cu cele ale casei precedente. Acoperișul cu rupere de pantă spre curte este teșit spre stradă. Coama comună cu acoperișul casei de la nr. 18 este perpendiculară pe fațadă. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn, iar în canatul din dreapta este practică o ușă pietonală. Încăperile au tavan. Pivnița plasată longitudinal este boltită semicilindric din cărămidă.

Str. Petöfy Sándor nr. 22

Dată: 1/2 sec. XIX

Clădire de factură rurală compusă dintr-un corp dreptunghiular dispus pe latura dreaptă a parcelei. Fațada este organizată în două axe. Ferestrele în număr de două (2+2 ochiuri) sunt protejate de rulouri inestetice. Între axe se află lezene duble cu bosaje dreptunghiulare. Deasupra ferestrelor apare o cornișă protejată de țigle care se extinde și peste împrejmuirea din zidărie în care este realizat golul în arc mâner de coș al porții. Frontonul este trapezoidal și este prevăzut cu o lucarnă de pod dreptunghiulară. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn, iar în canatul din dreapta este practică o ușă pietonală. Încăperile din interior sunt dispuse în continuare (sistem vagon). Pivnița se întinde până la stradă.

Str. Petöfy Sándor nr. 24

Dată: 1/2 sec. XIX

Casă situată alături de zidul cetății. Clădire de factură rurală compusă dintr-un corp și o anexă dispuse pe latura din dreapta a parcelei. Fațada este organizată în 2+1 axe. Ferestrele în număr de trei sunt moderne, dreptunghiulare în două canaturi, protejate fiind prin rulouri inestetice. Deasupra ferestrelor apare o cornișă protejată de țigle care se extinde și peste împrejmuirea lungă din zidărie în care este realizat golul în arc aplatizat al porții. Frontonul trapezoidal este prevăzut cu două lucarne de pod, dreptunghiulare cu ancadramente. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn (decor de casete), iar în canatul din dreapta este practică o ușă pietonală. Se remarcă streșina lată spre curte a casei. Camerele sunt dispuse în anfiladă și au tavan. În cea de a doua parte a curții, sub două bucătării și o cameră, se află pivnița ce formează o amplă travee transversală.

Str. Petru Rareș

Stradă de legătură între străzile Honterus și Mihai Viteazul situată în exteriorul fortificațiilor Castelului, în partea de nord. La 13 februarie 1908 *Magistratul orașului* hotărăște pavarea străzii și amenajarea trotuarului (*Medgyesi Ujság*).

Str. Petru Rareș nr. 4

Dată: mijlocul sec. XIX; începutul sec. XX

Corp de clădire (s+p), planul în L, latura lungă la stradă, cea scurtă pe dreapta parcelei. La sfârșitul sec. XIX la stradă exista doar latura scurtă din brațul de pe dreapta parcelei, frontul nu era continuu. În prezent, casa are cinci axe la stradă, pivnița fiind situată sub cele două axe din dreapta. Primele trei ferestre din stânga au câte 3+3 ochiuri, ultimele două – 2+2 ochiuri. Toate ferestrele sunt protejate de obloane pline din lemn. O singură răsuflătoare de pivniță pe soclu, sub cele două ferestre din dreapta. Acoperișul are patru ape, coama fiind paralelă cu strada. Poarta îngustă, pietonală este amenajată într-o îngrăditură din zidărie protejată de țigle. Interioarele au tavan. Accesul în pivniță se face din curte, în dreapta, sub o arcadă; boltirea în subsol este semicilindrică, perpendicular pe stradă.

Str. Petru Rareș nr. 6

Dată: 4/4 sec. XVIII – 1/4 sec. XIX

Casă cu planul în L, aripa lungă ridicându-se pe latura din dreapta parcelei. La sfârșitul sec. XIX planul prezenta un braț transversal în limita din spate a parcelei. Casa (s+p) are aspectul unei clădiri de tip rural, fațada fiind organizată în 1+2 axe, cu mențiunea că cele două axe par dezaxate față de corpul principal. În stânga, plasată într-o împrejmuire din zidărie, se află poarta al cărui gol este în arc semicircular. Spre dreapta, apar două ferestre dreptunghiulară cu ancadrame înguste din tencuială, prevăzute cu pervazuri și obloane din șipci reglabile. Urmează o streșină profilată protejată de țigle; aceasta se prelungește și asupra împrejuririi porții. Frontonul trapezoidal prezintă două lucarne circulare, iar acoperișul în două ape cu coama perpendiculară pe stradă este teșit în această direcție. Accesul în curte se realizează prin poarta carosabilă executată din scânduri. În curte remarcăm existența a trei ferestre tradiționale (6 ochiuri). În încăperi este tavan, iar dintre elementele de tâmplărie menționăm două uși baroc tardiv (4/4 sec. XVIII). Există pivniță pe toată lungimea clădirii până în limita din spate a curții. În față pivnița este surpată, iar partea din spate este boltită semicilindric.

Str. Petru Rareș nr. 8

Dată: 2/2 sec. XIX; 1/4 sec. XX

Corpul A (s+p) are planul aproximativ în L, cu aripa lungă pe latura dreapta parcelei. Față de dispoziția de la sfârșitul sec. XIX planul apare ca total refăcut. Corpul B se situează transversal, în limita din spate a parcelei. Fațada este compusă din patru axe (1+3 – acestea în ritm aleatoriu): în stânga se plasează axul porții urmat de 1+2 axe reprezentate de ferestrele dreptunghiulare protejate de obloane din șipci reglabile. Sub acestea, pe soclu, se află două răsuflătoare de pivniță. Deasupra streșinii profilate se ridică acoperișul în patru ape. Poarta este amplă, carosabilă, cu o ușiță pietonală în canatul din dreapta. Încăperile din interior au tavan. Pivnița, lungă, extinsă până la stradă, este boltită semicilindric.

Str. Petru Rareș nr. 9

Datare: 1/4 sec. XX?

Casă de colț cu planul în L, latura lungă fiind dispusă spre str. Gh. Doja. Fațada este total remodelată, spre str. Petru Rareș apar 2+1+1+1 axe, ferestrele având 2+2 ochiuri (primele trei cu ruloari moderne), iar ușa de acces este pietonală în două canaturi cu supralumină. Pe soclu, sub axa din dreapta, apare o răsuflătoare de pivniță. Acoperișul este în câte două ape spre fiecare fațadă (de pe cele două străzi) cu coama paralelă față de acestea. Gangul de acces este tăvănit, la fel ca și interioarele. Pivniță există sub ambele aripi ale clădirii, bolta fiind semicilindrică. Pe latura lungă, în pivniță se semnalează numeroase fragmente de zidărie din piatră.

Str. Petru Rareș nr. 10

Refăcută la începutul sec. XX

Două corpuri: A de plan pătrat (coama acoperișului paralelă cu strada), corp B - o magazie, pe dreapta parcelei, în curte. Fațada organizată în 1+3 axe dispuse în ritm aleatoriu. Primul ax este cel al porții carosabile, unde în canalul din stânga se află o ușiță pietonală. Spre dreapta, corpul de clădire propriu-zis are un soclu marcat de o răsuflătoare de pivniță de formă pătrată. Ferestrele sunt dreptunghiulare, tradiționale cu șase ochiuri; ancadramentele din tencuială sunt bosate. Streașina este profilată, acoperișul fiind în două ape cu coama paralelă cu fațada. Încăperile corpului A au tavan. Subsolul existent sub corpul A este boltit semicilindric, paralel cu strada.

Str. Petru Rareș nr. 11

Datare: 1/2 sec. XIX; 2/2 sec. XX

Trei corpuri dreptunghiulare dispuse pe latura din stânga parcelei. Spre stradă corpul A (s+p) cu fațada organizată pe 2+1+1 axe. În stânga se află grupate două ferestre (dedesubt, între ele, o răsuflătoare de pivniță), urmate de încă una – toate fiind moderne, în două canaturi. Spre dreapta față de clădire, se află o împrejmuire din zidărie cu o poartă din scânduri montată într-o deschidere în arc mâner de coș. Streașina clădirii se extinde și asupra împrejmuirii (aici este protejată de țigle). În curte pe acoperișul corpului B se sesizează existența unei lucarne pentru ridicat marfă. Tot aici se află un adaos executat în partea superioară din lemn (corp C - 2/2 sec. XX). Camerele din interior au tavan. Sub corpul A se află o pivniță boltită semicilindric.

Str. Petru Rareș nr. 13

Datare: sec. XIX; refăcută în jur de 1900

Două corpuri de clădire pe cele două laturi ale parcelei (A, mai lung situat în stânga, în dreapta fiind plasat corpul B) separate printr-un gang de acces acoperit cu bârne. Fațada este puternic remodelată cu patru ferestre dreptunghiulare (2+2 ochiuri) la corpul A, celelalte două de la corpul B,

fiind tradiționale cu 6 ochiuri, ancadramentele fiind databile în jurul anului 1900. Între cele două grupuri de ferestre se află deschiderea gangului porții, în partea superioară arcul fiind aplatizat. Poarta amplă, carosabilă, prezintă în partea stângă o ușă carosabilă. Acoperișul este în mai multe ape, spre stradă coama fiind paralelă cu fațada. Interioarele sunt tăvănuite. Pivnița corpului B are boltă semicilindrică. La corpul A apar două pivnițe juxtapuse boltite semicilindric, scurte, care nu ajung până la stradă.

Str. Petru Rareș nr. 15

Dată: 4/4 sec. XIX; sec. XX

Două corpuri: A cu planul în L, latura lungă pe dreapta parcelei și B, în spate, transversal (acesta nu exista la sfârșitul sec. XIX). Fațada corpului A este organizată pe 1+2+1 axe. Aspectul acestei fațade seamănă cu o casă de tip rural dar care a fost modernizată: astfel, în stânga se află împrejmuirea în care este realizat gangul porții, cu deschiderea în arc mâner de coș. Axul respectiv este modelat prin ancadramente, casete, bosaje. Spre dreapta ferestrele dreptunghiulare, înalte (2+2 ochiuri) au ancadramente, pervazuri și cornișe, iar parapetele sunt decorate cu motive de semibaluștri. Dedesubt, soclul prezintă sub fiecare fereastră câte o răsuflătoare dreptunghiulară. Cornișă puternic profilată deasupra căreia apare frontonul trapezoidal prevăzut cu două lucarne dreptunghiulare. Acoperișul este în două ape, coama fiind perpendiculară pe fațadă, teșită spre stradă. Interioarele au tavan. Pe latura scurtă la stradă, paralel cu fațada, se află o pivniță boltită semicilindric. O altă pivniță, probabil mai nouă, cu boltă aplatizată există sub latura lungă.

Str. Petru Rareș nr. 16

Dată: 4/4 sec. XIX

Casă (s+p+m parțial) cu planul în L, latura lungă pe stânga și cu o ripă scurtă transversală în limita din spate a parcelei. Fațada este organizată pe 3+1 axe. În stânga, se află cele trei ferestre ample (4+4 ochiuri, deschidere interior-exterior) curbate în partea superioară, fragment de ornășă bosată în partea superioară, precum și pervazuri. Dedesubt, pe soclul prevăzut cu bosaje apar trei răsuflătoare de pivniță dreptunghiulare. Bosaje de dimensiuni aleatorii sunt practicate pe flancurile ce delimitează cele trei axe. Spre dreapta, într-un gol încoronat de un arc aplatizat se află poarta masivă din lemn, carosabilă, decorată cu casete. Streașina este profilată, iar pe acoperișul în două ape, este amenajată o mansardă prevăzută cu trei deschideri – cea din mijloc în două canaturi, toate fiind protejate de obloane cu șipci reglabile. Partea superioară a mansardei este încununată de un fronton triunghiular, iar acoperișul acesteia este în două ape. Gangul de acces are tavan, arc aplatizat spre curte. Camerele din interior sunt prevăzute cu tavane. Sub clădire se află o pivniță largă, lungă, boltită semicilindric până la stradă.

Str. Petru Rareș nr. 17

Dată: 2/2 sec. XIX, remodelată în sec. XX

Corpul A (s+p) cu planul în L are latura lungă pe dreapta parcelei. În limita din spate se mai află un corp B, situat transversal. Fațada corpului A are 1+3 axe. În stânga se află deschiderea dreptunghiulară a porții practicate într-o împrejmuire acoperită de țigle. Spre dreapta apar trei ferestre (2+2 ochiuri) prevăzute cu pervazuri, ultimele două având și obloane din șipci reglabile. Acoperișul în patru ape prezintă o lucarnă triunghiulară spre stradă. În curte pe latura lungă se află o lucarnă pentru marfă. Încăperile au tavan. O pivniță boltită semicilindric, longitudinal, se află sub latura scurtă, la stradă.

Str. Petru Rareș nr. 18

Dată: sfârșitul sec. XIX

Corpurile A și B sunt dispuse în curte pe latura din stânga parcelei, corpul C fiind plasat transversal. Corpul A spre stradă are fațada în 2+2 axe cu mici răsuflătoare de pivniță la nivelul trotuarului. Ferestrele grupate câte două (2+2 ochiuri) au ancadramente din tencuială și pervazuri susținute de mici consolete. Flancurile clădirii sunt marcate de câte un pilastru bosat; spre dreapta apare împrejmuirea din zidărie protejată de țigle cu deschiderea arcuită a porții carosabile (două canaturi din lemn, în stânga ușă pietonală). Acoperișul este în două ape, coama fiind paralelă cu fațada. Accesul spre curte se face sub o mică porțiune protejată cu grinzi. În pivniță se pătrunde din casă, aceasta fiind dispusă transversal și boltită semicilindric.

Str. Petru Rareș nr. 19 A

Dată: mijlocul sec. XIX; fațada remodelată după 1990

Corpul A are planul în L, cu o latură pe dreapta parcelei. Corpul B se află în continuarea corpului A, la stradă. Fațada are 1+4 axe, fiind mult influențată negativ prin amplasarea rulourilor moderne pe cele patru ferestre. Autentic apare axul cu golul în arc mâner de coș al porții carosabile din lemn (scânduri verticale) care este plasat într-o împrejmuire din zidărie protejată de țigle. Acoperișul în două ape are coama paralelă cu strada. Încăperile au tavan. Sub ambele corpuri se află o pivniță boltită semicilindric.

Str. Petru Rareș nr. 21

Dată: în jur de 1900

Corp de clădire de tip rural cu un volum modest de plan dreptunghiular. Fațada este organizată pe două axe cărora li se adaugă axul din stânga reprezentat de împrejmuirea în care se află golul porții. Ferestrele sunt modificate, au două canaturi și sunt protejate de obloane din șipci reglabile. Flancurile clădirii sunt marcate de bosaje. Pinionul este trapezoidal cu o lucarnă de pod dreptunghiulară. Acoperiș în două ape cu coama perpendiculară pe fațadă este teșit în această direcție. Poarta din

lemn, dreptunghiulară, este carosabilă cu două canaturi. Interioarele au tavan. Pivnița cu acces din bucătărie, boltită semicilindric, este retrasă de la stradă. Clădirea nu apare pe planul de la sfârșitul sec. XIX sub forma actuală.

Str. Petru Rareș nr. 23

Dată: remodelată în 2/2 sec. XX

Casă formată dintr-un singur corp dreptunghiular, plasat la intersecția cu strada Mihai Viteazul. Fațada este total remodelată, cele trei ferestre sunt moderne, în două canaturi. În stânga se află o ușă pietonală în două canaturi. Întreaga fațadă este apareiată cu brâie orizontale. Acoperișul este în patru ape. În interior camerele au tavan. Accesul în pivnița boltită semicilindric se face din bucătărie (4 x 2 m.).

Strada Stephan Ludwig Roth

Fosta *Uliță Noroioasă* în capătul căreia existase o porțiță cu același nume, apărată de un turn. De asemenea, pe această stradă era traseul unui braț al pârâului Moșna după ce traversa Piața Mare (Ferdinand), în direcția unor iazuri. Pârâul a fost deviat în 1908.

Str. Stephan Ludwig Roth nr. 1. Banca Română de Scont. Fostul hotel *La arcașul*

Dată: 4/4 sec. XIX; 1/2 sec. XX

Clădire cu planul aproximativ în formă de L, cu latura lungă pe stânga parcelei. În continuare, spre spate apare un alt corp, de asemenea în L, dar întors, cu latura scurtă transversal în limita din spate. Spre stradă, fațada este dispusă oblic. Fațada clădirii ridicate anterior anului 1895 (cf. planului din acel an) ne este cunoscută din două imagini mai vechi: o ilustrată din jurul anilor 1900 - 1910 și o alta, din perioada interbelică. Ambele imagini ne prezintă o clădire care la etaje are o dispoziție identică cu cea de azi: organizarea fațadei în 2+3+2 axe. În flancuri, ferestrele primului etaj sunt plasate pe un rezalit plat: sunt ferestre înalte (4+4 ochiuri) cu deschidere tradițională, în arc aplatizat în partea superioară, ancadramente profilate. Paramentele ferestrelor cât și friza de sub cornișa ce desparte primul de al doilea etaj sunt decorate cu arabescuri în relief plat. Central, pe o porțiune ușor retrasă, se află două ferestre de o parte și alta unei uși care comunică cu un balcon susținut de console din piatră și prevăzut cu o feronerie elegantă. Atât ferestrele cât și ușa prezintă ancadramente decorate, suprapuse de câte o cornișă dreaptă. Ferestrele celui de al doilea etaj sunt mai mici (4 ochiuri) cuprinse în ancadramente de dimensiunea acelora de la nivelul întâi, arcuite în partea superioară. Cornișa acoperișului este subliniată de o friză cu denticule și susținută de o altă friză, de console, iar pe cornișă apare o balustradă decorativă. Modificările au survenit la nivelul parterului, unde cele patru ferestre au fost transformate în trei vitrine mari protejate de grilaje, respectiv o ușă de acces în bancă. În axul din dreapta se situează gangul porții în arc aplatizat; poarta este

metalică, cu două canaturi; din partea compactă este decupată central o porțiune arcuită, prevăzută cu grilaj de epocă ca de altfel, și supralumina.

Str. Stephan Ludwig Roth nr. 2

Datare: 2/4 sec. XX

Casă cu o fațadă foarte lungă cu un traseu sinuos, compusă din trei corpuri de clădire la stradă (A,B,C văzute dinspre piață) și altele spre curte. În interior se decupează două curți. Studiind planul din 1895, rezultă că primul corp dinspre piața Ferdinand (A) nu exista la acel moment. Elevația corpului respectiv ne prezintă, la parter vitrinele de mari dimensiuni ale librăriei, iar ferestrele de la etaj (șase) sunt toate moderne în trei canaturi. Acces înspre apartamente prin ușa pietonală în două canaturi situată în axul al treilea din cele șapte ale parterului dispuse spre strada Șt. L. Roth. Corpul următor (B) are fațada organizată în șase axe. Pe soclu se disting patru răsuflătoare de pivniță suprapuse de tot atâtea ferestre (4+2 ochiuri) protejate cu obloane din șipci reglabile, urmate de două deschideri ulterioare și inestetice, aparținând unui magazin de papetărie. Primele patru axe sunt delimitate prin lezene, în dreptul următoarelor două paramentul este apareiat prin bosaje plate. La etaj subliniem existența a trei ferestre în arc semicircular protejate de obloane, urmate de alte trei dreptunghiulare în care ancadramentele sunt suprapuse de câte o cornișă dreaptă; aici au apărut și ruloari inestetice moderne. După o frângere a aliniamentului fațadei, urmează corpul C, unde deasupra răsuflătoarelor de pivniță sunt plasate ferestre, trei la număr, identice cu cele de la etaj (4+2 ochiuri). Toate ferestrele cu excepția celei dintâi de la parter sunt protejate de obloane din șipci reglabile, dar ferestrele etajului au ancadramente cu parapete decorate cu arabescuri în relief și cornișe suprapuse de decor stilizat în relief plat. Paramentul parterului este apareiat cu bosaje, la etaj fiind lis.

Str. Stephan Ludwig Roth nr. 3

Datare: mijlocul sec. XIX; reconstrucție din 2/2 sec. XX

Construcție compusă din mai multe corpuri dispuse, atât la stradă, cât și pe partea din dreapta a parcelei și chiar transversal, cu o extindere spre față pe latura stângă. Spre stradă semnalăm o fațadă cu primele două axe din stânga ieșite în față în comparație cu aliniamentul restului casei; volumetria clădirii amintește de edificiile medievale. În consecință, casa are 2+1+4 axe la etaj, aceasta fiind porțiunea nemodificată a edificiului. Ferestrele sunt dreptunghiulare (4+2 ochiuri) cu deschidere tradițională. Parterul a suferit modificări sensibile, aici fiind prezente mari deschideri ale vitrinelor și ușilor de magazin. Sub axele 4 și 5 se află golul în arc semicircular al porții carosabile din metal; jumătatea superioară a porții este formată dintr-un grilaj. Accesul în curte se realizează prin gangul tăvănit. În curte se află o cursivă de lemn cu balustradă din același material, deservită printr-o scară de acces în partea dreaptă realizată în două rampe. Camerele de la etaj au tavan. Pivnița lungă pornită de la stradă este boltită semicilindric pe porțiunea corespunzătoare cursivei. În spate se află alte corpuri de clădire prevăzute cu cursivă pe console de lemn cu parapet traforat. Pe corpul

transversal din spate se află trecerea spre rezerva agricolă (spre str. Kogălniceanu)

Str. Stephan Ludwig Roth nr. 4

mijlocul sec. XIX; remodelări 2/2 sec. XX

Casa este formată din două corpuri principale dispuse la stradă. Corpul A urmează după o frângere a traseului fațadei. Aici parterul a fost remodelat cu trei vitrine dreptunghiulare cu supralumină pătrată. La dreapta acestora se situează golul în arc semicircular al porții carosabile în două canaturi din lemn care asigură accesul în curte și deservește parțial și casa cu nr. 2. Canaturile porții sunt decorate cu casete din lemn, iar supralumina prezintă motivul jumătății de roate cu spițe. Deasupra a două brâie paralele apare etajul, unde cele cinci ferestre sunt identice cu ferestrele dreptunghiulare ale corpului B de la casa nr. 2. Corpul B are parterul modelat cu vitrine identice ca și cele de la corpul A, cu precizarea că în stânga se află o ușă pietonală de acces în spațiul comercial. La etaj apar trei ferestre în arc semicircular, identice cu cele de la casa nr. 2 (corp B). Paramentul parterului este apareiat cu bosaje dreptunghiulare dispuse aleatoriu, iar la etaj este lis. Acoperișul este în două ape spre stradă la ambele corpuri, prevăzut fiind cu două lucarne rotunde din tablă. Gangul porții este tăvănuit. În curte pe latura dinspre stradă se află o cursivă pe bârne din lemn. Accesul la etaj este posibil prin casa scârilor cu trepte din lemn situată în partea dreaptă. În stânga în curte, există un acces la etaj printr-o scară de beton. Față în față cu gangul porții, în curte, se află un corp anexă pe parter. Pivnița este boltită.

Str. Stephan Ludwig Roth nr. 6

Dată: 1/3 sec. XX

Clădire compusă trei corpuri: corpul din stânga A (s+p) de factură rurală prezintă o ușă și o vitrină, ambele dreptunghiulare înguste, protejate de obloane pline din lemn. Deasupra apare un fronton trapezoidal asimetric foarte îngust. Raportată la acoperișul teșit în două ape cu coama perpendiculară pe stradă, fațada pare un adaos în fața casei inițiale. Accesul în curte se face printr-o poartă carosabilă metalică inestetică. Spre dreapta sunt dispuse alte două corpuri, moderne, masive. Primul (B) are fațada în trei axe. Atât la parter cât și la etaj apar deschideri ample de vitrine și uși, respectiv ferestre dreptunghiulare înguste (4+2 ochiuri) grupate câte două. Corpul din dreapta ieșit în afară de la aliniamentul corpului B, are aceeași dispoziție a parterului și etajului, dar are și un atic delimitat în partea inferioară, respectiv superioară, de câte o cornișă protejată de țigle, și care este suprapus de un fronton triunghiular. În timpanul frontonului între două lezene, este amplasată o lucarnă de pod de formă circulară. În interioare încăperile au tavan. Pivnița este acoperită cu bolțișoare. În corpul din dreapta (s+p+1+m) există o scară de acces în mai multe rampe. Aici se află o cofetărie, parterul fiind acoperit cu planșeu pe bolțișoare cu șine. Pivnița de aici are și ea bolțișoare. Din pivnița până în pod există un ascensor pentru marfă.

Str. Stephan Ludwig Roth nr. 7. Restaurantul Pălăniș. Fostul sediu al Asociației meseriașilor

Datare: 1/2 sec. XX

Construcție (s+p+2) de plan dreptunghiular ce ocupă partea dinspre stradă a parcelei. Este o clădire modernă care nu apare în planul din 1895. Parterul are două ample vitrine-uși în trei canaturi care cuprind între ele o vitrină dreptunghiulară. Etajul prezintă șase ferestre dreptunghiulare cu un singur ochi suprapuse de alte șase, pătrate, de asemenea cu un singur ochi. Acoperișul este în două ape cu coama paralelă cu fațada. Interioarele sunt

adaptate necesităților de alimentație publică (scară interioară, sală mare de restaurant la etaj, spații anexă).

Str. Stephan Ludwig Roth nr. 8

Datare: 1/2 sec. XIX; remodelată 1/2 sec. XX

Clădire de factură rurală compusă din două corpuri dispuse pe latura din stânga și din spate a parcelei. Pe fațadă apare în stânga o vitrină dreptunghiulară, amplă, juxtapusă unei uși de acces în spațiul comercial; alături, spre dreapta, o altă vitrină ce aparține unei foste anexe este alipită pe de o parte casei, pe de alta împrejmuirii în care se mai află și deschiderea dreptunghiulară a ușii de acces spre curte. Deasupra vitrinei pinionul trapezoidal este prevăzut cu o lucarnă îngustă, încheiată în unghi. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă.

Str. Stephan Ludwig Roth nr. 9

Datare: 1/2 sec. XIX; remodelată 1/2 sec. XX

Clădire de factură rurală compusă dintr-un corp dispus pe latura din dreapta a parcelei. Pe fațadă apar două vitrine plasate de o parte și alta a ușii. Deasupra vitrinelor apare o cornișă care se extinde și peste împrejmuirea din zidărie, aceasta protejată de țigle, în care este realizat golul în arc mâner de coș al porții. Frontonul trapezoidal este prevăzut cu trei lucarne de pod dreptunghiulare. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn, iar în canatul din dreapta este practică o ușă pietonală. Camerele de la stradă au tavan.

Str. Stephan Ludwig Roth nr. 10

Datare: 2/2 sec. XIX; remodelată 1/2 sec. XX

Clădire de factură rurală (s+p) compusă din trei corpuri dispuse pe latura din stânga a parcelei. Fațada corpului A este organizată în două axe: o ușă dreptunghiulară deservită de două trepte ieșite pe suprafața trotuarului, precum și o fereastră dreptunghiulară, ambele protejate de obloane. Accesul

În interiorul unității de alimentație publică este o creație din anii de după 1990. Deasupra acestor goluri apare o cornișă protejată de țigle care se extinde și peste împrejmuirea din zidărie în care este realizat golul dreptunghiular ușor arcuit al porții. Frontonul trapezoidal este prevăzut cu o lucarnă de pod dreptunghiulară încheiată în unghi și încadrată cu un ancadrament profilat. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Poarta este carosabilă cu trei canaturi din lemn, scândurile fiind dispuse orizontal. Zidul casei are în curte un traseu frânt. În interior, încăperile au tavan.

Str. Stephan Ludwig Roth nr. 11

Datare: sec. XVIII ?; remodelare după 1990

Casă compusă din două corpuri (s+p) dispuse pe partea din dreapta parcelei și unul transversal. Fațada remodelată, prezintă în stânga o poartă dreptunghiulară carosabilă din lemn în trei canaturi, urmată de un spațiu comercial cu acces prin intermediul a trei trepte (ușă modernă), având alături o fereastră cu două canaturi. Sub fereastră se află răsufătoarea pivniței. Încăperile au tavan. Pivnița de la corpul A are acces în spate, în dreapta parcelei; este foarte lungă (cca. 35 metri) și lată de 6,5 metri.

Str. Stephan Ludwig Roth nr. 12. Bar

Datare: în jur de 1800

Clădire de factură rurală compusă din două corpuri dispuse pe latura din stânga parcelei. Fațada este organizată în patru axe (1+1+2). Ferestrele în număr de patru sunt dreptunghiulare (2+2 ochiuri) având deasupra câte o sprânceană profilată dreaptă în centrul căreia este un arc de cerc (acest motiv se repetă și deasupra porții). Deasupra ferestrelor apare o cornișă protejată de țigle. Spre dreapta, se află o împrejmuire în care este realizat golul dreptunghiular al porții. Frontonul trapezoidal este prevăzut cu cinci lucarne de pod ovale, profilate dispuse în două registre (3+2), lucarna centrală inferioară fiind oarbă. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. La nivelul parterului, axele fațadei sunt demarcate prin lezene. Poarta cu două canaturi din lemn asigură accesul într-un gang de unde se pătrunde în curte. Se poate sesiza faptul că acest corp de clădire a suferit o lărgire spre dreapta. Camerele, folosite ca săli pentru bar, au tavan. În partea din spate a casei există pivniță cu acces din curtea Intreprinderii *Medimpact*.

Str. Stephan Ludwig Roth nr. 13

Datare: 1/2 sec. XIX; remodelată după 1990

Clădire de factură rurală compusă din patru corpuri, primele trei fiind dispuse pe latura din dreapta parcelei, iar corpul D, transversal în spate. Fațada este organizată în trei axe (1+2). Se poate constata faptul că fațada a suferit modificări, prin apariția ușii dreptunghiulare înguste. Și cele două ferestre originare au fost înlocuite cu altele cu tâmplărie de tip termopan (4+2 ochiuri). Deasupra ferestrelor apare o cornișă lată, profilată, protejată de țigle care se extinde și peste împrejmuirea din zidărie în care

este realizat golul în arc mâner de coș al porții. Frontonul trapezoidal este prevăzut cu două lucarne de pod în arc semicircular. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn. În curte se observă cele trei corpuri (p), primele două mai vechi cu ferestre tradiționale cu 6 ochiuri. Spre stradă corpul A are subsol parțial, corpul al treilea ceva mai recent, ca și corpul transversal din spate (p+1)

Str. Stephan Ludwig Roth nr. 15

Datare: în jur de 1800; 1973; după 1990

Clădire de factură rurală compusă din două corpuri, unul dispus pe latura stângă a parcelei, altul în dreapta, spate, ambele puternic remodelate. Fațada este organizată în două axe, o ușă rezultată din transformarea unei ferestre și o fereastră și ea modernizată. Deasupra acestora apare un brâu, urmat de un pinion trapezoidal prevăzut cu trei lucarne de pod dreptunghiulare. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Spre dreapta, protejată de țigle, se plasează împrejmuirea din zidărie în care este realizat golul dreptunghiular cu colțurile superioare rotunjite al porții. Poarta este carosabilă cu două canaturi din metal, canatul din stânga fiind mai îngust și folosit pentru acces pietonal. În corpul A, la stradă, se păstrează o travee cu boltă în dublă curbură. În spate se află un corp în formă de L, unde există un adaos din 1973.

Str. Episcop Ioan Suciu

Stradă ce pornește din str. Viitorului, având o pantă descendentă în direcția străzii I.G. Duca.

Str. Episcop Ioan Suciu nr. 2. Casă de locuit și Medieval bistro

2/2 sec. XVIII ?; sec. XIX; 2/2 sec. XX

Clădire de colț situată la intersecția dintre străzile Episcop Ioan Suciu și piațeta formată de str. Victor Babeș. Planul este în L cu latura lungă pe dreapta parcelei de formă trapezoidală. Fațada spre piațetă se prezintă în 1+2 axe cu etajul modernizat, unde au apărut ferestre dreptunghiulare înalte cu două canaturi protejate de ruloari. Datorită denivelării terenului, pivnițele juxtapse apar la nivelul de călcare al terenului. Astfel, la nivelul solului, se deschid spre stradă două spații comerciale, un atelier pentru mase plastice și o unitate de alimentație publică. Ambele deschideri dreptunghiulare sunt protejate de obloane compacte. În dreapta, se află bistro-ul menționat, boltit semicilindric, în continuarea căruia apare și o altă pivniță, folosită de locatari, acoperită cu grinzi de lemn. Spre stânga, în atelierul de mase plastice, cele trei travee sunt cu bolți în dublă curbură între arce de sprijin. Camerele din registrul suprateran au tavan.

Str. Episcop Ioan Suciu nr. 17

Datare: 1/2 sec. XIX

Clădire de factură rurală compusă din două corpuri dispuse pe ambele laturi ale parcelei. Corpul B se situează în stânga (a fost inițial o anexă), iar corpul A pe dreapta, cu o fațadă și la strada Simion Bărnuțiu. Traseul de pe această din urmă stradă este frânt. Fațada corpului B este organizată în două axe, ferestrele (6 ochiuri) sunt cu deschidere tradițională, spre exterior. Corpul A prezintă spre strada Episcop Ioan Suciu o singură axă, fereastră dreptunghiulară (2+2 ochiuri) având ancadrament din tencuială. Între cele două corpuri se află împrejmuirea din zidărie protejată de țigle în care este practicat golul dreptunghiular cu colțurile superioare rotunjite al porții. Poarta este carosabilă cu două canaturi din scânduri de lemn, iar în canatul din stânga este practică o ușă pietonală. Acoperișul la fiecare din corpuri este realizat în mai multe ape, coama fiind perpendiculară pe str. Episcop Suciu.

Str. Turnului nr. 2

Datare: 2/2 sec. XV ? – sec. XVI; sec. XVIII

Clădire de factură rurală compusă din două corpuri dispuse în continuare pe dreapta parcelei: A la stradă (1+2 axe) și B. Corpul A, cu prima axă ieșită în rezalit față de următoarele două, are demisol cu acces dinspre stradă și parter înalt. Ușa de acces la demisol este din lemn cu scânduri orizontale în două canaturi; deasupra se află fereastra (6 ochiuri) protejată de obloane din șipci reglabile. Cornișa subliniată este suprapusă de frontonul triunghiular prevăzut cu două mici lucarne dreptunghiulare. Acoperișul este în două ape, coama fiind perpendiculară pe stradă. Spre dreapta este situat tronsonul în două axe, retras de la stradă; aici ferestrele au de asemenea 6 ochiuri, paramentul fiind marcat între axe printr-o lezenă. Deasupra ferestrelor apare o cornișă protejată din țigle, aceasta fiind suprapusă de frontonul trapezoidal prevăzut cu o lucarnă. Acoperișul în două ape cu coama perpendiculară spre stradă este teșit spre fațadă. În stânga corpului A, într-o împrejmuire din zidărie, protejată de țigle, este practicat golul în arc semicircular al porții; poarta carosabilă este formată din două canaturi din lemn (scânduri dispuse vertical), având central o ușă pietonală. În curte, corpul A prezintă două ferestre tradiționale cu deschidere spre exterior (6 ochiuri). Accesul la camera situată la parterul înalt al rezalitului se realizează printr-o ușă de epocă, iar în interior, remarcăm o frumoasă stucatură de tavan cu medalioane ovale. Celelalte două încăperi din porțiunea retrasă de la stradă păstrează tavanul din bârne, aici existând în traveea a doua spre curte și o bucătărie boltită în cruce. Pivnița corpului A prezintă o boltă semicilindrică cu punctul de pornire situat la un nivel foarte jos. În schimb, demisolul cu acces dinspre stradă are trei încăperi prevăzute cu tavan. Corpul B este format din parter și etaj; se remarcă încăperile de la etaj acoperite cu un tavan din grinzi de lemn.

Bibliografie:

Greceanu, Eugenia, *Monumente medievale din Mediaș*, Ed. Meridiane, București, 1968

Ionescu, Ștefan, *Mediaș. Monumente medievale*, Honterus Sibiu, f.a. (2001?)

Str. Turnului nr. 3

Datare: 1/4 sec. XIX; sec. XX

Clădire de factură rurală (p) compusă dintr-un corp dispus pe latura din dreapta parcelei, urmat de un corp transversal în limita din spate. Fațada este organizată în două axe, vitrină și o ușă, ambele dreptunghiulare, înguste, protejate de obloane compacte din lemn. Paramentul este apareiat cu brâie horizontale, bosaje în colțuri. Deasupra golurilor de la parter apare o cornișă protejată de țigle care se extinde și peste împrejmuirea din zidărie în care este practicat golul cu colțurile superioare rotunjite al porții. Frontonul trapezoidal este prevăzut cu o lucarnă ovală de pod. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn și metal, iar în canatul din dreapta este practicată o ușă pietonală.

Str. Turnului nr. 4

Datare: sfârșitul sec. XVII – sec. XVIII; 2/2 sec. XIX

Două corpuri dispuse în formă de L: A la stradă (demisol + parter înalt) și B pe latura din stânga curții. Pe latura din dreapta, în limita din spate se află corpul C. Fațada corpului A (3+1 axe) are deschiderile de la primul nivel remodelate, ele fiind ample, dreptunghiulare, în interior existând spații comerciale. Spre dreapta se situează poarta dreptunghiulară carosabilă, formată din două canaturi din lemn; la nivelul solului sunt plasate distanțiere din zidărie. La etaj se află trei ferestre dreptunghiulare înalte (4+2 ochiuri), prevăzute cu obloane din șipci reglabile (primele două) și cu ancadramente din tencuială și cornișe; parapetul ferestrelor este decorat cu motive realizate în stucatură. Paramentul fațadei este apareiat la parter cu brâie horizontale, etajul fiind lis; Flancurile porții, precum și flancul din stânga corpului A au la parter bosaje dreptunghiulare, iar la etaj lezene canelate; sub streășină apare o friză decorată cu stucaturi în relief plat. Acoperișul este în două ape, coama fiind paralelă cu fațada. Spațiile de la primul nivel spre stradă prezintă în stânga două travee cu boltă semicilindrică despărțită prin arc de descărcare, iar în dreapta, lângă poartă, tavan. În curte pe peretele corpului B apare încastrată o placă de piatră cu un relief plat reprezentând un vas suprapus cu două linguri încrucișate; din păcate inscripția este ilizibilă (datare probabilă – sec. XVII – începutul sec. XVIII). Având în vedere existența la acest corp a unei pivnițe boltite semicilindric, dispusă longitudinal până la corpul A, considerăm că aceasta a fost partea veche a clădirii.

Bibliografie:

Ionescu, Ștefan, *Mediaș. Monumente medievale*, Honterus Sibiu, f.a. (2001?)

Str. Turnului nr. 5

Datare: 1/4 sec. XIX; sec. XX

Clădire de factură rurală compusă din două corpuri (p) dispuse pe latura din dreapta parcelei. Fațada este organizată în 2+2 axe: ușă și vitrină alipite, urmate spre dreapta de o altă ușă lângă o nouă vitrină, de data aceasta separate; primele sunt protejate prin grilaj inestetic, următoarele prin rulou metalic. Deasupra deschiderilor de la parter apare o cornișă protejată de țigle care se extinde și peste împrejmuirea din zidărie în care este practicat golul porții cu colțurile superioare rotunjite. Frontonul este trapezoidal prevăzut cu o lucarnă de pod, partea superioară a acesteia fiind treflată și încadrată de un motiv vegetal în relief. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Poarta este carosabilă cu două canaturi din lemn cu motive decorative în formă de casete dreptunghiulare și de fronton triunghiular; canatul din stânga, o ușă pietonală, este rezultatul unei intervenții inestetice, originalul cu decorația inițială fiind înlocuit. La stradă, în prima încăpere se mai păstrează tavanul cu o stucatură patrulobată. Din curte, în spate, se accede în pivnița foarte lungă ce se întinde până la stradă: este boltită semicilindric, spre stradă situându-se trei travee boltite transversal.

Str. Turnului nr. 6

sec. XVII – XVIII; XX; după 1990

Pe o parcelă amplă (două numere topografice) se află o clădire formată din două corpuri principale situate la stradă. Corpul B este aliniat cu casa de la nr. 4 și este format din trei axe. Deschiderile spre stradă sunt remodelate: la parter se află două spații comerciale cu uși dreptunghiulare înguste. La etaj apar trei ferestre (4+2 ochiuri) prevăzute cu rulouri inestetice. Acoperișul este în două ape cu coama paralelă cu fațada. În interior, în primul spațiu spre dreapta apare o boltă aplatizată, spre stânga se află patru spații boltite semicilindric, cele din flancuri fiind mai ample. Corpul A prezintă două tronsoane a câte două axe și un tronson retras de la stradă care găzduiește axul porții. La nivelul parterului se află în dreapta, o ușă și o vitrină pătrată, iar în stânga o ușă, aspectul acestui nivel fiind, evident, remodelat. La etaj se situează câte două ferestre (6 ochiuri), o altă fereastră identică existând și pe fațada laterală, spre poartă. Aici clădirea a suferit mari transformări în anii '90 prin obturarea unor ferestre și apariția unui acces la etaj prin intermediul unei scări exterioare inestetice din beton. În fine aripa în care este amenajat golul în arc semicircular al porții, prezintă la nivelul etajului o fereastră identică cu celelalte. Acoperișul la toate tronsoanele clădirii este în două ape cu coama paralelă cu fațada. La corpul A se sesizează, în dreapta, două lucarne dreptunghiulare plate acoperite prin rupere de pantă. În interior, încăperile de la etaj au tavanele modificate. Pivnițele corpului A prezintă în ambele tronsoane bolți semicilindrice și cu penetrații. În tractul din spate al corpului A se află un mic restaurant cu două încăperi boltite *a vela*.

Bibliografie:

Greceanu, Eugenia, *Monumente medievale din Mediaș*, Ed. Meridiane, București, 1968

Ionescu, Ștefan, *Mediaș. Monumente medievale*, Honterus Sibiu, f.a. (2001?)

Str. Turnului nr. 8

Datare: sec. XIX

Parcela se lărgește spre limita din spate unde este mărginită de zidul de incintă al fortificațiilor orașului. Accesul se realizează printr-o poartă cu grilaj metalic. Șase corpuri sunt dispuse pe trei laturi ale parcelei. Pe dreapta se află corpurile A,B,C, transversal D (inițial corp parazitar), pe stânga E, aici și un corp parazitar F. O locuință a rezultat din transformarea unei pivnițe. În interiorul acesteia sunt patru travee boltite în dublă curbură între arce. Spre stradă sunt trei ferestre (4+2 ochiuri) cu deschidere spre exterior.

Str. Turnului nr. 9

Datare: 1/4 sec. XIX; sec. XX

Clădire de factură rurală compusă din două corpuri (p) și o anexă dispuse pe latura din dreapta parcelei. Fațada este organizată în două axe: o ușă și o fereastră, ambele dreptunghiulare, modificate ca dimensiuni. Deasupra celor două deschideri apare o cornișă profilată protejată de țigle care se extinde și peste împrejmuirea din zidărie în care este practicat golul dreptunghiular al porții. Frontonul este trapezoidal, prevăzut cu două lucarne dreptunghiulare de pod. Acoperișul în două ape este teșit spre stradă, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Poarta este formată din două canaturi din lemn. Interioarele au tavan.

Str. Turnului nr. 10

Datare: 2/2 sec. XVIII; 4/4 sec. XIX; sec. XX; după 1990

Parcelă de plan poligonal dispusă oblic pe str. Turnului delimitată în spate de zidul de incintă. La sfârșitul secolului al XIX-lea parcelei îi corespundeau trei numere topografice. Aici sunt dispuse patru corpuri de clădire: A (dreapta) și D (stânga), ambele la stradă, B în continuarea corpului A pe dreapta parcelei și C transversal, în zona mediană. Fațada la stradă a corpului A este organizată în 1+2 axe: în stânga se află golul în arc aplatizat în care este plasată poarta cu distanțiere la nivelul solului. Spre dreapta, clădirea are un soclu înalt cu două răsuflătoare dreptunghiulare de pivniță. Deasupra unui brâu profilat se află două ferestre dreptunghiulare înalte (2+2 ochiuri), care sunt prevăzute cu ancadramente din tencuială, pervazuri, cornișe, parapete decorate cu câte o casetă. Paramentul fațadei este apareiat la nivelul soclului cu bosaje dreptunghiulare, parterul este lis, iar flancurile clădirii sunt subliniate prin lezene. Acoperișul în trei ape are coama paralelă cu fațada. Accesul în curte se realizează prin poarta carosabilă cu două canaturi din lemn. Deasupra porții, pe o placă, se află inscripția *Fundația Eduard Antonie Schwartz 193(8?)*. Încăperile din

interior au tavan. În schimb, pivnița corpului A, care se întinde până la stradă, este boltită cu bolți *a vela* plasate între arce de descărcare.

Corpul B are două fațade dispuse spre stradă, ambele suportând modificări radicale. Inițial spre stradă existau numai ferestre, șase la număr (6 ochiuri, deschidere tradițională spre exterior), ulterior al doilea gol din stânga fațadei lungi a fost amplificat, fiind transformat în ușă – aici au apărut scări exterioare de acces. De asemenea, pe latura scurtă alăturată corpului A, a apărut o scară exterioară de acces, dimensiunile golurilor fiind modificate: din două ferestre au apărut o ușă și o vitrină, ambele protejate de obloane metalice. Soclul este lis cu răsuflătoare de pivniță dreptunghiulare plate, iar paramentul parterului este apareiat cu brăie orizontale. Acoperișul este în trei ape cu două lucarne dreptunghiulare de tip ochi.

Str. Turnului nr. 11

Datare: 1/4 sec. XIX; 4/4 sec. XIX

Clădire de factură rurală compusă din două corpuri dispuse în continuare pe latura din dreapta parcelei. Fațada este organizată în două axe: ușă și vitrină, ambele îmbrăcate în tâmplărie de sfârșit de secol XIX, fiind protejate de rulouri metalice. În stânga într-o împrejmuire din zidărie este practicat golul al porții în arc semicircular marcat de un ancadrament profilat în treimea superioară. Acoperișul lung, întins spre adâncimea curții, este în patru ape, coama fiind perpendiculară pe fațadă. Spre stradă, pe acoperiș se află o lucarnă de pod, ovală, din tablă. Poarta este carosabilă cu două canaturi din scânduri dispuse vertical.

Str. Turnului nr. 12. *Polidinică*

Datare: 1753; sec. XX; 1991 – 1992

Clădire în formă de L dispusă oblic pe frontul străzii, cu latura lungă pe dreapta parcelei care se întinde până la zidurile orașului. La stradă, în dreapta, se prezintă o fațadă compusă din 1+2 axe la care se adaugă în partea stângă un acces îngust (obloane cu șipci în două canaturi) spre un magazin situat la subsol (realizat în anii 1991-2). Ferestrele sunt cu patru ochiuri, au ancadramente cu pervazuri din tencuială, fiind protejate de obloane din șipci reglabile. Pe soclu se sesizează un mic luminator de pivniță, paramentul parterului fiind lis. În partea superioară apare o streășină lată deasupra căruia acoperișul în două trepte cu coama paralelă cu fațada, prezintă ample lucarne (6 ochiuri) ale mansardei dispuse în ritmul ferestrelor parterului. În stânga corpului de clădire se află o împrejmuire din zidărie protejată de țigle, în care este amenajat golul în arc mâner de coș al porții. Poarta este metalică, inestetică, prin ea realizându-se accesul înspre curte. În curte, deasupra porții se află o inscripție pe buiandruc: *Johannes Greger – 1753*. La mansardă conduc scări balansate. Pivnița este perpendiculară pe strada Turnului, formată din trei travee, două boltite longitudinal și o travee transversal; pivnița continuă și la aripa din curte.

Str. Turnului nr. 13

Datare: 1/2 sec. XIX; sec. XX; după 1990

Clădire de tip rural formată din mai multe corpuri care închid aproape în totalitate parcela de formă aproximativ pătrată. Spre strada Turnului se desfășoară o fațadă lungă formată din 2+1+3 axe, acest corp fiind prevăzut parțial și cu subsol (3 răsuflătoare dreptunghiulare plate sub cele 3 ferestre din dreapta). Aspectul fațadei este rezultatul unor modificări, astfel a apărut și accesul direct în magazinul existent. Ferestrele (4 ochiuri) sunt protejate cu obloane din șipci reglabile, iar ușa cu un oblon compact. Acoperișul este în patru ape, coama fiind paralelă cu strada, cu două lucarne dreptunghiulare acoperite prin rupere de pantă. Spre dreapta se află o împrejmuire de zidărie scurtă, protejată de țigle, în care este realizat golul porții în formă de arc mâner de coș. Acesta este profilat și decorat în partea superioară cu triunghiuri sferice și ecuson central. Poarta este în două canaturi realizate din scânduri dispuse orizontal, în canatul din stânga fiind amenajată o ușă pietonală. Spre dreapta se află un alt corp de clădire în care s-a amenajat o ușă de acces în spațiul comercial (două canaturi pline). Accesul în curte se poate realiza și prin poarta de pe Fundătura Policlinicii. Interioarele au tavan.

Str. Turnului nr. 14

Datare: sec. XIX; după 1990

Pe o parcelă dreptunghiulară se plasează o clădire cu latura lungă pe stânga, iar cea scurtă în limita din spate, pe zidul cetății. Fațada compusă din două axe, o ușă de acces într-un spațiu comercial (două trepte) și o fereastră, ambele prevăzute cu gratii inestetice; de fapt, golul ușii a rezultat dintr-o intervenție de la începutul ultimului deceniu al secolului XX. Acoperișul într-o apă spre stradă și una spre curte, prezintă la fațadă o lucarnă de *tip ochi*. Spre dreapta fațadei se află o împrejmuire din zidărie protejată de țigle în care se plasează poarta metalică montată într-un gol în arc mâner de coș.

Str. Turnului nr. 16

Datare: sec. XIX; mansardare și amenajare interioară după 1990

Clădire (p+m, subsol parțial) dispusă pe trei din laturile exterioare ale unei parcele de colț de formă trapezoidală; una din laturile clădirii se atașează zidului de cetate. Fațadele se situează atât spre strada Turnului cât și spre str. Brâncoveanu. Golurile ferestrelor au fost parțial modificate în direcția celei de a doua străzi. Spre strada Turnului ritmul axelor este de 2+1+1+1+1, existând trei ferestre (primele două și ultima), o poartă carosabilă cu două canaturi din lemn cu decor de casete și supralumină vitrată, o ușă și o vitrină ambele cu tâmplărie de sfârșit de secol XIX. Acoperișul a fost și el modificat, fiind amenajată în anii de după 1990 o mansardă cu șase lucarne mari dreptunghiulare vitrate acoperite în două ape.

CLĂDIRI CIVILE SITUATE ÎN EXTERIORUL CENTRULUI ISTORIC

Str. Constantin Brâncoveanu nr. 2

Datare: 2/2 sec. XIX

Clădire de plan dreptunghiular (s+p+1) plasată lângă zidul de incintă al orașului, perpendicular pe acesta. Laturile lungi sunt prevăzute central cu câte un rezalit. Organizarea fațadei principale este pe nouă axe (2+5+2), cele cinci din centru corespunzând rezalitului. La parter cele două axe ce flanchează accesul central sunt prevăzute spre stradă cu ferestre dreptunghiulare, pe când în flancul opus ele sunt obturate. Elementul cel mai spectaculos este constituit de loggia de la etajul rezalitului cu cele șase coloane cu capitel corintic. În prezent, deasupra unui parapet din zidărie decorat cu motive geometrice în relief plat, loggia este vitrată; este de presupus ca inițial să fi fost deschisă. Deasupra capitulurilor urmează un antablament cu friza nedecorată și un fronton triunghiular al cărui ancadrament este decorat cu frize de denticule (în formă de console). Din păcate, decorul în relief plat din timpanul frontonului este distrus. Parterul este apareiat cu brâie orizontale și bosaje, etajul fiind lis. Aici ferestrele au ancadramente profilate din tencuială și cornișe. Datorită pantei terenului, ferestrele subsolului, patru la număr, sunt vizibile doar pe fațada laterală, spre stradă, unde la parter apar patru axe (1 și 3 obturate) și tot patru la etaj (ferestre cu 4+2) ochiuri.

Interiorul este organizat simetric de o parte și alta unui coridor central ce unește cele două intrări situate în centrul laturilor mai lungi. Încăperile au tavan.

Conform unor informații, așa zisa *casă Binder* (numită de alții *casa Haller*) ar fi fost construită în jurul anului 1860 de către fostul comandant austriac al garnizoanei Mediaș, von Spauer, al cărui blazon ar fi existat în interiorul coridorului central. De asemenea, deasupra intrării ar fi existat stema Transilvaniei. Ulterior clădirea a fost vândută *Asociației meseriașilor* de unde a ajuns din nou în proprietate particulară.

Str. Constantin Brâncoveanu nr. 15 și 17

Datare: 1/4 sec. XX

Două vile identice (s+p+1) cu specificarea că la nr. 17 se remarcă, la etaj, eleganta loggie plasată deasupra ușii de acces, prevăzută cu coloane și balustradă. La casa nr. 15, probabil din rațiuni utilitare (la ora actuală este sediul unei grădinițe), loggia a fost închisă cu zidărie. Planul clădirilor este neregulat, aproximativ de formă dreptunghiulară, cu două elemente de plan semicircular adosate pe fațadă, respectiv pe colțul din stânga, în fundal. Acest aspect amintește de turnurile de colț ale castelelor renascentiste. La nivelul parterului, spre stradă, ferestrele sunt înalte, în arc semicircular, pe când la fațadele laterale și la etaj acestea sunt dreptunghiulare, toate fiind protejate de obloane din șipci reglabile. Accesul la parterul înalt se face prin intermediul unei scări evazate, prevăzută cu balustradă, golul intrării fiind în arc semicircular.

Str. Cloșca nr. 2. Spitalul

Dată: 1900 - 1902; 1908 – 1909

Construcție formată din mai multe corpuri din care se detașează două, realizate pe un amplu spațiu din afara zidurilor de incintă, în fața Turnului Porții Uliței Fierarilor (str. I. G. Duca). Corpul principal (s+p+1) are planul aproximativ în forma literei T. Spre curte are în flancuri și central câte un rezalit destul de puțin scos în față în comparație cu planul fațadei, în schimb, fațada posterioară este mult mai frământată, în sensul existenței a două aripi laterale proeminente, cât și al aripii centrale (piciorul literei T), amplă, prevăzută cu un intrând central. Spre curte, fațada principală prezintă 15 axe, grupate câte trei, cele trei axe centrale constituindu-se în elementul cel mai spectaculos al clădirii. Ferestrele au ancadramente late, având în partea superioară la parter, ecusoane centrale de forma unui trapez răsturnat. Axele sunt separate prin lezene fragmentate cu bosaje, având în partea superioară capiteluri decorative ionice suprapuse de triglife. Deasupra etajului, suprapus unei cornișe profilate, apare un timpan cu un traseu curb, flancat de acrotere decorative (globuri susținute de câte un pedestal). Central, flancat de pilaștri dublați, apare o amplă lucarnă de pod ovală, al cărui ancadrament lat este marcat de o mască umană. Și restul fațadei este prevăzută cu elemente decorative în stilul anului 1900: axe subliniate prin bosaje, lezene. Accesul în interior este amplasat în centrul fațadei, la nivelul parterului. Interiorul este realizat în mod special pentru necesitățile spitalicești: culoare cu accese în saloane.

Prima mențiune documentară despre existența unui spital în Mediaș datează din 11 noiembrie 1487, iar în 1557 exista o leprozerie. În 1693 este refăcut spitalul distrus cu cinci ani în urmă datorită unei furtuni. La 6 martie 1902 are loc recepția noului spital cu o capacitate de 54+3 paturi.

În ceea ce privește lucrările de reconstrucție și amplificare a spitalului, în iunie 1907, de la nivel central (din partea *Ministerului de Interne* din Budapesta) se renunță din motive financiare la mansardă și la fațada luxoasă. De asemenea, se hotărăște ca pavilioanele de boli contagioase și anexe ca magazia de lemne, precum și ghețaria, să se facă după proiect local. Conducerea lucrărilor îi este încredințată inginerului orașului Mihai Dobrovits (*Medgyesi Ujság*, 23.06.1907). Extinderea este finalizată la începutul anului în 1909 când spitalul avea capacitatea de 185 paturi (200 conform presei locale - *Medgyesi Ujság*, 01.01.1910), iar ca o noutate pentru acele timpuri, pavimentul din beton era acoperit cu linoleum (*Medgyesi Ujság*, 07.02.1909). Policlinica nouă este construită în 1972 pe terenul spitalului, iar în februarie 1986 este dat în folosință noul spital cu 430 paturi (**H. J. Knall**, *Istoria medicală*)

Str. Mihai Eminescu nr. 1. Banca Română de Dezvoltare

Dată: începutul sec. XX

Clădire formată dintr-un corp principal A (s+p+1+M) și o anexă (p) situate pe o parcelă la intersecția străzilor Stephan Ludwig Roth și Mihai Eminescu. Funcția clădirii a fost în ultimele decenii cea de Grădiniță. Corpul principal de un plan aproximativ dreptunghiular este realizat în două tracturi. În flancurile primului tract, la nivelul parterului se formează câte o

exedra de plan semicircular. De asemenea, pe latura lungă, spre strada S. L. Roth, este amenajat un acces printr-un rezalit de plan dreptunghiular. În elevație, fațada spre strada S. L. Roth se remarcă prin existența unui soclu de piatră la nivelul cărora se evidențiază răsuflătoarele ample de pivniță, două în stânga rezaliturii care adăpostește accesul și una în partea dreaptă a acestuia. În același ritm sunt amplasate ferestrele ample ale parterului subdivizate în numeroase ochiuri, prevăzute cu ancadramente decorative subțiri din tencuială și protejate de obloane din șipci reglabile. De specificat faptul că axul primei ferestre, la nivelul parterului este scos în afară printr-un mic rezalit protejat de țigle în partea superioară. Rezalitul accesului a fost și el vitrat pe toate trei laturile sale, la ora actuală mai păstrează doar parțial ferestrele inițiale. Aici se află și o ușă îngustă, vitrată pe 2/3 din suprafață. Acest rezalit are doar parter, partea superioară fiind realizată sub forma unei terase prevăzute cu un grilaj din fier forjat. Deasupra unui brâu, la nivelul etajului sunt amplasate cele patru ferestre ample care, spre deosebire de cele de la parter care au ancadramente arcuite, sunt încadrate de ancadramente dreptunghiulare late din tencuială. Și aceste ferestre sunt protejate de obloane identice cu cele de la parter. Deasupra ferestrelor, sub streșina lată, apare un decor din tencuială sub forma unei frize. Pe această fațadă se remarcă existența unei scări metalice de pompieri care facilitează accesul la nivelul mansardei. La nivelul fațadelor laterale semnalăm cele două exedre (absidiole) acoperite cu câte o semicalotă protejată de țigle. Fiecare din aceste exedre are câte trei ferestre înguste și înalte, prevăzute cu ancadramente late din tencuială și protejate prin grilaj metalic. Acoperișul clădirii este mansardat: în flancurile înguste apare un fronton trapezoidal, acoperișul fiind teșit în cele două direcții. Aici apar câte două ferestre dreptunghiulare cu câte patru ochiuri, cu ancadramente late din tencuială. Pe laturile lungi acoperișul din țigle coboară până la nivelul streșinii, aici fiind amenajate, imediat deasupra streșinii, câte două ferestre ample (trei canaturi) ale mansardei.

În interior corpul A prezintă câteva elemente deosebite, demne de a fi conservate. Ne referim în primul rând la ferestrele prevăzute cu vitraliile colorate caracteristice perioadei de după primul război mondial, elemente de decor pictural floral, stucaturi de tavan festonate, precum și scara interioară cu eleganta balustradă din lemn. Privit dinspre strada S. L. Roth, în limita din spate a parcelei, în dreapta corpului A, acestuia i se atașează o anexă pe parter aflată în stare de degradare avansată.

Suprafața pe care se desfășoară anexa B este aproximativ identică cu cea a corpului A și a găzduit în cadrul *Grădiniței* funcțiuni ca bucătărie, sală de mese, oficiu, spălătorie, uscătorie, magazie etc. Tot aici există o verandă vitrată aflată în stare de degradare. Corpul B nu conține elemente cu caracter artistic sau arhitectonic demne de semnalat.

Așa cum am menționat mai sus, în clădire a funcționat o grădiniță care, împreună cu clădirea alăturată de pe str. Eminescu, a aparținut înainte de cel de al doilea război mondial complexului de clădiri a fabricii de pielărie Kares (ulterior 8 Mai, apoi Medimpact). Construcția a fost ridicată pe un teren din extramuros, adică în afara incintei fortificate a Mediașului, conform informațiilor care ne-au fost accesibile, în anul 1922. Ulterior, în anul 1930 a intrat în posesia proprietarului fabricii de pielărie Samuel Kares, pentru ca în 1948 să fie naționalizată împreună cu fabrica. Din 1998 casa a

fost achiziționată de *Banca Română de Dezvoltare* care, în momentul redactării articolului de față, o amenajează ca sediu al sucursalei din Mediaș.

Str. Stephan Ludwig Roth nr. 14. Fosta fabrică de pielărie S. Karres & fiii. Ulterior 8 Mai

Datare: 1890 – 1914; 1925

Parcelă amplă alipită traseului zidului de incintă în limita de S-V, între străzile S. L. Roth și S. Petőfy. Parțial parcela actuală depășește limita fortificațiilor în direcția de N-V. Trebuie subliniat faptul că spre N-V, în direcția străzii Petőfy s-a construit (în mod nefericit pentru ansamblul medieval) un sediu de bancă.

Construcția luată în discuție are un plan aproximativ în formă de L, cu latura lungă (corp A) aliniată pe stânga parcelei la str. M. Eminescu, iar cea scurtă (corp B) perpendicular pe prima, transversal în partea din spate a parcelei. A mai existat un corp de clădire în prelungirea corpului A care a fost demolată.

Văzut dinspre str. S.L. Roth edificiul (corp A) se prezintă pe înălțimea a p+2+m cu fațada organizată pe patru axe separate de pilaștri dorici colosali, cu ferestre dreptunghiulare la parter și la etajul al II-lea (aici având ancadrame și pervazuri), cele de la primul etaj fiind în arc plat. De menționat că pe măsură ce urcăm în înălțime, nivelurile suportă o ușoară retragere. Acoperișul este realizat în două trepte, pe prima fiind amenajate pe o lucarnă de mari dimensiuni 2+2 ferestre de mansardă. În dreapta corpului A, la stradă se desfășoară o împrejmuire din zidărie protejată de țigle. În această împrejmuire este realizat un acces carosabil încheiat în partea superioară în arc mâner de coș. Lângă accesul carosabil se află o ușă pietonală și o mică construcție cu o încăpere pentru paznic. Aceasta din urmă are un acoperiș piramidal în patru ape prevăzute cu țigle. Fațada corpului A înspre curte prezintă trei axe cu același aspect ca și spre str. Roth. Central, pe prima treaptă a acoperișului, apare o lucarnă foarte lată prevăzută cu trei ferestre de mansardă. Urmează pe înălțimea tuturor nivelurilor clădirii o anexă adosată corpului A care adăpostește casa scârilor și ascensorul, camera acestuia din urmă ridicându-se peste nivelul coamei acoperișului.

Fațada laterală a corpului A, spre str. Eminescu este realizată pe zece axe în ritmul de 4+2+4. Axele laterale sunt subliniate de ferestre dispuse pe primele trei niveluri ca și spre str. Roth. Cele două axe centrale însă, prezintă ferestre ample dreptunghiulare tripartite (6 ochiuri). De la cel de al doilea nivel surprindem o ușoară retragere a planului fațadei (ca și în cazul fațadei spre str. Roth), aceasta fiind marcată sub pervazurile ferestrelor de câte un brâu protejat de țigle. Acoperișul este mansardat, pe prima treaptă sunt dispuse lucarnele deasupra axelor 2-3, 5-6, 8-9. Cele laterale au câte două ferestre a trei ochiuri, iar în centru ferestrele reiau dimensiunile și modelul ferestrelor tripartite. Lucarnele laterale sunt acoperite prin rupere de pantă, iar lucarna centrală printr-un acoperiș în trei ape. Latura corpului A opusă străzii Roth prezintă doar o singură deschidere la nivelul parterului (ușă) precum și o lucarnă de mansardă prevăzută cu două ferestre a trei ochiuri.

Corpul B (s-parțial +p+2), prezintă spre curte fațada unei clădiri utilitare: ferestre simple, dreptunghiulare la parter și etajul II, în arc aplatizat

la etajul I. Acoperișul este mansardat în două trepte, coama fiind paralelă cu str. S. L. Roth. Fațada posterioară a corpului B prezintă la fiecare nivel aceeași ușoară retragere față de planul celor inferioare. Aceasta este dezorganizată în urma demolării aripii din spate; sunt vizibile golurile de uși care anterior făceau legătura cu spațiile corpului demolat.

Interioare: Corpul A are spații ample pe fiecare nivel, tipice pentru halele de producție. Parterul este prevăzut cu stâlpi de beton care susțin planșeul armat cu un profil metalic (bolțișoare pe șine). Deasupra etajului I și II se află planșee din grinzi de lemn susținute de stâlpi (plasați la câte 3,60 m.) din același material. O structură din lemn se regăsește și la mansardă.

Corpul B are un subsol parțial. Aici și la parter se regăsesc planșeele cu bolțișoare între șine metalice. În schimb, etajul I și cel următor, ca și mansarda, au structuri din lemn (stâlpi, planșee din bârne).

La 1881 Samuel Karres Senior a cumpărat *Tăbăcăria* lui Fritz Drotleff de pe str. Roth nr. 18 (actual 14), pentru ca în 1890 să achiziționeze, atât o porțiune din zidul orașului existent pe parcelă, cât și un turn de apărare. Într-un plan din 1895 turnul mai figurează ca existent, dar zidurile erau demolate în acea zonă. Clădirile de azi se prezintă ca fiind rezultatul unor ample transformări a ceea ce exista sub forma unei clădiri modeste deja la momentul 1914 când, la adresa actuală (atunci str. Roth nr. 18) *Fabrica de pielărie Samuel Karres și fiii* este menționată, în prima *Carte de adrese (Adressbuch)* a orașului în 1914. În 1920 S. Karres construiește clădirea actuală cu trei niveluri (corpul A) unde funcționa o fabrică de curele de transmisie din piele. Peste câțiva ani, în 1925, se construiește o clădire transversală (cel mai probabil este vorba de corpul B) între această fabrică și alta, existentă deja, de tălpi din piele pentru încălțăminte. Tot atunci se dărâmă turnul de apărare existent pe parcelă. În momentul redactării lucrării de față, noul investitor intenționează să ofere o nouă funcțiune clădirilor de pe parcelă, prin amenajarea, pe lângă magazinele de la primele două niveluri și a unor spații cu destinație turistică (hotel).

Str. Stephan Ludwig Roth nr. 21. Școală generală Nr. 4

Datare: în jur de 1860; 1/4 sec. XX

Edificiu compus din mai multe corpuri ce ocupă laturile unei ample parcele aproximativ dreptunghiulare care se alipește din exterior traseului vechilor ziduri de incintă ale orașului.

Corpul principal aproximativ în formă de U (s+p+1), cu brațul din stânga mai scurt, are în prezent fațada de la parter organizată în 2+4+2 axe parter, iar la etaj, 3+4+3. Central se detașează un rezalit plat (inițial cinci axe la parter, șase la etaj) pe care la parter sunt amplasate trei ferestre, dar primul ax este obturat, iar axul al treilea este transformat, aici au apărut o ușă și alături o fereastră de mici dimensiuni, dezechilibrând fațada. Soclul clădirii prezintă deschiderile dreptunghiulare ale pivniței, unele dintre acestea fiind obturate. Colțul clădirii, la intersecția cu str. Pompierilor, prezintă o adâncitură (un fel de absidiolă).

Parterul este în parte apareiat cu brâie orizontale (porțiunea corespunzătoare primelor șapte axe). Între parter și etaj apare un brâu pronunțat, profilat. Flancurile rezalitului sunt bosate, iar ferestrele de la acest nivel au pervazurile unite într-un solbanc. De asemenea, dacă la parter

ferestrele dreptunghiulare nu au ancadramente, la etajul rezaliturii ferestrele sunt în arc semicircular, ancadramentele fiind pronunțate, prevăzute cu bosaje în trepte în partea superioară. Ferestrele din flancurile rezaliturii prezintă la etaj, atât pervazuri cât și cornișe orizontale.

Dacă fațada laterală spre casa de la nr. 19 este mai scurtă, cu puține deschideri doar la nivelul etajului (trei ferestre dispuse aleatoriu, 4+2 ochiuri, deschidere tradițională) și se întâlnește cu zidul de incintă al orașului, în partea opusă se distinge aripa inițială pe două segmente, ridicată pe cele trei niveluri, subsol, parter și etaj. Ambele segmente au avut inițial câte cinci axe, atât la parter cât și la etaj, în prezent câte două ferestre fiind obturate. De asemenea, în continuare, spre strada Pompierilor se disting două corpuri anexă pe parter (trei, respectiv cinci axe), fără nici un fel de valențe artistice.

Acoperișul este realizat în două ape, coama fiind paralelă spre fiecare fațadă.

Accesul în curte se face prin ușa pietonală dinspre strada S. L. Roth și apoi prin gangul prevăzut cu tavan. În curte, la etaj, se relevă aspectul edificiului cu o amplă loggie cu arcade, inițial deschise, azi prevăzute cu o tâmplărie vitrată. În limita din dreapta, spate, a acestei aripi se află accesul în subsolul în formă de L care se extinde și sub corpul situat spre strada Roth. Pivnița este boltită cu boltă largă aplatizată sprijinită pe arce dublou.

Accesul la etaj este facilitat de existența a două case ale scărilor: una este situată în capătul aripii din dreapta, cealaltă în locul de îmbinare a aripii principale cu cea din stânga; ambele scări sunt balansate și prevăzute cu trepte din lemn. La etaj se distinge coridorul perimetral care se deschide spre curte prin arcadele menționate; din coridor se accede în sălile de clasă.

Parcela dreptunghiulară este închisă prin mai multe corpuri de clădiri ridicate pe parter, care inițial au fost anexe gospodărești – grajduri și ateliere.

Comparând aspectul actual cu cel original vizibil pe o ilustrată de la începutul secolului XX, se poate constata faptul că, parterul a fost drastic modificat, o serie de goluri au fost obturate, iar portalul inițial în arc semicircular situat în ax, a fost redus la o ușă de mici dimensiuni. La etajul rezaliturii se păstrează patru din cele șase ferestre inițiale, cele din flancuri fiind obturate. De asemenea, au dispărut obloanele inițiale executate din șipci reglabile.

Pe acest loc meșterul pielar Andreas Drotleff a construit o amplă casă cu intenția de a amenaja un hotel ce se vroia realizat în directă relație cu deschiderea căii ferate Copșa Mică – Mediaș (1871). Deoarece calculele economice nu au fost confirmate, s-a renunțat la proiectul inițial, parterul fiind organizat ca han, iar spațiile de la etaj au fost închiriate ca birouri pentru *Tribunalul Regal Ungar* în 1872. Deoarece casa avea o grădină mare care se extindea până la str. Kogălniceanu (inclusiv terenul pe care se află unitatea de Pompieri), a fost achiziționată de către fondul infanteriei și transformată în cazarmă, în grădină construindu-se grajduri. Aici a fost încartiruit escadronul 2 al Regimentului nr. 3 de husari, care până atunci se afla la Biertan, Richiș și Șaroșu pe Târnave.

Din 1902 proprietar al clădirilor a devenit Presbiteriul evanghelic, unitățile militare fiind dislocate la Sebeș Alba. Între 1911 și 1933 etajul a fost închiriat de către Judecătoria, iar parterul a fost folosit ca și locuințe. Grajdurile au fost transformate în ateliere pentru diferite întreprinderi industriale: spre str. Kogălniceanu - producție de ciment – Graefer&Co,

ulterior Hann&Co, altele spre str. Pompierilor – parte rafinărie, parte ateliere de tâmplărie, sau ateliere pentru fabrica Olympus (**O. Folberth**, *Die Gebäude*)

Str. Mitropolit Andrei Șaguna nr. 2. Școala de gimnastică (Clubul sportiv școlar)

Dată: 1879

Foto M. Filipaș

Construcție de plan dreptunghiular asemănătoare unei bazilici cu două turnuri pe fațadă, orientată pe axa vest-est. Parcela inițială era o fostă grădină (vezi mai jos). Se păstrează cele două turnuri prismatice masive, impunătoare, cu terasă prevăzută cu creneluri în partea superioară, ce lanchează fațada. Motivul crenelurilor persistă, inclusiv pe fațada corpului central ieșit în rezalit cu trei laturi, situat între turnuri. Ferestrele turnurilor sunt înalte, în arc semicircular, încadrate în treimea superioară într-un încadrament crenelat flancat de turnulețe fială cu același motiv. Fațadele laterale au suferit remodelări, fiind schimbată forma ferestrelor.

Încă în perioada în care era profesor (1821 – 1834), Stephan Ludwig Roth propusese introducerea gimnasticii în programa școlară, fapt realizat în anul 1847. Din 1865 această materie devine obligatorie în Mediaș. Biserica evanghelică achiziționează grădina lui Eduard Theil în 26 iulie 1778 în scopul construirii unei săli de gimnastică. Se execută două proiecte, a meșterului Gustav Fabini și ulterior al arhitectului Friedrich Maetz, originar din Mediaș, activ în Cluj, ultimul fiind preferat de Presbiterul evanghelic la data de 2 martie 1879. Lucrările încep la 24 aprilie al aceluiași pentru ca în 22 septembrie construcția să fie recepționată (**H. J. Knall**, *Școala sportivă*).

Str. Mitropolit Andrei Șaguna nr. 9. Cazarma

Dată: 1805

Foto M. Filipaș

O amplă construcție (s+p+1) cu planul în formă de U, fațada principală fiind situată spre Piața Unirii. Este o construcție sobră, conform funcțiunii sale inițiale, de cazarmă de cavalerie. Fațada este organizată în 12+1+12 axe la parter și 25 axe la etaj. Ferestrele sunt dreptunghiulare (4+2 ochiuri), fiind prevăzute cu încadrament din tencuială. Acoperișul în două ape are coama paralelă cu fațada principală. Accesul inițial se făcea printr-un gang amplu în arc semicircular situat la nivelul parterului, central. La ora actuală intrarea este lateral, pe partea din dreapta printr-o poartă amenajată într-o împrejmuire ce depășește brațul estic al clădirii. De-a lungul edificiului se află, atât la parter cât și la etaj un coridor de unde se accede în încăperi. Coridorul este boltit în dublă curbură, iar încăperile au tavan. Casa scării este în două rampe, treptele fiind din lemn. Subsolul este boltit semicilindric.

Inițial construcție cu caracter militar (similitudini cu marea cazarmă de infanterie din Sibiu definitivată în 1807, dar demolată după 1985), cazarma a fost transformată în 1908 într-un *internat al Gimnaziului evanghelic*, iar în prezent adăpostește *Atelierele Școlii Naționale de Gaz Metan*.

Piața Unirii nr. 10. Judecătoria

Dată: 1907

Pe o parcelă trapezoidală situată în fața Cazărmii se află două corpuri de clădire construite pe un teren ascendent în direcția est. Corpul principal (p+1) situat în dreapta (vest) are un plan în formă de U cu brațele întinse spre limita din spate a terenului (linia ferată), brațul din stânga fiind mai scurt. Corpul secundar (p) are planul în L cu latura scurtă spre stradă (4 axe), iar cea lungă pe partea dreaptă. Fațada corpului principal este organizată în 6+2 axe. Soclul este lis, parapetul parterului fiind placat parțial cu cărămizi. Din același material sunt realizate ancadramentele ferestrelor în arc semicircular (4+2 ochiuri), lezenele ce marchează fațada, precum și friza de arcade de sub streășină. Pe streășină, în cele două flancuri ale clădirii apare câte un atic ce se întinde și în lateral, decorate cu acrotere ce susțin globuri (elemente decorative în stil Secession). În *Medgyesi Ujság* din 21.07.1907 se anunța finalizarea clădirii pentru mijlocul lunii august.

DER TROMPETERTURM

DIE ARCHITEKTONISCHE ENTWICKLUNG DER MITTEALTERLICHEN STADT MEDIASCH, WIEDERSPIEGELT IN ZEITGENÖSSICHEN DARSTELLUNGEN

Dr. Alexandru Avram

In ihrem Versuch, die Koordinaten der Entwicklung einer mittelalterlichen Stadt im Laufe der Jahrhunderte festzulegen, sehen sich die Forscher gezwungen, alle Kategorien von Quellen in Anspruch zu nehmen, die eine, wenn auch nur teilweise Klärung der diesbezüglichen Fragen erleichtern. Der Fall Mediasch fügt sich in diesen Kontext ein und wird – wie aus den folgenden Ausführungen ersichtlich sein wird – alle uns zugänglichen ikonographischen Darstellungen heranziehen. Es ist bekannt und anerkannt, dass die Stadtansicht im Hintergrund der *„Kreuzigung Jesu“* vom Altar der Margarethenkirche in Mediasch (um 1490) die Stadt Wien darstellt. Von dieser Feststellung her, hat der Hermannstädter Forscher H. Fabini eine ähnliche Stadtansicht auf einer Tafel der Großprobstdorfer Altars als die Darstellung der Stadt Mediasch erkannt. Als Argumente zugunsten seiner Behauptung führt der Forscher das Vorhandensein einiger Türme der Stadt an. Er erkennt den Forkeschgässer und den Steingässer Torturm, die Landschaft, die Kokelbrücke, die Mühle, den Glockenturm und die Stadtpfarrkirche. Das Aussehen des Tramiterturms sei das vor 1550, als das (zeltförmige) Dach noch einige Ähnlichkeiten mit Baudenkmalen aus Böhmen aufwies, zu dem Beziehungen bestanden hätten (so wie es die Restaurierungsarbeiten beweisen). Der Autor glaubt, dass es sich nicht um eine getreue Wiedergabe der Landschaft handelt, sondern um eine typische Darstellung der Details, aufgrund von vor Ort angefertigter Skizzen. Schlussfolgernd können wir sagen, dass der Altar uns die erste ikonographische Darstellung der Stadt Mediasch liefert.

Die Entdeckung auf der Großprobstdorfer Altartafel rief und ruft auch jetzt noch ein besonderes Interesse hervor. Es gibt unterschiedliche Meinungen in Bezug auf die Datierung, die zwischen dem Ausgang des XV. Jahrhunderts und bis sogar der ersten Hälfte des XVII. Jahrhunderts schwankt (M. Tanase). Die Ansicht stellt eigentlich eine mit starken Mauern und Türmen umgebene, befestigte mittelalterliche Stadt mit einer Kirche in ihrer Mitte und mit ziemlich stattlichen Häusern dar. Die Landschaft weist offensichtliche Ähnlichkeiten mit der Mediascher Umgebung auf, und mit ein wenig Nachsicht könnte man einige Baudenkmäler darin mit Mediascher Gebäuden identifizieren. Es bleiben aber einige Fragen offen. Ziehen wir die Ausmaße des Turms im Vergleich zur Kirche in Betracht, so erscheint uns der Turm schon in seiner aufgestockten Form ohne jedwelche Ähnlichkeit mit seinem gegenwärtigen Aussehen; die Wehrtürme – sicherlich im Laufe der Zeit Veränderungen unterworfen – weisen im Bild große Lücken auf, die keine Rechtfertigung zu Beginn des XVI. Jahrhunderts hatten (in erster Reihe der Steingässer Torturm); Gebäude von besonderer Form erscheinen nicht einmal in einer so genauen Darstellung der Stadt wie die Zeichnung aus dem Jahre 1736. Mit Ausnahme des Glockenturms (sehr ungenau wiedergegeben) erscheint in dem Bild keiner der Türme des Kastells. Ziehen wir diese Bemerkungen in Betracht, ohne dabei die Möglichkeit der Identifizierung der dargestellten Stadt mit Mediasch auszuschließen, behaupten wir, dass das Bild entweder aus dem Gedächtnis gemalt wurde, oder nach Erzähltem und nicht auf Grund von Skizzen vor Ort. So entstand ein ideales und sogar prospektives Bild (wenn der Altar vor der Fertigstellung der Stadtmauern im Jahre 1534 gemalt wurde) einer befestigten Stadt, die in eine der Mediascher Landschaft ähnliche Umgebung hineingestellt wurde. Chronologisch gesehen, erscheint die nächste Darstellung, die mit der genannten Stadt in Verbindung gebracht werden kann, im Werk von J. Tröster Das Alte und Neu Teutsche Dacia. Nürnberg, 1666 und stammt vom Kupferstecher H. J. Schöllenger.

Der Kupferstich zeigt eine mit einer Ringmauer umgebene Stadt, die mit 15 Türmen und zwei halbrunden Basteien befestigt ist. Im Mittelpunkt befindet sich eine Kirche mit einem Turm, dessen Dach mit vier Ecktürmchen versehen ist, dann eine Reihe von schematisch dargestellten Häusern, einige mit zwei oder drei Stockwerken. Man muss kein sehr guter Kenner von Mediasch sein, um die vielen Ungenauigkeiten im Kupferstich zu entdecken. Das Fehlen des Kastells, die Form des Befestigungsgürtels beweisen, dass der Autor nicht vor Ort war, und obwohl angegeben wird, dass die dargestellte Stadt Mediasch (Medwisch) ist, wurde der Stich nur auf Grund von mündlichen Mitteilungen angefertigt. So sind die einzigen Elemente, die wir beachten müssen, die Dachform des Kirchturmes und der Strebepfeiler, der den Turm stützte (beide sehr linkisch dargestellt). Die letzte ikonographische Darstellung, die wir zur Diskussion stellen, ist eigentlich die einzige aus einer entfernteren Zeit, die uns ein wahrheitsgetreues Bild von dem übermittelt, was Mediasch von architektonischem Standpunkt, am Ende des Mittelalters, bedeutete. Es handelt sich um eine Zeichnung aus einer im Jahre 1736 von Oberst Johann Konrad von Weiss, Ingenieur und Direktor beim Siebenbürgischen Amt für Verteidigungsanlagen, aus Karlsburg, angelegten Sammlung. Die Zeichnung zeigt eine Gesamtansicht der Stadt von Süd-Westen und wurde von einem Untergebenen von Weiss, Johann Blössing, ausgeführt. Im Vordergrund ist der gewundene Verlauf der Stadtmauern, streckenweise mit Strebepfeilern verstärkt, klar zu erkennen. Man sieht eine Reihe von Türmen und Basteien, von links nach rechts wie folgt: der Kammacherturm – ungewöhnlich massiv im Vergleich zu anderen Türmen – hat ein vorspringendes und mit einigen Schießscharten versehenes Obergeschoss (Risalit) und ein Satteldach; eine daneben sichtbare winkelige Ausbuchtung der Stadtmauer lässt an der Stelle eine Bastei oder eine Artillerieplattform vermuten; im Hintergrund erscheint noch der nördlich des Kammacherturms gelegene Goldschmiedturm und an der Innenseite der Mauer kann man den für die siebenbürgischen Befestigungsanlagen so typischen Wehrgang, von einer Reihe von Arkaden getragen, beobachten. Im mittleren Vordergrund, tritt uns mit einer beachtlichen Höhe der Tuchmacherturm entgegen. Er hat ebenfalls ein vorspringendes Obergeschoss (Risalit), einen wahrscheinlich hölzernen Wehrgang und ein pyramidenförmiges Dach. Ein daneben befindlicher Turm, der die Mauer nur wenig überragt, diente zur Verteidigung des Kotgässer Türchens (Stephan Ludwig Roth). Sein Aussehen ist das nach der Wiederherstellung aus dem Jahre 1645. Weiter erscheint ein polygonaler Turm mit einem kegelförmigen Dach, den man mit der Schneiderbastei identifizieren kann, und rechts davon, nach einer erneuten Wendung der Mauer, sieht man die monumentale keilförmige Neue Bastei, die im Jahre 1633 erbaut und mit Kasematten für Kanonen versehen wurde. Ebenfalls im Bereich der Bastei treten der Graben und die Böschung in Erscheinung. Im Hintergrund, über der Neuen Bastei, zeichnen sich die Umrisse des oberen Teils des Forkeschgässer Torturms ab. In der Mitte der Ortschaft erhebt sich die schlanke Gestalt des Turms der Stadtpfarrkirche, von den Befestigungsanlagen des Kastells umgeben, wobei der Glockenturm, der Schneiderturm und der Marienturm besser sichtbar sind. Das charakteristische Pultdach des Marienturms erhebt sich viel über das Pfarrhaus hinaus, welches – wie es aus der Zeichnung klar ersichtlich ist – aus zwei ungleich hohen Gebäuden bestand. Eine zweite Kategorie von Quellen stellen die alten Stadtpläne dar. Leider sind für Mediasch keine Pläne aus dem XVI. Jahrhundert erhaltengeblieben, wie im Falle anderer Städte, wie Großwardein oder Klausenburg. So stammt der älteste Mediascher Stadtplan erst aus dem Jahre 1699, und zwar aus der Sammlung von Plänen des österreichischen Militäringenieurs italienischer Herkunft, Giovanni Morando Visconti. Studieren wir den Plan, so sehen wir eine Stadt, die ganz von einem birnenförmigen Festungsgürtel aus Mauern umschlossen ist. Das Straßennetz ist in großen Zügen herausgebildet, weniger im Bereich der Straßen Victor Babes und Cardinal Iuliu Hossu, wo eine leere Stelle erscheint. Wir müssen auch die Tatsache hervorheben dass, während die Befestigungsanlagen mit ziemlich großer Genauigkeit wiedergegeben sind, wir nicht denselben Eindruck von der Wiedergabe des Straßennetzes erhalten. Es fallen das Vorhandensein des Kastells in der Mitte der Stadt, die beiden Ringmauern um die Kirche, als auch der Glockenturm, der Seilerturm, der Schulturm, der Marienturm und der Schneiderturm auf.

Im nord - östlichen Teil der Stadt erscheint die Franziskanerkirche, doch nicht das Kloster, und auf dem Zekesch gab es noch die kleine Nikolauskirche. Ebenso kann man behaupten, dass die vier Seiten des Großen Marktes schon bebaut waren; einige Veränderungen tauchten in den nächsten Jahrzehnten auf der Nord – und Westseite auf. Betrachtet man die Stadthefestigungen, so kann man leicht drei Tore (das Steingässertor, das Nebentor in der Schmidgasse / I.G. Duca, das Forkeschgässertor) und 19 weitere Türme und Basteien erkennen. Auch auf der Süd-ostseite kann man zwischen der Neuen Bastei und der Kürschnerbastei einen (Wasser?) Graben sehen, der teilweise auch auf der Zeichnung von J. Blössing bemerkbar war. Unter der habsburgischen Herrschaft in Siebenbürgen im XVIII. Jahrhundert wurden einige Befestigungsarbeiten durch – (Karlsburg, Arad) sowie Projekte zur Verstärkung der alten Befestigungsanlagen ausgeführt, im Einklang mit den Forderungen einer neuen Verteidigungstaktik, hauptsächlich an das Vauban System angepasst. Die ziemlich dünnen Mauern, die eine ganze Stadt umgaben, die zu großen Mauerabschnitte, die man verteidigen musste, die Unwirksamkeit der alten Türme; alles zusammen erforderte die Befestigung einiger stärkerer Kerne oder sogar den Bau von neuen basteiartigen Festungen. Giovanni Morando Visconti hat ein Projekt für den Bau einer, westlich der heutigen Hermannstädter Altstadt gelegenen Zitadelle erarbeitet, und er desgleichen erarbeitete 1705 auch ein Projekt zur Befestigung des Mediascher Kastells durch großangelegte äußere Arbeiten, welche sowohl die Nordseite des Marktplatzes als auch die Nordseite des Kastells betroffen hätten. Das Projekt, den heutigen Forschern bekannt, wurde wegen den historischen Ereignissen, die auch zur Aufgabe der Arbeiten in Hermannstadt führten (der Kurutzenkrieg), nicht verwirklicht. Es bietet aber auch keine Neuigkeiten im Vergleich zum Plan von 1699, außer der Angabe der Elemente des Kastells sowie einer Gruppe von zwei Gebäuden an der Nordseite des Marktplatzes. Mitten auf dem Großen Markt stand die Markthalle, welche zu Beginn des XX. Jahrhunderts abgetragen wurde. Zu der von Johann Konrad Weiss zusammengestellten Mappe gehört auch ein Plan von Mediasch, der dadurch besonders wertvoll ist, da er, neben der aufmerksameren Zeichnung des Straßennetzes (verglichen mit dem Plan von 1699), die genaue Anlage der wichtigsten

Befestigungswerke und ihre Benennung enthält. Zum Unterschied von dem vorausgegangenen Plan sind hier nur drei Tore, vier Türchen und elf Türme und Basteien angegeben. Dagegen erscheint auch in diesem Plan das Franziskanerkloster nicht. In diesem Zusammenhang muss man zwei Bemerkungen machen: die erste bezieht sich auf die Datierung des Plans aus der Weiss Mappe, obwohl auf ihm das Jahr 1736 steht. Wie ein Forscher der Mediascher Geschichte, M. Tănase, zeigte, führt uns das Fehlen des Franziskanerklosters, obzwar dieses zwischen 1726-1733 wiederaufgebaut wurde, zu dem Schluss, dass es sich hier um eine vor 1733 bestehende Situation handelt; es wird also die Zeitspanne 1690-1725 vorgeschlagen, ohne zu beachten, dass im Plan der neue Lauf (1730) der Großen Kokel erscheint. Daraus schließen wir, dass der Plan immerhin – nach 1730 ausgearbeitet, doch dabei den Gebäuden im Inneren des Festungsgürtels keine große Bedeutung geschenkt wurde. Andererseits misst derselbe Autor der Ausbuchtung der Mauer nach innen, an der Nordostseite, südlich des Franziskanerklosters, eine übertriebene Bedeutung bei. Von dieser Feststellung ausgehend, baut er ein theoretisches Gerüst auf, ohne die Tatsache zu beachten, dass diese Ausbuchtung eine Übertreibung des Zeichners ist, die sich in wenigstens noch zwei anderen Darstellungen (1747 und 1750), Kopien des besprochenen Plans, wiederfindet. Das Argument, wonach die Mauer erst am Ende des XVIII. Jahrhunderts begründet wurde, wirkt nicht überzeugend. Einerseits hat die Mauer im Plan von 1699 den auch heute bekannten Verlauf, und andererseits hatte die Wiederherstellung einer Verteidigungsmauer seit dem Ende des XVII. Jahrhunderts keinen praktischen Nutzen mehr. Auf den Plan des Generals Bohn werden wir nicht eingehen, weil er eine Kopie des vorherigen ist. Etwas interessanter erscheint uns der Plan des Hauptmanns Theumern, von 1750, der, obwohl er auch eine Kopie nach dem Plan aus der Mappe Weiss ist, einiges präzisiert und ergänzt. Als erstes erscheint das Franziskanerkloster, mit zwei seiner Seiten (Westen und Norden), desgleichen die Piaristenschule an der Südseite des Marktplatzes. Den Gebäuden des Kastells wird mehr Aufmerksamkeit geschenkt – das Rathaus und das Pfarrhaus, die im Plan von 1736 nicht auftauchten, werden nun dargestellt.

Als zweites sind in dem von rumänischer Bevölkerung bewohnten, sogenannten Viertel der "Meier", in der extramuros – Gegend, 84 Parzellen mit Gebäuden hervorgehoben und neben dem Tuchmacherturm erscheint das erste Gebäude, dessen Parzelle von außen an die Stadtmauer grenzt. Die Erforschung der frühen Perioden in der Entwicklung der Städte ist leider wegen der ungenügenden urkundlichen Belege schwierig. Die Urkunden und die anderen Quellen, die für Mediasch in Frage kommen, sind auch relativ spärlich. Die archäologischen Ausgrabungen aus den Jahren 1971-1972 haben unter dem ersten Bauabschnitt der jetzigen evangelischen Kirche einen Friedhof aus dem XII. Jahrhundert zum Vorschein gebracht. Später also erfolgte der erste Kirchbau (am Ende des XIII. Jahrhunderts), und dann – so wie wir sehen werden – ein zweiter, von der ersten Hälfte des XIV. zum Beginn des XVI. Jahrhunderts. Nachdem man 1317 in Mediasch den ersten Markt organisiert und 1318 den Mediascher Stuhl erwähnt hatte, wurde Mediasch 1359 überraschend als *civitas* bezeichnet. Trotzdem wird es fast zwei Jahrhunderte lang, in Rivalität mit Marktschelken und BIRTHÄLM, nur als *oppidum*, also Marktort, erwähnt; demnach stieß die Erhebung der Ortschaft zum Range einer *civitas* auf erhebliche Schwierigkeiten. Im Jahre 1424 erhält die Ortschaft das Recht, zwei Jahrmärkte abzuhalten, und dieses, glauben wir, führt zur Entstehung eines neuen Marktes, des heutigen Großen Markt-platzes. (König Ferdinand) – 1414 *in foro Medyes*. Im Jahre 1414 wird die Stadtpfarrkirche zum erstenmal urkundlich erwähnt und als Margarethenkirche in den Jahren 1423, 1446, 1447. Von einem ehemaligen verstorbenen Kastellan (Burggraf) von Mediasch, Nicolaus Szasz, wird 1550 gemeldet. Im Jahre 1470 kauft Georg Tobiaschi ein hölzernes Haus in der Forkeschgasse (Farkas) für 80 Gulden und *im Hause des Richters des Marktfleckens Mediasch Johannes Rewel, treffen sich die Vertreter der sächsischen zwei Stühle*. Sieben Jahre später erwähnen die Urkunden eine Ulrichkirche, die sich wahrscheinlich am östlichen Ende der jetzigen Victor Babes -Straße befand. Im Jahre 1486 verpflichtet ein Befehl des Königs Mathias Corvinus alle Bürger, sich an den Befestigungsarbeiten *unseres Marktes Megyes* zu beteiligen, unangesehen ihrer gesellschaftlichen Stellung. König Wladislaus verordnete 1494, dass der Königsrichter, bis Mediasch gänzlich mit Ringmauern umgeben sein würde, seinen Sitz abwechselnd ein Jahr in Mediasch, das andere in Marktschelken haben sollte. Im Jahre 1495 wird Mediasch wieder als *civitas* bezeichnet; mit einer Ausnahme – 1508 – behält es diesen Rang auch weiterhin, der durch die Privilegien von 1517 und 1552 bestätigt wird. Im Jahre 1498 befahl der König, dass alle Bürger – einschließlich die Rumänen – am Bau der Stadtmauern mithelfen sollen, andernfalls würde ihnen der Aufenthalt in der Stadt nicht gestattet. Gleichzeitig entwickelt sich auch das wirtschaftliche Leben der Ortschaft, es tauchen viele Zünfte auf, und im Jahre 1507 wird der Jahrmarkt (13. Juli) unterhalb des Kastells und der Margarethenkirche erwähnt (Medwischer Margarethi). Die Information setzt zu dem Zeitpunkt die Existenz zahlreicher Gebäude um den gegenwärtigen König Ferdinand- Platz voraus und die Tatsache, dass bei der Restaurierung des Schullerhauses (erst 1588 urkundlich erwähnt) eine umfangreiche gotische Bauphase entdeckt wurde, bestätigt diese Annahme. Dadurch dass König Ludwig der II. durch die Urkunde von 1517 Mediasch den Titel *civitas* verleiht, sieht er praktisch die Befestigungsarbeiten als beendet an, obwohl es scheint dass man noch 1592 daran arbeitete, wie aus dieser Jahreszahl auf einem auf der westlichen Seite der Burg entdeckten Ziegel eingritzelt, ersichtlich ist. Nachdem 1534 zum ersten Mal das Rathaus erwähnt wurde, ergab sich aus zwei späteren Urkunden (1540 und 1552), dass die Ringmauern fertiggestellt waren. Die letztgenannte Urkunde aus der Kanzlei Ferdinands von Habsburg erhebt die Stadt Mediasch, *mit Rücksicht auf das Alter der Ringmauern*, zum bleibenden Sitz des Königsrichteramtes und dadurch wurde dem Wettkampf mit Marktschelken um die Vororterschaft der beiden Stühle endgültig ein Ende gesetzt. Es ist offensichtlich dass, je mehr wir in der Zeit fortschreiten, sich die schriftlichen Quellen über Mediasch vermehren. Der italienische Reisende Giovanandrea Gromo, der Siebenbürgen vor 1566 bereiste, beschrieb Mediasch als *eine grosse Stadt, nicht alt, sehr im Verfall und nur schwach bevölkert (...). Die Häuser waren größtenteils aus Sfein und sehr schön gebaut, aber viele auch noch aus Holz*. Es ist ein ziemlich trostloses Bild, welches aber mit Vorbehalt betrachtet werden muss, da die Beschreibung von einem Bewohner der Stadt Florenz stammt. Dann ist die geringe Einwohnerzahl auf die Pestepidemie aus

dem Jahre 1556 zurückzuführen. Sicher muss es auch schöne Gebäude gegeben haben, berücksichtigen wir den Ruf der Mediascher Baumeister, die von den siebenbürgischen Fürsten für die wichtigsten Baustellen des Landes in Anspruch genommen wurden. In den Jahren 1570-1574 beteiligten sich die Mediascher Meister an den Bauarbeiten der Burg Gro0wardein, der größten Baustelle des Fürstentums. Die zeitgenössischen Urkunden erwähnen, dass im Winter 1571-1572 kein einziger Steinmetz in den Stühlen Mediasch und Schäßburg zurückgeblieben war. Wir haben hier nicht die Absicht und auch nicht den Raum um auch andere urkundliche Zeugnisse aufzuzählen aber wir erwähnen, dass die Befestigungsarbeiten auch in neuerer Zeit fortgesetzt wurden, wie zum Beispiel die Errichtung der vier Bastionen in der Nähe der Haupttore im XVII. Jahrhundert. Der Bau der Wehrmauern bedeutete eigentlich den Abschluss der Eingrenzung des Gebietes der mittelalterlichen Stadt.

*Traducerea de
Julius Hemulth Knall*

Mediaș - Bibliografie selectivă

- Avram, 1985 Avram, Alexandru, Giura, Lucian, *Mediaș*, Ed. Sport – Turism, București, 1985
- Avram, 2000 Avram, Alexandru, *Dezvoltarea arhitectonică a orașului medieval Mediaș oglindită în imagini de epocă*, în *Turnul Trompeților (1550-2000)*, Mediaș, 2000
- Avram, 2002 Avram, Alexandru *Topografia monumentelor din centrul istoric al orașului Mediaș*, în *Artă românească. Artă europeană. Centenar Virgil Vătășianu*, Ed. Muzeului Țării Crișurilor, Oradea, 2002
- Borbely, 1943 Borbely, A., *Erdélyi városok képeskönyve 1736-ból*, în *Erdélyi muzeum*, Cluj, 1943
- Bucur, 2000 Bucur, Ioan, *Centrul istoric Mediaș. Protecția și punerea în valoare a ansamblului în perioada 1990 – 2000*, în *Turnul Trompeților (1550 – 2000)*, Mediaș, 2000
- Drăgan, 1957 Drăgan, N., *Dezvoltarea industriei în Mediaș între anii 1918 – 1944*, Mediaș, 1957
- Drăguț, 1976 Drăguț, Vasile, *Picturile murale de la Mediaș, o importantă recuperare pentru istoria artei transilvănene*, în *Revista muzeelor și monumentelor, Monumente istorice și de artă*, 2, 1976
- Entz, 1996 Entz, Géza, *Erdély építészet a 14-16 században*, Kolozsvár – Cluj - Napoca, 1996
- Fabini, 1975 Fabini, Hermann, *Die älteste Darstellung von Mediasch*, în *Die Woche*, Sibiu, nr. 245, 1975
- Fabini, 1976 Fabini, Hermann, *Restaurarea unui valoros monument al arhitecturii civile din timpul Renașterii din Transilvania: casa Schulller din Mediaș*, în *Revista muzeelor și monumentelor. Monumente istorice și de artă.*, nr. 1, 1976
- Fabini Beldie, 1977 Fabini Hermann și Beldie – Dumitrache, Mariana, *Die Restaurierung der evangelischen Stadtpfarrkirche in Mediaș*, în *Forschungen zur Volks-und Landeskunde*, Sibiu, tom 20, 1, 1977
- Fabini, 1998 Fabini, Hermann, *Atlas der siebenbürgischen-sächsischen Kirchenburgen und Dorfkirchen*, Ed. Monumenta, 1998
- Fabini, 2000 *Lucrări de restaurare la biserica Sf. Margareta din Mediaș*, în *Turnul Trompeților (1550 – 2000)*, Mediaș, 2000
- Folberth, 1986 Folberth, H. Dr., *Kreis Mediasch*, în *Beitrage zur Geschichte der deutschen Apotheken und Apotheker in Siebenbürgen* (editor G. Fabritius), Stuttgart, 1986
- Folberth, 1940 Folberth, Otto Dr., *Die Gebäude der ev. Kirchengemeinde*, în *Mediascher Zeitung*, 49 Jhg., Nr. 17, 27 aprilie 1940
- Folberth, 1973 Folberth, Otto Dr., *Gotik in Siebenbürgen. Der Meister des Mediascher altars und seine Zeit*, Wien – München, 1973

- Găban, 2002 Găban, Ovidiu Ioan, *Istoricul Bisericii Ortodoxe Române Sfinții Mihail și Gavril – Catedrala Mediașului*, în *Mediaș. Pagini de istorie (1267 – 2002)*, Mediaș, 2002
- Giura, 1998 Giura, Lucian, *Contribuții la istoria gazului metan din România*, Sibiu, 1998
- Gräser, 1862 Gräser, Andreas, *Umriss zur Geschichte der Stadt Mediasch*, Hermannstadt (Sibiu), 1862
- Greceanu, 1968 Greceanu, Eugenia, *Monumente medievale din Mediaș*, Ed. Meridiane, București, 1968
- Gromo, 1970 Gromo, Giovan Andrea, *Descriere mai amplă a Transilvaniei*, în *Călători străini în țările române*, vol. II, București, 1970
- Guttman 2000 Guttman Szabolcs, *Restaurarea zidurilor de fortificație medievală din municipiul Mediaș după 1990*, în *Turnul Trompeților (1550 – 2000)*, Mediaș, 2000
- Ionescu, 2001 Ionescu, Ștefan, *Mediaș. Monumente medievale*, Honterus Sibiu, f.a. (2001?)
- Knall, 1999 Knall, Helmuth Julius, *120 ani de la construirea Școlii Sportive din Mediaș, 1879 – 1999* (pliant bilingv român – german), Ed. FDG din Mediaș, 1999
- Knall, 2000 Knall, Helmuth Julius, *Din istoria turnului Trompeților (1550 – 1930)*, în *Turnul Trompeților (1550 – 2000)*, Mediaș, 2000
- Knall, 2002 Knall, Helmuth Julius, *Construirea primelor linii de cale ferată în Transilvania. 130 ani de la racordarea Mediașului la rețeaua feroviară*, în *Mediaș. Pagini de istorie (1267 – 2002)*, Mediaș, 2002
- Knall, 2002 Knall, Helmuth Julius, *Date din istoria medicală a Mediașului*, în *Mediaș. Pagini de istorie (1267 – 2002)*, Mediaș, 2002
- Mărculeț, 2004 Mărculeț, Vasile, *Începuturile Bisericii Greco-Catolice în Mediaș și zona învecinată c. 1700 – 1827*, în *Imagini din istoria orașului Mediaș, Bibliotheca historica Mediensis, VIII*, Mediaș, 2004
- *** *** Medgyesi Ujság, anii 1907 – 1910
- Nägler, 2002 Nägler, Thomas dr., *Începuturile orașului Mediaș*, în *Mediaș. Pagini de istorie (1267 – 2002)*, Mediaș, 2002
- Niedermaier, 1979 Niedermaier, Paul, *Siebenbürgische Städte*, București, 1979
- Pauer, 2002 Pauer, Hans Gerhard, *Clădirile gimnaziului german din Mediaș de la începuturi până în prezent*, în *Mediaș. Pagini de istorie (1267 – 2002)*, Mediaș, 2002
- Plajer, 2000 Plajer, Dietmar dr., *Biserica Sf. Margareta din Mediaș și castelul care o înconjoară*, în *Turnul Trompeților (1550 – 2000)*, Mediaș, 2000
- Tănase, 1981 Tănase, Michel, *Villes neuves en Transsylvanie entre les XII-XIII siècles ?*, Université de Paris, Saint Denis, 1981 (teză de doctorat)
- Tănase, 1998 Tănase, Michel, *Mediașul la începuturile sale economico-urbane de la meșteșuguri la bresle, fără a uita “măierimea”*, în *Historia urbana*, Ed. Academiei Române, tom VI, 1998/1-2
- Theil, 1870 Theil, R. și Werner, C., *Urkundenbuch zur Geschichte des Mediascher Kapitels bis zur Reformation*, Hermannstadt, 1870, p.3

-
- Tröster, 1666
Tröster, J., *Das Alte und Neu Teutsche Dacia*, Nürnberg, 1666
- Țiplic – Crîngaci, 2004,
Țiplic – Crîngaci, Maria – Emilia, *Considerații istorice privind Târgul Sfânta Margareta din Mediaș*, în *Imagini din istoria orașului Mediaș*, *Bibliotheca historica Mediensis*, VIII, Mediaș, 2004
- Vătășianu, 1959
Vătășianu, Virgil, *Istoria artei feudale în țările române*, București, Ed. Academiei, 1959
- Visconti, 1699
Visconti, Giovanni Morando, *Mappa della Transilvania*, 1699
- Werner, 1872
Werner, K., *Die evangelische Pfarrkirche in Mediasch*, în *Program des evang. Gymnasiums AB zu Mediasch und der damit verbundenen Lehranstalten, für das Schuljahr 1871/72*, Sibiu, 1872
- Werner, 1912
Werner, V., *Mediasch in der Fürstenzeit*, în *Festgabe zur 50-jährigen Jubelfeier d. Siebenb. Hauptverein d. ev. Gustav Adolf Stiftung*, Mediaș, 1912

STRĂZILE MUNICIPIULUI MEDIAȘ

Armurierilor	Waffenschmiedgasse
Azilului	Armenhausgasse
Bisericii	Pfarrhofgasse
Constantin Brâncoveanu	Promenadegasse
Cloșca	Gartengasse
Gheorghe Doja	Neugasse
I. G. Duca	Schmiedgasse
După Zid	Strasse hinter dem Kloster
Mihai Eminescu	Neustiftgasse
Piața George Enescu	Kleiner Marktplatz
Piața Regele Ferdinand	Großer Marktplatz
Gheții	Eisgasse
Johannes Honterus	Steingasse
Cardinal Iuliu Hossu	Kaserngasse
Nicolae Iorga	Forkeschgasse
Mihail Kogălniceanu	Klettengasse
Mihai Viteazul	Zekesch
Petőfy Sándor	Grafengasse
Fundătura Policlinicii	Kleine Badergasse
Petru Rareș	Langgasse
Stephan Ludwig Roth	Rothgasse (Kothgasse)
Episcop Ioan Suci	Quergasse
Turnului	Badergasse
Piața Unirii	Kasernplatz